

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Π.Μ.Σ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2023-2024

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
της **Ραφαέλας Καπετανάκη του Αριστεΐδη**
Α.Μ.: 734013231004

Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Επιβλέποντες:

- α) κ. Νικόλαος Κατηφόρης
- β) κ. Δημήτριος Τσικρικάς
- γ) κ. Μιχαήλ Μαρκουλάκης

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2024

Copyright © [*Ραφαέλα Καπετανάκη, Σεπτέμβριος 2024*]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τη συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

*Στον ανιμιό μου, Χάρη
που «συγκεντρώνει» κάθε λόγο ευτυχίας, σε όλα τα στάδια της ζωής.*

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Αναγκαστικός νόμος	α.ν.
Άρειος Πάγος	ΑΠ
αριθμός	αριθμ.
Αστικός Κώδικας	ΑΚ
Δίκη	Δ
Ελληνική Δικαιοσύνη	ΕλλΔνη
Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	ΕΣΔΑ
Επιθεώρηση Πολιτικής Δικονομίας	ΕΠολΔ
Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας	ΕρμΚΠολΔ
Εφαρμογές Αστικού Δικαίου & Πολιτικής Δικονομίας	ΕφΑΔΠολΔ
Εφετείο	Εφ
Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας	ΚΠολΔ
Μονομελές Πρωτοδικείο	ΜΠρ
Νομικό Βήμα	ΝοΒ
Νομοθετικό Διάταγμα	ν.δ.
Νόμος	Ν
Ολομέλεια Αρείου Πάγου	ΟΛΑΠ
Παράγραφος	παρ.
Πολυμελές Πρωτοδικείο	ΠΠρ
Σημείωση	σημ.
Σύνταγμα	Σ
Σχέδια Πολιτικής Δικονομίας	ΣχΠολΔ
Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών	ΤΝΠ
Code of Civil Procedure	CCP

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εις χείρας του αναγνώστη διπλωματική εργασία πραγματεύεται το συγκεντρωτικό σύστημα των λόγων ανακοπής στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης του ελληνικού αστικού δικονομικού δικαίου, όπως αυτή κατοχυρώνεται με ρητή νομοθετική διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ. Πρόκειται για ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει κατά καιρούς Θεωρία και Νομολογία, με ιδιαίτερο πρακτικό ενδιαφέρον και για μία νομοθετική διάταξη, η οποία μολονότι δεν έχει γνωρίσει σημαντικές αλλαγές και τροποποιήσεις ανά τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις του ΚΠολΔ, χαρακτηρίζεται από τη συνεχή και έμπρακτη αλληλεπίδραση με πλείστες σημαντικές διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης στο ημεδαπό αστικό δικονομικό δίκαιο.

Αρχικά, στο πλαίσιο της παρούσας στο προοιμιακό κεφάλαιο θα προταχθεί η εννοιολογική οριοθέτηση του συστήματος της συγκέντρωσης των ισχυρισμών ή της αρχής της συγκέντρωσης, ή του συστήματος του ««άνευ επικουρίας δικάζεσθαι»», όπως με ποικιλομορφία εμφανίζεται στη Θεωρία ο ορισμός καθώς δε και μία σύντομη ιστορική αναδρομή. Θα ακολουθήσει ανάλυση της τελολογίας της αρχής αδιακρίτως στο αστικό δικονομικό δίκαιο καθώς και αδρομερή αναφορά της εκδήλωσης της αρχής στο πεδίο της διαγνωστικής δίκης, τόσο στον α' όσο και στον β' βαθμό δικαιοδοσίας. Κυρίαρχος άξονας του δεύτερου κεφαλαίου της παρούσας θα αποτελέσει το πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης. Στο πλαίσιο αυτό θα αναλυθεί η πραγμάτωση της αρχής της συγκέντρωσης των ισχυρισμών (λόγων ανακοπής) στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης και θα ακολουθήσει εκτενής ανάλυση των ειδικότερων προϋποθέσεων εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ. Ενόψει της ανάλυσης αυτής θα γίνει αναφορά σε περιπτώσεις έτερων δικών περί την εκτέλεση, όπως αυτές ανοίγονται με την προβλεπόμενη ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης των άρθρων 979 παρ. 2 ΚΠολΔ (κινητά) και 1006 παρ. 3 ΚΠολΔ(ακίνητα), της διορθωτικής ανακοπής του άρθρου 954 παρ. 4 ΚΠολΔ (κινητά) και 993 παρ. 2 ΚΠολΔ (ακίνητα) καθώς και της ανακοπής του άρθρου 973 παρ. 6 ΚΠολΔ. Εν συνεχεία, το τρίτο κεφάλαιο αφιερώνεται στη σχέση του απαραδέκτου της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ έναντι άλλων συναφών τελολογικά διατάξεων και συγκεκριμένα εκείνων των άρθρων 933 παρ. 4 ΚΠολΔ και 934 ΚΠολΔ, και ολοκληρώνεται με τη λειτουργία του συγκεντρωτικού συστήματος ως προς την ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής, κατ' άρθρο 632 επ.

ΚΠολΔ. Έπεται η παρουσίαση των εννόμων αποτελεσμάτων της παραβίασης του συγκεντρωτικού συστήματος στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης καθώς και η παραβίαση ή μη της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ ως λόγου έφεσης και αναίρεσης, ζητήματα που θα απασχολήσουν τον αναγνώστη στο τέταρτο κεφάλαιο της παρούσας. Τέλος, η εν θέματι διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με το πέμπτο κεφάλαιο, στο οποίο συμπυκνώνονται μερικά από τα καίρια σημεία της παρούσας.

ABSTRACT

This thesis deals with the centralized system of grounds for opposition in the field of compulsory execution under Greek civil procedural law, as enshrined in an express legislative provision of Article 935 of the Code of Civil Procedure. This is an issue that has been of particular interest in theory and jurisprudence, with practical interest for a legislative provision, which, although it has not undergone significant changes and amendments since the legislative reforms of the Code of Civil Procedure, is characterized by the continuous and continuous development of the system of compulsory execution.

First of all, in the context in the preliminary chapter will be proposed the conceptual delineation of the system of pooling of claims or the principle of pooling, or the system of "unassisted trial", as the definition appears with diversity in theory, and a brief historical review, followed by an analysis of the teleology of the principle indiscriminately in civil procedural law as well as an indirect reference to the manifestation of the principle in the field of diagnostic litigation, both in the first and second degree of jurisdiction. The dominant axis of the second chapter of this paper will be the field of enforcement. In this context, the realization of the principle of the aggregation of claims (grounds for opposition) in the field of enforcement will be analyzed and will be followed by an extensive analysis of the more specific conditions for the application of the provision of Article 935 of the CCP. In view of this analysis, reference will be made to cases of other proceedings on enforcement, as they are opened with the anticipated opposition against the classification list of Articles 979 par. 2 CPC (movable property) and 1006 par. 3 CCC (immovable property), the corrective opposition under Article 954 par. 4 of the CCP (movable property) and 993(4) of the CCP (immovable property). 2 of the CCP (immovable property) and the opposition under Article 973(2) of the CCP (immovable property) as well as the opposition under Article 973(2) of the CCP (immovable property). The third chapter is then devoted to the relationship between the inadmissibility of the provision of Article 935 of the CCP and other related provisions, in particular those of Articles 933 para. 4 and 934 of the CCP, and concludes with the operation of the centralised system in relation to the opposition to the payment order under Article 632 et seq. This is followed by the

presentation of the legal effects of the violation of the centralised system in the field of enforcement as well as the violation or not of the provision of article 935 of the CCP as a ground of appeal and revocation, issues that will concern the reader in the fourth chapter of this book. Finally, the thesis on this subject concludes with the fifth chapter, in which some of the key points of this thesis are summarised.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ- ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	σελ.11
II. Η ΤΕΛΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....	σελ. 13
III. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΗΣ.....	σελ. 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

I. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ & Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ.....	σελ. 24
II. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ.....	σελ. 27
A. Η ΥΠΑΡΞΗ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΔΙΚΗΣ ΕΠΙ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 933 ΚΠΟΛΔ.....	σελ. 27
i.- Η περίπτωση της ανακοπής προς διόρθωση της έκθεσης κατάσχεσης.....	σελ. 29
ii.- Η περίπτωση της ανακοπής τρίτου.....	σελ. 30
B. Η ΥΠΑΡΞΗ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΓΕΝΝΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΔΙΚΗΣ.....	σελ. 31
i.- Οι οψιγενείς λόγοι ανακοπής.....	σελ. 36
Γ. Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΜΕΝΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΑΚΟΠΤΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΔΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥΣ.....	σελ. 38

Δ. Η ΥΠΑΡΞΗ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΔΙΚΗΣ ΜΕ ΑΝΑΦΥΟΜΕΝΟ ΖΗΤΗΜΑ (ΩΣ ΚΥΡΙΟ Η ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΟ) ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ..... σελ. 42

i.- Η περίπτωση της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης..... σελ. 44

ii.- Η περίπτωση της ανακοπής κατά της δήλωσης συνέχισης και δήλωσης υποκατάστασης σε πλειστηριασμό..... σελ. 45

iii.- Η νομοθετική τροποποίηση με το Ν. 4055/2012..... σελ. 49

Ε. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΑΔΙΚΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΔΙΚΗ..... σελ. 50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

I. ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ ΕΝΑΝΤΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ..... σελ. 52

i.- Σχέση της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ με τη διάταξη του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ..... σελ. 52

ii.- Σχέση της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ με τη διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ..... σελ. 58

II. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΠΗ ΚΑΤΑ ΔΙΑΤΑΓΗΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 632 – 633 ΚΠΟΛΔ..... σελ. 61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

I. ΤΑ ΕΝΝΟΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ..... σελ. 66

II. Η ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ & Η ΑΣΚΗΣΗ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ..... σελ. 70

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ..... σελ. 71

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ..... σελ. 75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ -ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ – ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Όπως μαρτυρά και η ετυμολογία της έννοιας του συγκεντρωτικού συστήματος ή της αρχής της συγκέντρωσης των ισχυρισμών¹, πρόκειται για το δικονομικό καθήκον που βαρύνει τους διαδίκους της πολιτικής δίκης, συνιστάμενο την προβολή των ισχυρισμών τους τόσο συγκεντρωτικά/συλλήβδην και όχι αποσπασματικά και διαδοχικά σε διαφορετικά χρονικά σημεία όσο και κατά το δυνατόν ταχύτερα. Αν επιτρεπόταν η κατά δόσεις προβολή των ισχυρισμών, η απονομή της δικαιοσύνης θα κωλυσιεργούσε και, συχνά θα εμφανίζονταν απευκταία φαινόμενα σκόπιμης παρέλκυση της δίκης, με καταφυγή των διαδίκων σε δικονομικά τεχνάσματα. Εξάλλου, όσο πιο γρήγορα και συγκεντρωτικά εισφέρονται ενώπιον του Δικαστή οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων, τόσο ταχύτερα δύναται να ολοκληρώσει το δικαιοδοτικό του έργο². Η σημαντική κατά κανόνα διάρκεια της πολιτικής δίκης, συντιθέμενη από ποικίλλες ενέργειες εκτός και εντός δικαστηρίου μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης, σε συνδυασμό με τις δικονομικές ευχέρειες που παρέχονται στο Δικαστήριο να μην προβεί στην έκδοση οριστικής απόφασης και αντ' αυτής να εκδώσει προδικαστική απόφαση, αιτούμενο τη διεξαγωγή ή τη συμπλήρωση των αποδείξεων³, σε συνδυασμό με την εξειδικευμένη διακλάδωση του ουσιαστικού δικαίου που επιτρέπει στον εναγόμενο να ακολουθήσει ποικίλλες αμυντικές γραμμές, θα οδηγούσε έτι περαιτέρω στην καθυστέρηση του δικαιοδοτικού έργου με την αποσπασματική και καθυστερημένη προβολή ισχυρισμών από τους διαδίκους. Το συγκεντρωτικό σύστημα καθιερώνει την υποχρέωση των «πρωταγωνιστών» της πολιτικής δίκης να αποκαλύπτουν με τις προτάσεις τους το δικονομικό οπλοστάσιο τους⁴, γεγονός που προωθεί αφενός την επιτάχυνση της διαδικασίας της διεξαγωγής της δίκης, αφετέρου συμβάλλει στην εξάλειψη των αιφνιδιασμών για τους διαδίκους.

¹ Η, κατ' άλλη εμφανιζόμενη στη βιβλιογραφία ορολογία, του συστήματος του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι», δηλαδή, δικάζομαι χωρίς επικουρία, χωρίς βοήθεια, υπό την έννοια ότι οι διάδικοι δεν μπορούν να επικουρήσουν την υπεράσπισή τους πέραν ενός συγκεκριμένου χρονικού σημείου.

² Ν. Κλαμαρή/ Σ. Κουσούλης / Σ.Σ. Πανταζόπουλος, Πολιτική Δικονομία (Οργανισμός Δικαστηρίων – Γενική Εισαγωγή και Διαδικασία στα Πρωτοβάθμια Δικαστήρια – Απόφαση – Απόδειξη), Ε' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023, σελ. 308.

³ Κ. Κεραμεύς, Αστικό Δικονομικό Δίκαιο-Γενικό Μέρος, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1986, σελ. 166.

⁴ Ν. Κλαμαρή/ Σ. Κουσούλης / Σ.Σ. Πανταζόπουλος, ό.π. σελ. 495.

Ο κανόνας της χρονικής συγκέντρωσης των ισχυρισμών των μερών στην εκκρεμή πολιτική δίκη δεν αναφέρεται συλλήβδην σε όλους τους πραγματικούς ισχυρισμούς που αυτά προβάλλουν, αλλά μόνο σε εκείνους που τείνουν στην υπεράσπισή τους, ήτοι στους λεγόμενους αμυντικούς ισχυρισμούς⁵. Σε επίπεδο διαγνωστικής δίκης σε πρώτο και δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας περιλαμβάνει τις λεγόμενες ενστάσεις που προβάλλει ο διάδικος ως άμυνα κατά του αντιδίκου του και σε επίπεδο εκτελεστικής διαδικασίας τους λόγους ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ, δηλαδή τις αιτιάσεις-αντιρρήσεις του καθ' ου οφειλέτη που προβάλλει αμυντικά εναντίον της επισπευδόμενης εκτέλεσης.

Περαιτέρω, εξ' επόψεως ιστορικής, η σύλληψη της ιδέας της προβολής των ισχυρισμών των διαδίκων σε πρώιμο στάδιο δεν αποτέλεσε πρωτοτυπία των σύγχρονων νομοθετών, της Δικονομίας του Maurer ή της γερμανικής νομικής επιστήμης, αλλά ανιχνεύεται ήδη στο ρωμαϊκό δίκαιο, κατά το οποίο η τυπική δίκη (*ordo iudiciorum privatorum*) διχοτομείτο σε δύο στάδια, στο *in jure* και στο *in iudicio* ή *apud iudicium*⁶. Συνοπτικά, κατά το πρώτο στάδιο, κυρίαρχο ρόλο διαδραμάτιζε ο πραιτόρας, ενώπιον του οποίου ενάγων και εναγόμενος προέβαλαν τους ισχυρισμούς του και ο ενάγων εξοπλιζόταν με μία φόρμουλα, αντίστοιχη προς τη σημερινή αγωγή, η οποία όριζε το δικαστή που θα επιληφθεί της υπόθεσης και οριοθετούσε το διαφιλονικούμενο προς έρευνα αντικείμενο. Ο πραιτόρας είχε καθοριστικό ρόλο, καθώς οι υποδείξεις του ήταν δεσμευτικές για τον δικαστή, ωστόσο, η ιδιαιτερότητα εδώ έγκειτο στο ότι η αυστηρή χάραξη των ορίων δράσης του δικαστή, σύμφωνα με τις γραμμές του πραιτόρα, αφορούσε τους νομικούς χαρακτηρισμούς των εκατέρωθεν ισχυρισμών των διαδίκων και δεν κάλυπτε το σύνολο των πραγματικών ισχυρισμών που στήριζαν το αίτημα του ενάγοντος ή την ένσταση του εναγόμενου. Αυτά δεν αποτελούσαν περιεχόμενο της φόρμουλας και εξέφευγαν της εξουσίας του πραιτόρα. Ο ενάγων έπειτα δικαιούτο να αντικρούσει την υπερασπιστική γραμμή του εναγόμενου με την σύνταξη έκθεσης προς τον πραιτόρα, επικαλούμενος και νέα πραγματικά γεγονότα τα οποία κατέλυαν την ένσταση αυτή κ.ο.κ.. Με την προβλεπόμενη ως άνω διαδικασία διαφαινόταν η επιθυμία του νομοθέτη να προσδιορίσει ήδη κατά το στάδιο της προδικασίας ενώπιον του πραιτόρος το ακριβές αντικείμενο της δικαστηριακής έρευνας.

⁵ Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σελ. 9.

⁶ Π. Μάινας, Ο αποκλεισμός των ισχυρισμών εις την εξέλιξιν των δικονομικών συστημάτων προς επιτάχυνσιν της δίκης, Τιμητικός Τόμος Ράμμου ΙΙ, 1979, σελ. 561.

Πάντως, οι σχετικές προσπάθειες του νομοθέτη για την ανάσχεση της χρονικά απεριόριστης ελευθερίας των διαδικών προς αποσπασματική προβολή των αμυντικών και επιθετικών ισχυρισμών συνεχίστηκαν και στα διαδεχθέντα δικονομικά συστήματα της Ιουστινιάνειας Νομοθεσίας και στα μειουστινιάνεια δυτικά δικονομικά συστήματα της⁷.

Π. ΤΕΛΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ο σκοπός που υπηρετεί η αρχή της συγκέντρωσης των ισχυρισμών στην πολιτική δίκη εν γένει δεν μπορεί να προσδιορισθεί μονοσήμαντα. Ως κυριαρχική επιδίωξη διαφαίνεται η ανάγκη για επιτάχυνση της διεξαγωγής της δίκης και της απονομής της δικαιοσύνης εν γένει⁸. Η εξασφάλιση της ταχείας παροχής δικαστικής προστασίας αποτελεί, δια της καθιέρωσης του συστήματος της συγκέντρωσης των ισχυρισμών, βασική έγνοια του δικονομικού νομοθέτη σε όλα τα στάδια, τόσο της διάγνωσης της απαίτησης όσο και της είσπραξης αυτής δια της επίσπευσης αναγκαστικής εκτέλεσης⁹. Η επιτάχυνση της διεξαγωγής της δίκης, άλλωστε, πραγματώνει συγχρόνως και την ουσία της εύρεσης της ουσιαστικής αλήθειας των προβαλλόμενων εκ των διαδικών μερών ισχυρισμών, δοθέντος ότι, νομοτελειακά, η παρέλευση ικανού χρονικού διαστήματος από το επίδικο συμβάν και η εξασθένηση της ανθρώπινης μνήμης που τη συνοδεύει, συχνά έχει ως αποτέλεσμα αφενός να διαστρεβλώνεται η αληθής εικόνα αναφορικά με τα γεγονότα που έλαβαν χώρα, αφετέρου, και σε επίπεδο αποδείξεων, πάντοτε ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας ή εμφάνισης άλλων δυσχερειών¹⁰.

Προεχόντως, ωστόσο, η επιτάχυνση της δίκης επιβάλλεται από την ανάγκη ταχείας έκδοσης απόφασης, ώστε, κατ' αυτόν τον τρόπο, να αποκατασταθεί η διαταραχθείσα έννομη τάξη. Υπό διαφορετική εκδοχή και δεδομένου ότι η διαταραχθείσα έννομη τάξη αποκαθίσταται στην πράξη μέσω της αναγκαστικής εκτέλεσης, η καθυστερημένη έκδοση απόφασης θα οδηγούσε σε προβλήματα στην εκτελεστική διαδικασία, αφού δε θα συμβάδιζε με τις κρατούσες, κατά το χρόνο γέννησης της διαφοράς οικονομικές,

⁷ Βλ. Αναλυτικά Π. Μάινα, ό.π. σελ. 563 επ..

⁸ Γ. Ράμμος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, α' τόμος, Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1978, σελ. 325.

⁹ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 40.

¹⁰ Π. Μάινας, ό.π. σελ. 557 επ..

κοινωνικές και άλλες συνθήκες¹¹. Τα παραπάνω σχετίζονται με την ανάγκη θωράκισης της προστασίας των ουσιαστικών δικαιωμάτων, το οποίο αποτελεί και σκοπό της πολιτικής δίκης και η οποία διασφαλίζεται μόνον αν συνοδεύεται από ταχεία διαπίστωση του δικαιώματος.¹² Με άλλα λόγια, η δυνατότητα του διαδίκου (κατά κόρον του εναγόμενου-καθ' ου η εκτέλεση) να προβάλλει αποσπασματικά και άνευ χρονικών περιορισμών τους ισχυρισμούς του, πολλές φορές εμπορούμενος από δόλιους σκοπούς παρέλκυσης της προόδου της δίκης και επιβράδυνσης αυτής, θα οδηγούσε ουσιαστικά στη ματαίωση της ταχείας απονομής της δικαιοσύνης, καθόσον, με όχημα την προβολή νέων ισχυρισμών, θα ακολουθούσαν συνεχώς νέοι δικάσιμοι. Το ενδεχόμενο αυτό επεδίωξε να εξαφανίσει ο δικονομικός νομοθέτης, τόσο σε επίπεδο διαγνωστικής δίκης όσο και εκτελεστικής διαδικασίας.

Ωστόσο, όπως κάθε θέση έτσι και η ως άνω δεν ήλθε χωρίς διατύπωση εύλογου αντίλογου. Όπως χαρακτηριστικά διατυπώνει ο Νίκας, η ταχύτητα σπανίως συμβιβάζεται με την ορθότητα της δικαστικής κρίσης¹³. Ο προβληματισμός που υποβόσκει είναι ότι όσο ταχύτερα διεξάγεται μία δίκη τόσο μεγιστοποιούνται οι κίνδυνοι έκδοσης εσφαλμένης απόφασης, ήτοι κατόπιν εσφαλμένης ερμηνείας των εφαρμοστέων κανόνων και μη λήψη υπόψη της αλήθειας των πραγμάτων, εκ μέρους του δικάζοντος Δικαστηρίου¹⁴. Επίσης, ευλόγως στο βωμό της πραγμάτωσης της ταχείας διεξαγωγής της δίκης με τον εξαναγκασμό των διαδίκων στην προσκόμιση του συνόλου των ισχυρισμών σε ένα πρώιμο στάδιο, μπορεί ευχερώς να θυσιαστούν και εκείνες οι περιπτώσεις των μη στρεψόδικων διαδίκων, οι οποίοι από έτερους λόγους (λ.χ. πλάνη, άγνοια, διαφορετική νομική εκτίμηση)¹⁵ δεν πρότειναν εγκαίρως το σύνολο των ισχυρισμών τους. Προσέτι, μπορεί μεν η συγκέντρωση του συνόλου του πραγματικού υλικού της δίκης να λειτουργεί επιβοηθητικά για το Δικαστήριο, προκειμένου αυτό να αποκομίσει διαυγή και ολοκληρωμένη εικόνα της διαφοράς ήδη σε πρώιμο στάδιο, ωστόσο, σε πρακτικό επίπεδο, δύναται να οδηγήσει σε διόγκωση της διαφοράς¹⁶, ¹⁷. Παρά τις παραπάνω εύλογες επιφυλάξεις, η συγκεντρωτική

¹¹ Π. Μάινας, ό.π. σελ. 558.

¹² Π. Μάινας, ό.π. σελ. 556.

¹³ Ν. Νίκας, Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, γ' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2018, σελ. 235.

¹⁴ Κ. Μακρίδου, Μελέτες Αστικού Δικονομικού & Διεθνούς Δικονομικού Δικαίου, 2ος τόμος, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022, σελ. 377.

¹⁵ Ν. Νίκας, ό.π. σελ. 235.

¹⁶ Π. Μάινας, ό.π. σελ. 559.

¹⁷ Το ίδιο και ο Γ. Μητσόπουλος, Προβολή ενστάσεων και προσκομιδή εγγράφων εν τω πρώτω και δευτέρω βαθμό, ΝοΒ 1954, σελ. 338, όπου επισημαίνει ότι η λειτουργία του συγκεντρωτικού

προβολή των ισχυρισμών των διαδίκων πράγματι υπηρετεί τον αποκλεισμό της βραδείας απονομής της δικαιοσύνης και της παρέλευσης της δίκης¹⁸, με την αναγνώριση, ωστόσο, ορισμένων θεμιτών αποκλίσεων, προς αποφυγή εσφαλμένων δικανικών κρίσεων.

Στον κατάλογο των επιδιώξεων του δικονομικού νομοθέτη, όσον αφορά στην καθιέρωση της συγκέντρωσης των ισχυρισμών εκ μέρους των διαδίκων, προστίθεται και η ανάγκη διασφάλισης της οικονομίας της δίκης, η οποία συνέχεται λειτουργικά και εγγενώς με την ταχεία διεξαγωγή της δίκης, καθώς αποτελεί προαπαιτούμενο αυτής. Η έννοια της οικονομίας της δίκης αφορά σε έναν τρόπο ορθολογικής οργάνωσης της διαδικασίας κατά τη διεξαγωγή της πολιτικής δίκης, υπό την έννοια της αξιοποίησης των οικονομικότερων μέσων προς επίτευξη αυτής¹⁹. Κατά τον Ράμμο, η αρχή της οικονομίας της δίκης επιβάλλει άπαντες οι παράγοντες της δίκης και κυρίως ο δικαστής, ως ο κατ' εξοχήν εφαρμοστής του δικαίου, να προωθούν σε όλα τα στάδια της διαδικασίας τη συνένωση και το συνδυασμό περισσότερων επιβαλλόμενων ή ενδεικνυόμενων δικαστικών ενεργειών, χάριν εξοικονόμησης χρόνου ή/και δαπάνης, γεγονός, ωστόσο, που δε θα πρέπει να επιδρά δυσμενώς στο εχέγγυο της ορθότητας της δικανικής κρίσης. Κατ' άλλον αποδιδόμενο ορισμό²⁰, η αρχή της οικονομίας της δίκης, νοηματοδοτείται ως επιβολή ρυθμού στη δίκη, ώστε όποιος απευθύνεται στη δικαιοσύνη να προσδοκά την εύρυθμη εξέλιξη της δίκης και να αναμένει την έκδοση απόφασης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Κατά τον Κλαμαρή²¹, *«η μεν αρχή της οικονομίας της δίκης και της δικαστικής ενέργειας αφορά κατά κύριο λόγο το Νομοθέτη, δηλαδή αποδέκτης αυτής είναι ο Νομοθέτης, ο οποίος «επιτάσσεται» να θεσπίσει τέτοιας μορφής δικονομικές ρυθμίσεις ώστε η Δικαιοσύνη να απονέμεται και τα Δικαστήρια να λειτουργούν χωρίς κατασπατάληση ανθρωπίνων (κυρίως), αλλά και λοιπών –οικονομικών, υλικοτεχνικών, επενδυτικών, κτιριολογικών– πόρων και να απονέμουν Δικαιοσύνη στον κατά το δυνατόν πλέον*

συστήματος έγκειται στη δημιουργία μίας καθολικής εποπτείας της διαφοράς εκ μέρους του Δικαστηρίου για την ευχερέστερη διακρίβωση και εντοπισμό των εριζόμενων σημείων της.

¹⁸ Χ. Απαλλαγάκη, Το δικαίωμα ακροάσεως των διαδίκων στην πολιτική δίκη, Διδακτορική Διατριβή, 1989, σελ. 144.

¹⁹ Στ. Σταματόπουλος, Η οικονομία της πολιτικής δίκης ως πρόβλημα του θετικού δικονομικού δικαίου στη νομολογία, Δ 2005, σελ. 412.

²⁰ Γ. Παπαδημητρίου, Η θεμελίωση της οικονομίας της δίκης στο Σύνταγμα, Δ 2005, σελ. 427.

²¹ Ν. Κλαμαρής, Η νέα τακτική διαδικασία υπό το πρίσμα των θεμελιωδών αρχών της πολιτικής δίκης- η προβολή των ισχυρισμών, 2018, Εισήγηση σε ΕΣΔΙ, διαθέσιμη και https://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2018/klamaris_2018.pdf

σύντομο χρόνο –ανταποκρινόμενα επομένως στο αίτημα για ταχεία απονομή Δικαιοσύνης– χωρίς όμως δικαιοδοτικές/δικαιοκρατικές εκπτώσεις ως προς την ποιότητα, την αξιοπιστία και σε τελευταία ανάλυση την ορθότητα της απονεμόμενης Δικαιοσύνης». Κατά τον ίδιο, ο δικαστής μόνο εξαιρετικά μπορεί να θεωρηθεί αποδέκτης της αρχής, σε εκείνες τις περιπτώσεις που δεσμεύεται από το νόμο είτε να προβεί στην ταχεία έκδοση δικαστικής απόφασης (δια της επιβολής αντίστοιχων προθεσμιών) είτε όταν ο νόμος τον ωθεί να επιλέξει μεταξύ ισοδύναμων από δικαιοκρατικής επόψεως διαδικαστικών/δικονομικών λύσεων/διαδικασιών την λιγότερο κοστοβόρα διαδικασία ή λύση για την έκβαση της δίκης και την έκδοση της αποφάσεώς του. Υπό την ίδια θεώρηση και στο αυτό πνεύμα αντιλαμβάνεται την αρχή τη οικονομίας της δίκης και η Νομολογία, άλλοτε υπό την έννοια της αποτροπής άσκοπης απασχόλησης του Δικαστηρίου με την ίδια διαφορά²², άλλοτε υπό την έννοια της συνεκδίκησης περισσότερων εκκρεμών δικών, ανάμεσα στους ίδιους ή διαφορετικούς διαδίκους²³, άλλοτε υπό την έννοια της επιλογής, μεταξύ των περισσότερων δικονομικών λύσεων, τη λιγότερο -από άποψη χρόνου και χρήματος- δαπανηρή²⁴.

Η αρχή της οικονομίας της δίκης ως μέρος του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας²⁵ οδηγεί στην τελευταία πτυχή της *ratio* της αρχής της συγκέντρωσης στην πολιτική δίκη, ήτοι στην πραγμάτωση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 1 Σ. και στην υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη του άρθρου 6 της παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Ειδικότερα, κατά τα ως άνω ρηθέντα, εκκινώντας από τη θεώρηση ότι η αρχή της συγκέντρωσης των ισχυρισμών στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης πραγματώνει τον σκοπό της πολιτικής δίκης, ήτοι την πραγμάτωση των ουσιαστικών δικαιωμάτων, η αποτελεσματική προστασία των οποίων συναρτάται με την έγκαιρη ικανοποίησή τους²⁶, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, η πραγμάτωση του δικαιώματος δεν εξαντλείται στο πεδίο της διαγνωστικής δίκης αλλά ολοκληρώνεται με την ικανοποίηση του θιγόμενου μέσω της αναγκαστικής εκτέλεσης, οδηγεί στο γεγονός ότι, κατ' αυτόν τρόπο, προάγεται ασφαλέστερα το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Το θεμελιώδες δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας στον πυρήνα του

²² ΕφΑθ. 1190/2024, ΕφΠειρ. 194/2023 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²³ ΕφΑθ. 1328/2024, ΕφΑγ. 76/2023, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²⁴ ΠΠρΑθ. 2798/2023, ΜΠρΘεσσαλ. 3561/2023 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²⁵ Στ. Σταματόπουλος, ό.π. σελ. 419.

²⁶ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 50.

καλείται να εγγυηθεί την ορθή και αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης²⁷, αποτελεσματικότητα που διασφαλίζεται μόνον όταν παρέχεται σε εύλογο χρόνο και με εύλογο τρόπο. Ειδοποιό στοιχείο της εύλογης σε χρονική διάρκεια δίκης αποτελεί η παράμετρος της οικονομίας αυτής, υπό την έννοια ότι η γοργή απονομή δικαιοσύνης μπορεί να επιτευχθεί μόνο δια της προσφυγής σε οικονομικές λύσεις²⁸.

ΙΙΙ. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΠΕΛΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΗΣ

Το σύστημα της συγκέντρωσης των ισχυρισμών σε επίπεδο διαγνωστικής δίκης για τον α' βαθμό δικαιοδοσίας εντοπιζόταν στη διάταξη του άρθρου 269 ΚΠολΔ, η οποία διατήρησε την ισχύ της μέχρι τις 31.12.2015, ότε και καταργήθηκε από το άρθρο δεύτερο του Ν. 4335/2015²⁹. Η πρώτη, ωστόσο, εμφάνισή του ανιχνεύεται ήδη από την Δικονομία του Maurer, στη διάταξη του άρθρου 160 ΠολΔ, το οποίο, κατά γενική ομολογία αρκετών σημαντικών Θεωρητικών³⁰ εξαντλούσε την αυστηρότητά του, προβλέποντας την επίκληση όλων των ενδίκων βοηθημάτων που είχε ο διάδικος στη διάθεσή του το αργότερο μέχρι την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο, επί ποινή αποκλεισμού. Ο διάδικος δηλαδή επιτρεπόταν να προβάλλει σωρευτικά όλες τις ενστάσεις του, έστω και αντιφατικές³¹, καθόσον διαφορετικά θα έχανε το δικαίωμα προβολής τους³².

Εν συνεχεία, το ζήτημα του συστήματος της συγκέντρωσης των ισχυρισμών υπήρξε αμφιλεγόμενο και κατά τις Συνεδριάσεις της Συντακτικής Επιτροπής (1933) για τη σύνταξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας³³. Ο Ράμμος, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚΠολΔ, τάχθηκε υπέρ της αντικατάστασης του συστήματος του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι», αναγνωρίζοντας μεν τη σημαντική

²⁷ Βλ. σχετικώς Α. Μανιτάκη, Κράτος δικαίου & δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας, τόμος α', Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1994, σελ. 376.

²⁸ Στ. Σταματόπουλος, ό.π. σελ. 419.

²⁹ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 11 επ.

³⁰ Κ. Κεραμεύς, ό.π. σελ. 168 με παραπομπή σε Ι.Κ. Σημαντήρα.

³¹ ΣχΠολΔ τόμος ΙΙ, σελ. 13 Εισήγηση Ράμμου.

³² Α. Πανταζόπουλος, Οι τροποποιήσεις στο συγκεντρωτικό σύστημα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με το ν. 4335/2015, ΕλλΔνη 1/2016, σελ. 96.

³³ Το 1933 συγκροτήθηκε Συντακτική Επιτροπή για την εκπόνηση του Νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και αρκετά έτη αργότερα συγκροτήθηκε Αναθεωρητική Επιτροπή, η οποία επιμελήθηκε την τελική αρίθμηση και διατύπωση του Κειμένου του ΚΠολΔ, το οποίο νομοθετήθηκε με τον α.ν. 44/1967 με έναρξη ισχύος στις 16-09-1968.

συμβολή του στην πρόοδο της δίκης, πλην, όμως, παρατηρώντας ότι, ενίοτε, πίσω από την καθυστέρηση της προβολής των ισχυρισμών εκ μέρους των διαδίκων δεν υποβόσκουν κίνητρα στρεψοδικίας και, συνεπώς, θα ήταν ανεπιεικές και άδικο να υποβληθεί ο μη έχων δόλο διάδικος στον αποκλεισμό της μεταγενέστερης προβολής των ισχυρισμών του. Έτσι, επικαλούμενος τη Γερμανική Θεωρία, υποστήριξε την εισαγωγή του συστήματος της ελεύθερης προβολής των ισχυρισμών, η οποία, ωστόσο, θα συνοδεύεται με την παράλληλη λήψη μέτρων για τον περιορισμό της στρεψοδικίας³⁴. Στην αντίπερα όχθη, ο Οικονομόπουλος³⁵, τάχθηκε ανεπιφύλακτα υπέρ της διατήρησης της αρχής του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι», όπως άλλωστε ίσχυε μέχρι τότε, συγκρίνοντας τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την πρόκληση αδικιών εκ της εφαρμογής του και τη διευκόλυνση της στρεψοδικίας, δίνοντας προβάδισμα στους δεύτερους. Ο Γιδόπουλος διατύπωσε ότι δεν υπάρχει κίνδυνος να αφηθεί στην κρίση του δικαστή η παραδοχή ή όχι βραδέως προβαλλόμενων ισχυρισμών, επισημαίνοντας ότι το ισχύον σύστημα της συγκέντρωσης οδηγούσε ενίοτε και σε στραγγαλισμό του ουσιαστικού δικαίου εκ μέρους του τελευταίου³⁶. Ομοίως, υποστήριξε ότι το προτεινόμενο νέο σύστημα της ελεύθερης προβολής των ισχυρισμών θα είναι ακίνδυνο, αν περιοριστεί εις την ενώπιον του εισηγητή Δικαστή προπαρασκευαστική διαδικασία προβλέποντας παράλληλα ότι ο τελευταίος θα εξοπλίζεται με τη δυνατότητα απόρριψης των βραδέως προβαλλόμενων ισχυρισμών, που, κατά την κρίση του, τυγχάνουν παρελκυστικοί της δίκης, προβαίνοντας σε ταυτόχρονη μνεία στην καθιέρωση του καθήκοντος αληθείας εκ μέρους των διαδίκων³⁷. Από την άλλη, ο Αγγελετόπουλος εμφανιζόταν επιφυλακτικός ως προς την ελεύθερη προβολή των ισχυρισμών, πλην, όμως διευκρίνισε ότι θεωρούσε εσφαλμένο και άδικο τον αποκλεισμό μη προβληθέντων εγκαίρως ισχυρισμών, αιτία της αβλεψίας του διαδίκου ή της έλλειψης γνώσης για την σπουδαιότητά τους αναφορικά με την έκβαση της δίκης και της συνακόλουθης μη προβολής τους³⁸.

³⁴ ΣχΠολΔ τόμος II, σελ. 14 Εισήγηση Ράμμου.

³⁵ ΣχΠολΔ τόμος II, σελ. 48 & σελ. 54. Το ίδιο και ο Πρατσίκας κατά τη Συνεδρίαση της 1^{ης} Δεκεμβρίου 1933.

³⁶ ΣχΠολΔ τόμος II σελ. 49. Μάλιστα, όπως χαρακτηριστικά τόνισε (σελ. 56), η δικαστηριακή πείρα, του είχε πολλάκις αποδείξει ότι «το αξίωμα του άνευ επικουρίας δικάζεσθαι συχνά βάζει τον Δικαστή σε σκληρό δίλημμα ή να παραβεί το νόμο ή να στραγγαλίσει το έκδηλος κατ' ουσία δίκαιο (λ.χ. η βραδέως προβληθείσα ένσταση εξοφλήσεως αποδεικνύεται ή φαίνεται προδήλως αληθής). Τέτοιες περιπτώσεις οδηγούν το δικαστή σε δυσχερή θέση, καθόσον πολλές φορές αναγκάζεται να ψευδεται εν γνώσει του δια της απόφασής του, χαρακτηρίζοντας αυθαίρετα αυτόν τον ισχυρισμό οπιγενή, προκειμένου να αποφύγει την αδικία.

³⁷ ΣχΠολΔ τόμος II σελ. 54.

³⁸ ΣχΠολΔ Τόμος II, σελ. 55.

Παρά τον έντονο εριζόμενο διάλογο που δημιούργησε το ζήτημα στις Συνεδριάσεις της Συντακτικής Επιτροπής επικράτησε η θέση του Ράμμου, μέχρι το 1995 που συγκροτήθηκε η Αναθεωρητική Επιτροπή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, και διαμορφώθηκε το άρθρο 279 ΚΠολΔ/1968, το οποίο διαδέχθηκε τη διάταξη του άρθρου 269 ΚΠολΔ, αποτελώντας τη «χρυσή τομή» μεταξύ των εκατέρωθεν διαφορετικών απόψεων των μελών της Συντακτικής Επιτροπής του Νέου Κώδικα, ορίζοντας ότι οι πραγματικοί ισχυρισμοί έπρεπε να προβάλλονται κατά την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο, πλην, όμως, ο Δικαστής μπορούσε εξαιρετικά να επιτρέψει την καθυστερημένη προβολή ισχυρισμών, εφόσον έκρινε ότι τούτη οφείλεται σε δικαιολογημένη αιτία και σωρευτικά δεν επιφέρει καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της δίκης.

Η διάταξη του άρθρου 269 ΚΠολΔ αποτελούσε κατά τον Νίκα τη *sedes materiae* του συγκεντρωτικού συστήματος για όλο το φάσμα της πολιτικής δίκης³⁹. Η διάταξη αυτή οριοθετούσε, επί ποινή απαραδέκτου, την προβολή των μέσων άμυνας και επίθεσης των διαδίκων στο χρονικό σημείο κατάθεσης των προτάσεων. Ως «μέσα επίθεσης και άμυνας»⁴⁰, σύμφωνα με το περιεχόμενο του άρθρου 269 ΚΠολΔ, νοούνταν όλοι οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί πρόσφοροι να προβληθούν είτε από τον εναγόμενο σε αντίκρουση των αγωγικών ισχυρισμών, είτε από τον ενάγοντα για την αντίκρουση των τελευταίων, ή, κατά διατύπωση της Νομολογίας, εκείνοι οι πραγματικοί ισχυρισμοί που χαρακτηρίζονται από αυτοτέλεια και εισάγονται στη δίκη με τη μορφή ένστασης, αντένστασης, επαντένστασης κ.λ.π.⁴¹. Εξέφευγαν, συνεπώς, του συγκεντρωτικού συστήματος οι μη αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί όπως λ.χ. η άρνηση της αγωγής ή οι ισχυρισμοί που αποτελούν επιχειρήματα ή συμπεράσματα των διαδίκων ή του δικαστηρίου⁴², οι καθαρά νομικοί ισχυρισμοί που περιορίζονται στην επίκληση και εφαρμογή κανόνων δικαίου^{43, 44}.

³⁹ Ν. Νίκας, *ό.π.* σελ. 237.

⁴⁰ Κατ' αντιστοιχία του αντίστοιχου γερμανικού δικονομικού όρου «Angriffs – und Verteidigungsmittel», βλ. Ν. Κλαμαρής/ Σ. Κουσούλης / Σ.Σ. Πανταζόπουλος, *ό.π.* σελ. 495, σημ. 5.

⁴¹ ΑΠ 134/2001 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴² ΑΠ 1294/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴³ Κ. Κεραμεύς, *ό.π.* σελ. 170.

⁴⁴ Βλ. σχετικά και Κ. Μπέη, Η διαλεκτική του δικονομικού δικαίου ΙΙ Συμβολές στην ερμηνεία του ΚΠολΔ, Εκδ. ΕΥΝΟΜΙΑ Verlag, Αθήνα, 1999, σελ. 346-347, ο οποίος υποστηρίζει ότι εκφεύγει του συζητητικού συστήματος ο νομικός χαρακτηρισμός των επικαλούμενων και αποδεικνυόμενων πραγματικών γεγονότων, ο οποίος αποτελεί υπηρεσιακό καθήκον του δικαστή (*iura novit curia*), και για το λόγο αυτό, αν με επιμέλεια των διαδίκων έχουν προταθεί και αποδειχθεί νομίμως τα πραγματικά γεγονότα, τα θεμελιακά κάποιας καταχρηστικής ένστασης, όπως λ.χ. της ανηλικότητας (ΑΚ 128, 130), το Δικαστήριο οφείλει να προχωρήσει αυτεπάγγελα στο χαρακτηρισμό των γεγονότων. Εξαιρέση στα

Ωστόσο, και στην περίπτωση της διαγνωστικής δίκης, ο νομοθέτης αντιλήφθηκε ότι το συγκεντρωτικό σύστημα της σωρευτικής προβολής των ισχυρισμών στην πρώτη συζήτηση είναι θεμιτό να είναι μην είναι άτεγκτο. Έτσι, με ρητή νομοθετική πρόβλεψη εξέφευγαν του αξιώματος του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι» συγκεκριμένες κατηγορίες ισχυρισμών και συγκεκριμένα: α) οι δικονομικά προνομιακοί ισχυρισμοί, ήτοι οι ληφθέντες υπόψη αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο λ.χ. οι διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης, το νόμο αβάσιμο της αγωγής⁴⁵ καθώς και β) οι προτεινόμενοι σε κάθε στάση της δίκης. Στις εξαιρέσεις συμπεριλαμβάνονταν και οι βραδέως προβαλλόμενοι ισχυρισμοί, για τη βραδύτητα προβολής των οποίων το Δικαστήριο θα έπρεπε να κρίνει ότι οφείλεται σε δικαιολογημένη αιτία και ουχί σε υπαιτιότητα του διαδίκου. Υποστηρίχθηκε⁴⁶ ότι οδοδείκτη της απαιτούμενης κρίσης του Δικαστηρίου, μπορεί να αποτελέσει ευχερώς το γεγονός κατά πόσο με την καθυστερημένη προβολή η διαδικασία διαρκεί περισσότερο από ότι θα διαρκούσε αν προβάλλονταν έγκαιρα οι καθυστερημένοι ισχυρισμοί. Ως «δικαιολογημένη» θεωρείτο η αιτία, που δεν μπορούσε να αποδοθεί σε υπαιτιότητα (ακόμα και σε βαθμό αμέλειας) του διαδίκου ή του πληρεξούσιου δικηγόρου του ή των προσώπων για τα οποία ευθύνεται, αλλά σε ανωτέρα βία⁴⁷.

Περαιτέρω, παραδεκτά προβάλλονταν όλοι οι οψιγενείς ισχυρισμοί, δηλαδή, ισχυρισμοί που έλαβαν χώρα μετά την κατάθεση των προτάσεων ή ανάλογα μετά τη συζήτηση της υπόθεσης και μέχρι αυτή να ολοκληρωθεί με την επανάληψή της. Οι εν λόγω ισχυρισμοί μπορούσαν και έπρεπε να προτείνονται κατά την πρώτη, μετά τη γένεσή, τους επ' ακροατηρίω συζήτηση της υπόθεσης⁴⁸. Τέλος, στη λίστα των εξαιρέσεων προστίθεντο και οι ισχυρισμοί που αποδεικνύονταν εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η επιλογή του Έλληνα Νομοθέτη να καταργήσει την εν λόγω διάταξη προκάλεσε έντονα την αποδοκιμασία μεγάλης μερίδας της Θεωρίας, η οποία έκανε λόγο για ακατανόητο βήμα, δοθέντος ότι οδηγούσε στην αδυναμία δικαιολόγησης του περιορισμού της προβολής των ισχυρισμών σε δίκη ανακοπής κατά

ανωτέρα αποτελούν οι γνήσιες ενστάσεις, οι οποίες είναι ενστάσεις όχι μόνο υπό τη δικονομική έννοια, αλλά εξ' ουσιαστικής επόψεως, αφού θεμελιώνουν διαπλαστικό αντιδικαίωμα του οφειλέτη να αρνηθεί την παροχή.

⁴⁵ Γ. Ράμμος, ό.π. σελ. 327.

⁴⁶ Ν. Δημαράς, Προβλήματα δικαστικής ακρόασης στην πολιτική δίκη, Δ1984, σελ. 183.

⁴⁷ ΕφΑθ. 1168/2021 σε Nomotelia.gr.

⁴⁸ Γ. Ράμμος, ό.π. σελ. 326 επ. · Γ. Μητσόπουλος, ό.π. σελ. 338.

της εκτέλεσης επισπευδόμενης με προσωρινά εκτελεστή απόφαση⁴⁹. Επιπροσθέτως, η εύλογη δυσαρέσκεια που εκφράστηκε από τη Θεωρία εντοπιζόταν στο γεγονός ότι οι διάδικοι μετά την κατάθεση των προτάσεων δεν μπορούσαν να προβάλλουν οποιονδήποτε ισχυρισμό, ακόμα και αν επρόκειτο για οψιγενή ή ισχυρισμό που δεν προβλήθηκε από δικαιολογημένη αιτία ή παραχρήμα αποδεικνυόμενο, αλλά έπρεπε αναγκαστικά να απευθυνθούν στο δευτεροβάθμιο Δικαστήριο με την άσκηση έφεσης, η οποία θα προκαλούσε σημαντική, από άποψη δαπάνης και εξοικονόμησης χρόνου, επιβάρυνσή τους. Ευλόγως, κατά τη γνώμη της γράφουσας, υποστηρίχθηκε ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, συντελέστηκε μία σημαντική μετατόπιση της διάγνωσης της ουσίας της διαφοράς στο δεύτερο βαθμό, τη στιγμή που ο πρώτος βαθμός δικαιοδοσίας αποτελεί τον κατ' εξοχήν χώρο διάγνωσης της διαφοράς, μετατόπιση μάλιστα, που ήταν ξένη ως προς τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη και στα δικαιικά τους συστήματα⁵⁰.

Ως αναγκαίο αντιστάθμισμα της κατάργησης του άρθρου 269 ΚΠολΔ στην πρωτοβάθμια διαγνωστική δίκη, ήλθε η προσαρμογή του άρθρου 527 ΚΠολΔ αναφορικά με τους πραγματικούς ισχυρισμούς στη δευτεροβάθμια δίκη, οι διατάξεις του οποίου επαναφέρθηκαν στο άρθρο αυτό. Κατά το νομοθετικό καθεστώς του Ν. 4335/2015, στην τακτική διαδικασία των άρθρων 237 και 238 το χρονικό σημείο για την παραδεκτή προβολή οψιγενών ισχυρισμών ήταν αυτό της παρέλευσης της προθεσμίας για την κατάθεση προτάσεων, κατά τους ορισμούς της παρ.1 του άρθρου 237 ΚΠολΔ⁵¹. Οι εν λόγω διατάξεις προέκριναν τη συγκέντρωση του συνόλου του υλικού της δίκης στο στάδιο της προδικασίας, ήτοι μέχρι την κατάθεση των προτάσεων και της προσθήκης, στην περίπτωση της τακτικής διαδικασίας, αποκλειόμενων ως απαράδεκτων όλων των ισχυρισμών που προβάλλονταν μεταγενέστερα. Στις ειδικές διαδικασίες, εν αντιθέσει με την τακτική, διατηρήθηκε η προφορικότητα της

⁴⁹ Ν. Νίκας, ό.π. σελ. 237.

⁵⁰ Ν. Νίκας, ό.π. σελ. 236 · Χ. Μακρίδου, ό.π. σελ. 493.

⁵¹ Σύμφωνα με την τότε ισχύουσα μορφή του άρθρου 237 ΚΠολΔ «1. Μέσα σε εκατό (100) ημέρες από την κατάθεση της αγωγής οι διάδικοι οφείλουν να καταθέσουν τις προτάσεις και να προσκομίσουν όλα τα αποδεικτικά μέσα και τα διαδικαστικά έγγραφα που επικαλούνται με αυτές. Μέσα στην ίδια προθεσμία κατατίθενται το αποδεικτικό επίδοσης της αγωγής, καθώς και τα πληρεξούσια έγγραφα προς τους δικηγόρους κατά το άρθρο 96. Το δικαστικό ένσημο κατατίθεται το αργότερο μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης. Η παραπάνω προθεσμία παρατείνεται κατά τριάντα (30) ημέρες για όλους τους διαδίκους αν ο εναγόμενος ή κάποιος από τους ομοδίκους του διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής. 2. Οι αμοιβαίες αντικρούσεις γίνονται με προσθήκη στις προτάσεις, η οποία κατατίθεται μέσα στις επόμενες δεκαπέντε (15) ημέρες από τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, με την παρέλευση των οποίων κλείνει ο φάκελος της δικογραφίας. Νέοι ισχυρισμοί με την προσθήκη μπορεί να προταθούν και νέα αποδεικτικά μέσα να προσκομισθούν μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που περιέχονται στις προτάσεις. Εκπρόθεσμες προτάσεις και προσθήκες δεν λαμβάνονται υπόψη.»

διαδικασίας και η εμφάνιση απόδειξη. Η νέα διάταξη του άρθρου 591 ΚΠολΔ και συγκεκριμένα η παρ. 1 περ. γ' αυτού, τοποθέτησε το χρονικό σημείο συγκέντρωσης των ισχυρισμών, για τις ειδικές διαδικασίες, στην συζήτηση της υπόθεσης ότε και κατατίθενται οι προτάσεις καθώς και στην προσθήκη επ' αυτών, η οποία πρέπει να κατατίθεται έως τη δωδεκάτη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση. Ομοίως, κατά τα προλεχθέντα, η παράλειψη προβολής μέσω άμυνας και επίθεσης μέχρι τα χρονικά τούτα σημεία απέκλειε τη μεταγενέστερη προβολή τους. Η διέξοδος του διαδίκου που είχε να εισφέρει οψιγενείς ή παραχρήμα αποδεικνυόμενους ισχυρισμούς ήταν μόνο ο β' βαθμός δικαιοδοσίας, κατά τους ορισμούς του αναθεωρημένου άρθρου 527 ΚΠολΔ⁵². Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4335/2015, αν οι σχετικοί ισχυρισμοί γεννήθηκαν πριν το χρονικό σημείο της κατάθεσης των προτάσεων ή της συζήτησης στο ακροατήριο, δεν προβλήθηκαν εγκαίρως στην α' βάθμια δίκη και δεν συντρέχουν οι υπόλοιπες προϋποθέσεις του άρθρου 527 (αριθμοί 3 έως 6), τότε δεν μπορούν να προβληθούν παραδεκτά στην εκκλητή δίκη.

Με τον Ν. 4842/2021, ο νομοθέτη επεδίωξε αλλαγές στη διάταξη του άρθρου 237 ΚΠολΔ, τροποποιώντας την παρ. 1 αναφορικά με την προθεσμία κατάθεσης των προτάσεων, την οποία όρισε σε ενενήντα (90) ημέρες, από τη λήξη της προθεσμίας για την επίδοση της αγωγής κατά την παρ. 2 του άρθρου 215 ΚΠολΔ. Κατά την Αιτιολογική Έκθεση⁵³, κατ' αυτόν τον τρόπο, πρώτον, αποσυνδέεται η έναρξη της προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων από το μεταβλητό και επιδεχόμενο αμφισβήτησης στοιχείο της επίδοσης της αγωγής και αντικαθίσταται από ένα αντικειμενικό στοιχείο, δεύτερον, αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της ισότητας των διαδίκων ως προς την προθεσμία κατάθεσης των προτάσεων, την οποία παραβιάζει το ισχύον σύστημα, εφόσον η προθεσμία για την κατάθεση των προτάσεων του

⁵² Σύμφωνα με την τότε ισχύουσα μορφή του άρθρου «Είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν: 1) προτείνονται από τον εφεσίβλητο, ενάγοντα, εναγόμενο ή εκείνον που είχε παρέμβει, ως υπεράσπιση κατά της έφεσης και δεν μεταβάλλεται με τους ισχυρισμούς αυτούς η βάση της αγωγής ή της παρέμβασης, ή προτείνονται από εκείνον που παρεμβαίνει για πρώτη φορά στην κατ' έφεση δίκη με πρόσθετη παρέμβαση, θεωρείται όμως αναγκαίος ομόδικος του αρχικού διαδίκου, 2) γεννήθηκαν μετά τη συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και στην περίπτωση των άρθρων 237 και 238 μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την κατάθεση των προτάσεων, 3) λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως ή μπορεί να προταθούν σε κάθε στάση της δίκης, 4) το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν εγκαίρως με τις προτάσεις από δικαιολογημένα αιτία' αυτό ισχύει και για την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος, 5) προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα και 6) αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως.»

⁵³ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4842/2021 σελ. 86 επ..

εναγόμενου είναι εβδομήντα (70) ημέρες και για τον ενάγοντα εκατό (100) ημέρες, ενώ με την προτεινόμενη ρύθμιση και για τους δύο διαδίκους καθιερώνεται ταυτή προθεσμία των ενενήντα (90) ημερών και, τρίτον, αντιμετωπίζεται η αιτίαση ότι η υφιστάμενη προθεσμία για την κατάθεση των προτάσεων δεν είναι αρκετή, καθότι με το προτεινόμενο σύστημα η προθεσμία ορίζεται σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες, αυξάνεται, δηλαδή, κατά είκοσι (20) ημέρες, ενώ με το ισχύον σύστημα ορίζεται σε εκατό (100) ημέρες από την κατάθεση της αγωγής. Από τη λήξη της ως άνω προθεσμίας αρχίζει η προθεσμία για την κατάθεση προσθήκης, όπως ισχύει κατά την παρ. 2 του άρθρου 237, η οποία παραμένει ως έχει.

Το σημαντικό πρόβλημα που επέφερε μετά την κατάργηση του άρθρου 269 ΚΠολΔ ο Ν. 4335/2015, με τη στέρηση κάθε δυνατότητας προβολής εκ μέρους των διαδίκων στον πρώτο βαθμό των οψιγενών ισχυρισμών ή όσων αποδεικνύονταν με έγγραφα ή δικαστική ομολογία, παρά μόνο με προσφυγή στο Εφετείο, αντιλήφθηκε ο Νομοθέτης του 2021 και με το άρθρο 12 του Ν. 4842/2021 εισήγαγε νέα ρύθμιση της παρ. 5 του άρθρου 237 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία παρέχεται στους διαδίκους η δυνατότητα, μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την κατάθεση των προτάσεων και της προσθήκης, να προτείνουν τους οψιγενείς τους ισχυρισμούς ή τους παραχρήμα αποδεικνυόμενους, με προσθήκη στις προτάσεις το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ορισθείσα τυπική συζήτηση. Για παράδειγμα, αν η καταβολή από τον εναγόμενο έγινε μία μέρα μετά την κατάθεση των προτάσεων των ενενήντα ημερών από τη λήξη της προθεσμίας για την επίδοση της αγωγής, η ένσταση προβάλλεται επιτυχώς πλέον στον πρώτο βαθμό, και όχι στο Εφετείο, με προσθήκη στις προτάσεις το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από τη συζήτηση⁵⁴. Ακολούθως, για την αντίκρουση των νέων αυτών ισχυρισμών οι διάδικοι έχουν στη διάθεσή τους δέκα (10) το αργότερο ημέρες πριν από τη συζήτηση⁵⁵. Τέλος, ως προς τις ειδικές διαδικασίες, αυξήθηκε η προθεσμία για την κατάθεση προσθήκης αντίκρουσης σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από τη συζήτηση της υπόθεσης.

⁵⁴ Ι. Δεληκωστόπουλος, Τα essentialia των αλλαγών του ν. 4842/2021 στην τακτική διαδικασία, στις ειδικές διαδικασίες και στα ασφαλιστικά μέτρα, ΕΠολΔ2022, σελ. 130.

⁵⁵ Α. Αλαπάντας, σε Απαλλαγική Χ.– Σταματόπουλο Στ., Ο Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας-Ερμηνεία κατ' άρθρο μετά τους Ν. 4842/2021, 2ος τόμος, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022, σελ. 944.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

Ι. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ & Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΝΑΚΟΠΗΣ

Παρά την σημαντικότητα του ζητήματος της συγκέντρωσης των ισχυρισμών ήδη από τα πρώιμα δικαιοδικά συστήματα, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, και εξ' αντιδιαστολής προς το πεδίο της διαγνωστικής δίκης, σε εκείνο της εκτελεστικής διαδικασίας ο νομοθέτης δεν είχε προβεί σε ρητή κατοχύρωση σχετικής διάταξης, η οποία θα αποτύπωνε την αρχή της συγκέντρωσης. Ωστόσο, παρά την έλλειψη ρητής διάταξης, με δίχτυ ασφαλείας το δεδικασμένο⁵⁶ και την συνδυασμένη επίκληση του άρθρου 160 ΠολΔ (για το πεδίο της διαγνωστικής δίκης) υπό τη θεώρηση ότι ο τελευταίος στη δίκη της ανακοπής επέχει θέση εναγόμενου, είχε διαμορφωθεί η νομολογιακή τάση της απαγόρευσης στον καθ' ου η εκτέλεση να προτείνει μη προταθείσες ενστάσεις με την άσκηση νέας ανακοπής⁵⁷.

Η σημαντική αυτή έλλειψη από το πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης και η ανασφάλεια που δημιουργούσε έγινε αντιληπτή από την συγκροτηθείσα Συντακτική Επιτροπή του ΚΠολΔ/1968 και ήρθε στο προσκήνιο των Συνεδριάσεων της 5^{ης} Μαρτίου 1957 και 8^{ης} Μαρτίου 1957, ότε και συζητείτο το ζήτημα της εισαγωγής ή όχι της κατά χρονικά στάδια προβολής των αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης. Η πρόταση για την εισαγωγή ειδικής διάταξης που να καθιερώνει το αξίωμα του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι» και στην περίπτωση της ανακοπής κατά της εκτέλεσης ανήκει στον Οικονομόπουλο⁵⁸, στον οποίο η Επιτροπή ανέθεσε το έργο της διατύπωσης του σχετικού άρθρου. Στη Συνεδρίαση της Επιτροπής της 8^{ης} Μαρτίου, ο Οικονομόπουλος πρότεινε δύο εναλλακτικές διατυπώσεις, με την πρώτη να ορίζει ότι *«Λόγοι ακυρότητας (Ακυρότητες) της αναγκαστικής εκτελέσεως ή των πράξεων αυτής γεγεννημένοι και δυνάμενοι να προταθούν κατά τη δίκη της ανακοπής κατά τ' άρθρα 32 και 36 είναι*

⁵⁶ Το οποίο κάλυπτε τις καταχρηστικές ενστάσεις και εκ των γνήσιων τις προγενεστέρως προταθείσες στη δίκη της ανακοπής (Βλ. σχετικά κατωτέρω).

⁵⁷ Ι. Μπρίνιας, Αναγκαστική εκτέλεσις, β' εκδ., Εκδ. Π. Κλεισιούνης, Αθήνα, 1978, σελ.478-479 και εκεί σημ. 3.

⁵⁸ ΣχΠολΔ VIII, σελ. 123.

απαράδεκτοι προτεινόμενοι εις πάσαν μεταγενεστέραν δίκην», τη δε δεύτερη να εστιάζει στο δεδικασμένο, ορίζοντας *«το δεδικασμένον εκ των αποφάσεων επί ανακοπών κατ' άρθρα 32 και 36 εκτείνεται και επί των αντιρρήσεων, οι οποίες ηδύναντο να προταθούν κατά την δίκην επί της ανακοπής και δεν επροτάθησαν.»*. Η Επιτροπή προτίμησε την πρώτη διατύπωση, επισημαίνοντας ότι παρείλκε η εκ νέου υπόμνηση περί παραγωγής δεδικασμένου, λόγω της προηγούμενης διάταξης του άρθρου 362. Έτσι, θέτοντας προσωρινή αρίθμηση 36α στο σχετικό άρθρο και προχωρώντας σε ανεπαίσθητες λεκτικές διαφοροποιήσεις, διαμόρφωσε το άρθρο ως εξής: *«Λόγοι ανακοπής γεγεννημένοι και δυνάμενοι να προταθούν εις την δίκην ανακοπής κατά τα άρθρα 32 και 36 είναι απαράδεκτοι προτεινόμενοι εις πάσαν μεταγενεστέραν δίκην.»*, ολοκληρώνοντας σχετικώς ότι επρόκειτο για διατύπωση συμπνεύουσα με το άρθρο 72 παρ. 2 του σχεδίου Γιδόπουλου και ως προς τους λόγους τους υπάρχοντες κατά την άσκηση της πρώτης ανακοπής τους μη περιληφθέντες στο έγγραφο έγγραφο αυτής⁵⁹.

Η διάταξη, κατά την ολοκλήρωση των Συνεδριάσεων της Συντακτικής Επιτροπής αριθμήθηκε με τον αριθμό 1062, χωρίς αλλαγές στη διατύπωσή της. Ουσιαστικά αμετάβλητη έμεινε η διατύπωση και κατά τις Συνεδριάσεις της 4^{ης} Ιουλίου 1958 και 23^{ης} Ιανουαρίου 1960 της Αναθεωρητικής Επιτροπής⁶⁰, η οποία άλλαξε μόνον την αρίθμηση, δίνοντας τον αριθμό 997 και συμπλήρωσε στο τέλος της διάταξης την φράση *«εις την οποία ανακύπτει ζήτημα του κύρους της εκτέλεσης»*. Δύο έτη αργότερα, στη Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουνίου 1962⁶¹, προστέθηκε το επίρρημα «επί» προ της λέξης «ανακοπής» και διαμορφώθηκε το τελικό κείμενο του άρθρου 997. Η τελική αρίθμηση του άρθρου 935 ήλθε ως αποτέλεσμα μεταγενέστερων τροποποιήσεων του ΚΠολΔ/1968 από το ν.δ. 958/1971, το οποίο όριζε ότι *«Λόγοι ανακοπής που είναι ήδη γεννημένοι και μπορούν να προταθούν στη δίκη της ανακοπής σύμφωνα με το άρθρο 933, είναι απαράδεκτοι όταν προταθούν σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη δίκη όπου ανακύπτει ζήτημα κύρους της εκτέλεσης»*.

Ο λόγος της ρητής νομοθετικής κατοχύρωσης του συγκεντρωτικού συστήματος και στη δίκη της ανακοπής κατά της εκτέλεσης δεν αφίσταται από τη γενική ratio του συγκεντρωτικού συστήματος στο αστικό δικονομικό δίκαιο, όπως αυτή αναλύθηκε παραπάνω στο οικείο κεφάλαιο. Σκοπό, συνεπώς, αποτέλεσε η ανάγκη γρήγορης

⁵⁹ ΣχΠολΔ VIII, σελ. 125.

⁶⁰ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ. 427 & 605-606.

⁶¹ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής, σελ. 735.

εκκαθάρισης και οριστικού τερματισμού των διαφορών⁶², επιδιώξεις που στην αναγκαστική εκτέλεση καθίστανται έτι επιτακτικότερες⁶³. Η διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ τέθηκε, προκειμένου να αποτραπεί η έγερση επανειλημμένων ή διαδοχικών ανακοπών για υφιστάμενα ελαττώματα των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης και κατ' επέκταση να αποτραπεί ο πολλαπλασιασμός των δικών σχετικών με το κύρος της, κάτι που όχι μόνον θα παρέλκυε, αλλά και θα διόγκωνε άσκοπα την εν γένει εκτελεστική διαδικασία.⁶⁴ Ο σκοπός του νομοθέτη με την κατοχύρωση του άρθρου 935 ΚΠολΔ, κατά τον αείμνηστο Μπέη⁶⁵, έγκειται στο να εισαγάγει σύστημα αποκατάστασης βεβαιότητας δικαίου και ασφάλειας κατά την πορεία της εκτελεστικής διαδικασίας, διαμέσου της γοργής εκκαθάρισης των αμφισβητήσεων ως προς το κύρος της.

Ως προαναφέρθηκε, το σύστημα της συγκέντρωσης που εισήχθη με τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ καταλαμβάνει τους λόγους ανακοπής που αποτελούν περιεχόμενο της ανακοπής κατά της εκτέλεσης, κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ, η δε συστηματική θέση που καταλαμβάνει η εξεταζόμενη διάταξη --αμέσως μετά από την τελευταία διάταξη καθώς και από τη διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ, που ρυθμίζει το εμπρόθεσμο των λόγων ανακοπής— προκρίνει την άποψη⁶⁶ ότι πρόθεση του νομοθέτη ήταν η λειτουργική σύνδεση της αρχής της συγκέντρωσης των αντιρρήσεων που εισάγονται με το ένδικο βοήθημα της ανακοπής, ώστε να διαδραματίσει ρόλο ειδικότερης ρύθμισης ως προς την εμπρόθεσμη προβολή τούτων. Επιπλέον, στον λειτουργικό σύνδεσμο μεταξύ των δύο διατάξεων συνηγορεί τόσο η γραμματική διατύπωση της διάταξης, με ρητή αναφορά της λέξης «ανακοπή», όσο και τα Πρακτικά της Συντακτικής Επιτροπής του ΚΠολΔ⁶⁷, όπου η ανάγκη μεταφοράς του αξιώματος του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι» με ειδική διάταξη στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ανέκυψε κατά το στάδιο συζήτησης του τρόπου και χρόνου προβολής των αντιρρήσεων του καθ' ου οφειλέτη.

⁶² Β. Βαθρακοκόιλης, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Ερμηνευτική – Νομολογιακή Ανάλυση κατ' άρθρο, τόμος Ε', Άρθρα 940-981, 1997, σελ. 434 · Π. Μάζης σε Κ. Κεραμεύς/Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ - Αναγκαστική εκτέλεση, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2021, σελ. 247 · Σ.Σ. Παναζόπουλος, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022, σελ. 275.

⁶³ Π. Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως-Γενικό Μέρος, β' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 757.

⁶⁴ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 111.

⁶⁵ Κ. Μπέης, Πολιτική Δικονομία-Αναγκαστική Εκτέλεση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2004, σελ. 1350.

⁶⁶ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 95.

⁶⁷ Σχ.ΠολΔ ΙΙ, Σελ. 123-125, Συνεδριάσεις 5^{ης} & 8^{ης} Μαρτίου 1957.

Πέραν των ανωτέρω, η μετάβαση από την αναλογική, στο ένδικο βοήθημα της ανακοπής, εφαρμογή των διατάξεων της διαγνωστικής δίκης (άρθρο 160 ΠολΔ), κατά τα προαναφερόμενα, στην ρητή νομοθετική πρόβλεψη εκ μέρους του Νομοθέτη υπαγορεύτηκε από τη νομοθετική καθιέρωση του συστήματος της κατά στάδια προσβολής των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως εισήχθη μέσω της διάταξης του άρθρου 934 ΚΠολΔ, διάταξη που μοιράζεται κοινή τελολογία με τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ, όπως εξάλλου μαρτυρά και η από κοινού συζήτησή τους κατά τις Συνεδριάσεις της Συντακτικής Επιτροπής, ζητήματα τα οποία θα απασχολήσουν τον αναγνώστη παρακάτω.

II. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ

Στην παρούσα θεματική επιχειρείται η συστηματική παρουσίαση των ειδικότερων προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να δημιουργηθεί γόνιμο έδαφος εκδήλωσης του συγκεντρωτικού συστήματος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ. Ειδικότερα, α) η ύπαρξη προγενέστερης δίκης επί ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, β) η ύπαρξη λόγων ανακοπής γεννημένων κατά το χρόνο διεξαγωγής της προγενέστερης δίκης, γ) η δυνατότητα προβολής τους εκ μέρους του ανακόπτοντος στην αρχική δίκη είτε με το εισαγωγικό της ανακοπής δικόγραφο είτε με το δικόγραφο των πρόσθετων λόγων και συνάμα η παράλειψη προβολής τους στην προγενέστερη δίκη, δ) η ύπαρξη μεταγενέστερης δίκης με αναφύμενο ζήτημα (ως κύριο ή ως προδικαστικό) το κύρος της αναγκαστικής εκτέλεσης και ε) η ταυτότητα των διαδικών σε προγενέστερη και μεταγενέστερη δίκη, αποτελούν τις νόμιμες προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου να αναπτύξει ισχύ το απαράδεκτο του άρθρου 935 ΚΠολΔ⁶⁸.

A. Η ΥΠΑΡΞΗ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΔΙΚΗΣ ΕΠΙ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 933 ΚΠΟΛΔ

Ήδη, από τη γραμματική ερμηνεία, προκύπτει ρητά ότι εκ των βασικών όρων εφαρμογής του συγκεντρωτικού συστήματος στην αναγκαστική εκτέλεση τυγχάνει η διεξαγωγή προηγούμενης δίκης επί ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Συνεπώς,

⁶⁸ ΜΠρΠειρ. 1607/2024 ΤΝΠ «Ισοκράτης».

προϋποτίθεται η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης⁶⁹ και συνακόλουθα η έγερση ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ εκ μέρους του ανακόπτοντος εναντίον ορισμένης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης⁷⁰. Σημειώνεται, ότι για την εκδήλωση της αρχής της συγκέντρωσης παραμένει αδιάφορο κατ' αρχήν το είδος του εκτελεστού τίτλου επί του οποίου ερείδεται η προσβαλλόμενη με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ εκτέλεση και συνεπώς μπορεί να είναι κάθε τίτλος εκτελεστός από τους αναγνωριζόμενους στο άρθρο 904 ΚΠολΔ⁷¹. Το στάδιο το οποίο βρίσκεται η προγενεστέρως ανοιγείσα δίκη επί ανακοπής 933 ΚΠολΔ παραμένει ομοίως αδιάφορο και, ως εκ τούτου, η προγενέστερη δίκη της εκτέλεσης δύναται να παραμένει εκκρεμής ή να έχει ολοκληρωθεί με την έκδοση οριστικής ή τελεσίδικης απόφασης.

Περαιτέρω, ανεπηρέαστη παραμένει η εξεταζόμενη προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ από τυχόν μεσολάβηση αναβολής της συζήτησης της ανακοπής ή ματαίωσης αυτής, με εξαίρεση, ωστόσο, να αποτελεί η περίπτωση της νομότυπης παραίτησης από το δικόγραφο της ανακοπής ή κάποιος από τους προβλεπόμενους τρόπους περάτωσης ή κατάργησης της δίκης, καθόσον, στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 295 ΚΠολΔ, θα πρόκειται για ανακοπή λογιζόμενη ως μηδέποτε ασκηθείσα,^{72, 73}. Συναφώς, σημειώνεται ότι για την πλήρωση της πρώτης προϋπόθεσης δεν είναι απαραίτητη η παραδεκτή άσκηση της ανακοπής, δηλαδή, δεν αποτελεί προαπαιτούμενο η συνδρομή των διαδικαστικών προϋποθέσεων λ.χ. της ορθής αρμοδιότητας του δικάζοντος Δικαστηρίου ή του εμπρόθεσμου⁷⁴.

Μεμονωμένα, υποστηρίχθηκε και η αντίθεση θέση από τον αείμνηστο Μπέη, ο οποίος με έρεισμα τις προπαρασκευαστικές εργασίες του σχεδίου νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, επεσήμανε ότι η εισαγωγή του κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ συγκεντρωτικού συστήματος δεν συνδυάστηκε με την ύπαρξη προηγούμενης ανακοπής, παρά με την παρέλευση της προθεσμίας για την άσκηση αρχικής ανακοπής. Ειδικότερα, όπως

⁶⁹ Το άρθρο 935 εφαρμόζεται τόσο επί άμεσης όσο και επί έμμεσης εκτέλεσης.

⁷⁰ Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 133 · Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, ό.π. σελ. 275 · Α. Βαθρακοκοίλης, Η ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022, σελ. 245 · Χ. Μιχαηλίδου, Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 224 · Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π. σελ. 757 · Ι. Κατράς, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, 4η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023, σελ. 1486.

⁷¹ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 135 επ. · Κ. Καλαβρός, Θεμελιώδη Ζητήματα του Δικαίου Αναγκαστικής Εκτέλεσης, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2009, σελ. 144.

⁷² Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 137 επ. · Α. Βαθρακοκοίλης, ό.π. σελ. 247.

⁷³ ΜΠρΑλεξ. 96/2024 σε ΤΝΠ «Ισοκράτης».

⁷⁴ Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 224 · Α. Βαθρακοκοίλης, ό.π. σελ. 247 · Β. Βαθρακοκοίλης, ό.π. σελ. 434.

χαρακτηριστικά αναφέρει⁷⁵, «η κρίση αναφορικά με το αν μπορούσε να προταθεί σε προγενέστερο στάδιο της αναγκαστικής εκτέλεσης ο ήδη προτεινόμενος λόγος ανακοπής, δεν είναι δυνατό να εξαρτάται από το αν είχε προηγηθεί ανακοπή, αφού η άσκηση αυτής της προηγούμενης ανακοπής από την (καλή ή κακή) θέληση του και ήδη ανακόπτοντα εξαρτιόταν. Σκοπός του άρθρου 935 είναι αυτήν την (καλή ή κακή) θέληση του και ήδη ανακόπτοντα να τιθασεύσει.». Εμμένοντας στην τελολογία της διάταξης, τούτης συνιστάμενης στη άρση της ανασφάλειας και εξάλειψης αβεβαιότητας του δικαίου με την αποφυγή διαιώνισης της εκτελεστικής διαδικασίας, επεσήμανε ότι, εφόσον ο ανακόπτων σε προγενέστερο στάδιο της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν είχε κανένα κώλυμα ως προς την άσκηση ανακοπής και τη συνακόλουθη έγκαιρη προβολή του ήδη προτεινόμενου λόγου ανακοπής, στερείτο του δικαιώματος να επικαλεστεί τη δική του υπαίτια παράλειψη σαν δικαιολογία για την ξαφνική άρση της αβεβαιότητας, που έχει δημιουργηθεί στο ενδιάμεσο αναφορικά με το κύρος της συνεχιζόμενης αναγκαστικής εκτέλεσης.

ι.- Η περίπτωση της ανακοπής προς διόρθωση της έκθεσης κατάσχεσης:

Διχασμό απόψεων στους κόλπους της Θεωρίας και της Νομολογίας έχει δημιουργήσει το ζήτημα του εάν το συγκεντρωτικό σύστημα όπως ενσαρκώνεται μέσω της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ μπορεί να εφαρμοστεί όταν η προγενέστερη δίκη περί της εκτέλεσης δεν είναι εκείνη του ενδίκου βοηθήματος του άρθρου 933 ΚΠολΔ, αλλά η διορθωτική ανακοπή του άρθρου 954 παρ. 4 ΚΠολΔ (κινητά) και 993 παρ. 2 ΚΠολΔ (ακίνητα). Έτσι, μολονότι εκφράζεται και αρνητική θέση⁷⁶, μάλλον κρατούσα -και ορθότερη, κατά τη γνώμη της γράφουσας, υπό το φως της τελολογίας της εξεταζόμενης στην παρούσα διάταξης- στη Νομολογία και στη Θεωρία, αποτελεί η θέση ότι το άρθρο 935 ΚΠολΔ καλύπτει με την εμβέλεια του κατ' εξαίρεση και την περίπτωση που προηγήθηκε δίκη επί της ανακοπής των άρθρων 954 παρ. 4 και 993 παρ. 2 ΚΠολΔ⁷⁷. Συνεπώς, παρά τις αμφιβολίες που συνοδεύουν την ορθότητα της εν λόγω θέσης, ιδίως αφενός λόγω της ρητής γραμματικής ερμηνείας του άρθρου («...τη δίκη της ανακοπής σύμφωνα με το άρθρο 933») και αφετέρου λόγω του ιδιώνυμου χαρακτήρα της εν λόγω ανακοπής, υπό την έννοια ότι περιορίζεται στη διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης ως προς την περιγραφή και την εκτίμηση του κατασχεθέντος καθώς και την τιμή

⁷⁵ Κ. Μπέης, ό.π. σελ. 1354.

⁷⁶ Α. Βαθρακοκοίλης, ό.π. σελ. 246 · Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 225 επ..

⁷⁷ ΕφΠερ. 552/2008 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

πρώτης προσφοράς και δεν βάλει κατά του κύρους της έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης⁷⁸, η τελολογική ερμηνεία της διάταξης όπως αναλύθηκε ανωτέρω, εγκείμενη στην ανάγκη ταχείας περάτωσης της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης και αποφυγής διαιώνισης της, συνηγορεί υπέρ της εφαρμογής της διάταξης και στην περίπτωση της διορθωτικής ανακοπής των προρρηθεισών διατάξεων. Συμπληρωματικό επιχείρημα υπέρ της εν λόγω θέσης, αποτελεί το γεγονός ότι τυχόν αντίθετη θέση θα άνοιγε δίοδο για τη ματαίωση των επιδιώξεων του συγκεντρωτικού συστήματος, καθώς ελαττώματα της κατασχετήριας έκθεσης, που δεν είχαν προσβληθεί με την διορθωτική ανακοπή του άρθρου 954 παρ. 4 ΚΠολΔ θα ήταν ενδεχομένως δυνατόν να αποτελέσουν λόγους ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ με την επίκληση δικονομικής βλάβης, τακτική, ωστόσο, που αντιστρατεύεται προδήλως την προαγωγή της οικονομίας της δίκης και της ταχείας εκκαθάρισης των αντιρρήσεων της εκτελεστικής διαδικασίας.

ii.- Η περίπτωση της ανακοπής τρίτου:

Εν αντιθέσει με την ανωτέρω διχογνωμία, αναντίλεκτη εμφανίζεται η θέση περί μη εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ στην ανακοπή τρίτου, κατ' άρθρο 936 ΚΠολΔ⁷⁹. Ο δικαιολογητικός λόγος αποκλεισμού της εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ στην ανακοπή του τρίτου εντοπίζεται, εν πρώτοις, ήδη από τη ρητή βούληση της Συντακτικής Επιτροπής του ΚΠολΔ⁸⁰, η οποία ξεκαθάρισε ότι η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής πρέπει να αφορά μόνον στον καθ' ου οφειλέτη και δεν καταλαμβάνει τον τρίτο⁸¹. Ήδη, επομένως, εκ προοιμίου αποκλείστηκε η υπαγωγή της ανακοπής του άρθρου 936 ΚΠολΔ στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ, συνηγορούντων προς τούτο αφενός της αρίθμησης της διάταξης μετά τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ και αφετέρου από τη γραμματική διατύπωση της τελευταίας που αναφέρεται σε ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ.

Η ομόφωνα δεκτή θέση περί μη εφαρμογής της αρχής της συγκέντρωσης στην ανακοπή τρίτου συνεπικουρείται και από τη φύση⁸², τη λειτουργία και την τελολογία της τελευταίας, η οποία προσλαμβάνουσα καθαρά επιθετικό χαρακτήρα (εν αντιθέσει με

⁷⁸ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 188 επ..

⁷⁹ Σ.Σ. Πανταζόπουλος, ό.π. σελ. 275 · Π. Γέσιου-Φαλτσή ό.π. σελ. 758 · Χ. Μιχαηλίδου ό.π. σελ. 225.

⁸⁰ ΣχΠολΔ VIII, σελ. 125.

⁸¹ Αξιοσημείωτη ήταν η απόρριψη της πρότασης του Σακκέτα από την Συντακτική Επιτροπή, αναφορικά με την εφαρμογή του περιορισμού της συγκέντρωσης των λόγων ανακοπής και στην ανακοπή τρίτου.

⁸² Σημειώνεται ότι, ως προς τη νομική φύση της ανακοπής του άρθρου 936 ΚΠολΔ υπάρχει έριδα μεταξύ Θεωρίας και Νομολογίας. Βλ. σχετικώς Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 405 επ..

την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ που συνιστά πράξη αμυντική και θεμελιώνεται σε ένσταση⁸³), με προβαλλόμενο λόγο ανακοπής το ίδιο δικαίωμα του τρίτου επί του αντικείμενου της εκτέλεσης, δε συμβαδίζει με το συγκεντρωτικό σύστημα, το οποίο ρυθμίζει το εμπρόθεσμο, τρόπον τινά, των αμυντικών ισχυρισμών του ανακόπτοντος⁸⁴. Συγκεκριμένα, η ανακοπή του τρίτου, ως ένδικο βοήθημα κατά την κρατούσα στη Νομολογία θέση⁸⁵, σκοπεί στο να βοηθήσει τον τρίτο, ο οποίος έχει ουσιαστικό δικαίωμα στο αντικείμενο της εκτέλεσης αν και δεν αποτελεί υποκείμενο της αναγκαστικής εκτέλεσης, να το αντιτάξει έναντι του καθ' ου η επισπευδόμενη εκτέλεση, δοθέντος ότι αυτό προσβάλλεται από την τελευταία⁸⁶. Συνεπώς, με δεδομένα αφενός ότι η άσκηση της ανακοπής του τρίτου δεν υπόκειται ευθέως από το νόμο σε χρονική οριοθέτηση⁸⁷ και μπορεί να ασκηθεί κατά το χρονικό διάστημα από την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση στον καθ' ου η εκτέλεση έως και την κύρια διαδικασία⁸⁸, αφετέρου την κατά χρονικά στάδια οριοθέτηση των λόγων ανακοπής του 933 ΚΠολΔ, κατ' άρθρο 934 ΚΠολΔ (Ιδείτε παρακάτω), είναι εύλογο ότι πρόκειται για δεδομένα που δεν μπορούν να συμβιβαστούν, άλλως η προστασία του τρίτου θα απέληγε de facto αναποτελεσματική και ελλιπής⁸⁹.

B. Η ΥΠΑΡΞΗ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΓΕΝΝΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΔΙΚΗΣ

Η λειτουργία του αποκλεισμού που εισάγει το συγκεντρωτικό σύστημα κρίνεται με απώτατο χρονικό σημείο την άσκηση των πρόσθετων λόγων ανακοπής, ήτοι οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν τη συζήτηση της αρχικής ανακοπής, κατά τα οριζόμενα στην

⁸³ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 128.

⁸⁴ Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης, Το σύστημα του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι» (συγκεντρωτικό σύστημα), ΕφΑΔΠολΔ 10/2019, σελ. 974 επ.· Κ. Μπέης, ό.π. σελ. 1353.

⁸⁵ Σύμφωνα με σταθερή θέση της Νομολογίας, η ανακοπή του άρθρου 936 ΚΠολΔ αποτελεί ένδικο βοήθημα, με το οποίο τρίτος, ο οποίος δεν μετείχε, αλλά ούτε και προσκλήθηκε να μετάσχει στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως, δύναται να αμυνθεί κατά των πράξεων αυτής, εφόσον προσβάλλεται δικαίωμά του. Η εν λόγω, δηλαδή, ανακοπή περιέχει δύο αιτήματα, ήτοι την αναγνώριση ή την καταψήφιση του δικαιώματος του τρίτου και τη διάπλαση της ανενέργειας της εκτελέσεως.» (ΠΠρΘεσσαλ. 15833/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

⁸⁶ Γ. Ράμμος/ Ν. Κλαμαρή/Γ. Ορφανίδης, Εγχειρίδιο Αστικού Δικονομικού Δικαίου, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015, σελ. 352.

⁸⁷ ΑΠ 1046/2020, ΑΠ 2154/2014 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁸⁸ Ιδίως μάλιστα με αφορμή τις περιπτώσεις της άμεσης εκτέλεσης όπου η κύρια διαδικασία εντοπίζεται σε μια πράξη, στην έμμεση δε εκτέλεση από την επιβολή της αναγκαστικής κατασχέσεως έως την εγκατάσταση του υπερθεματιστή στην νομή του πλειστηριασθέντος.

⁸⁹ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 128.

παρ. 1 του άρθρου 933 ΚΠολΔ⁹⁰. Με άλλα λόγια, οι αποκλειόμενοι στη μεταγενέστερη δίκη λόγοι ανακοπής θα πρέπει να είχαν γεννηθεί μέχρι το χρόνο άσκησης του δικογράφου των πρόσθετων λόγων ανακοπής, υπό την έννοια της συντέλεσης και ολοκλήρωσης όλων των πραγματικών γεγονότων αυτών μέχρι το εν λόγω χρονικό ορόσημο⁹¹. Είναι δε αξιοσημείωτο ότι ακόμη κι αν σώζεται προθεσμία από το άρθρο 934 ΚΠολΔ για την άσκηση νέας ανακοπής, δεν μπορεί να προταθούν οι λόγοι ανακοπής που είχαν γεννηθεί και μπορούσαν να προταθούν με την προηγούμενη ανακοπή.

Συνεπώς, είναι αδιάφορο αν οι λόγοι αυτοί προϋπήρχαν της κατάθεσης της αρχικής ανακοπής και ο ανακόπτων αμέλησε ή εκ παραδρομής δεν προέβαλε με το αρχικό δικόγραφο αυτής, ή αν γεννήθηκαν μετά την κατάθεση της ανακοπής, αρκεί, πάντοτε, να είχαν γεννηθεί μέχρι την νόμιμη προθεσμία παραδεκτής άσκησης των πρόσθετων λόγων της ανακοπής⁹². Προς ευχερέστερη κατανόηση του αναγνώστη, η προηγούμενη άσκηση ανακοπής κατά της επιταγής προς πληρωμή με επικαλούμενο λόγο ανακοπής τη μη νόμιμη επίδοση και η απόρριψη αυτής, στερεί από τον ανακόπτοντα την επάνοδό του με την άσκηση νέας ανακοπής με προβαλλόμενο λόγο ότι δεν είχε χωρήσει νόμιμη περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στον εκτελεστό τίτλο, δοθέντος ότι πρόκειται για λόγο που είχε γεννηθεί κατά το χρόνο της πρώτης δίκης⁹³.

Συνεπώς, καθίσταται σαφές ότι οι πρόσθετοι λόγοι ανακοπής, οι οποίοι αποτελούν εξαίρεση από την αρχή της προδικασίας, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 111 ΚΠολΔ, αποτελούν το αντιστάθμισμα των αυστηρών συνεπειών που συνεπάγεται η εφαρμογή του συγκεντρωτικού συστήματος⁹⁴. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Νίκας⁹⁵, *«η θεσμική κατοχύρωση των πρόσθετων λόγων ανακοπής κατά της εκτελέσεως αποτελεί, πράγματι, νομοτελειακή συνέπεια, απαραίτητο εξάρτημα, του επιλεχθέντος συστήματος άμυνας του ανακόπτοντος»*. Για τον προσδιορισμό του χρονικού σημείου

⁹⁰ «Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής μπορούν να προταθούν μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση και κοινοποιείται στον αντίδικο, σε κάθε περίπτωση οκτώ (8) τουλάχιστον μέρες πριν τη συζήτηση».

⁹¹ Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 150.

⁹² Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης ό.π. σελ. 975

⁹³ Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 150

⁹⁴ Ν. Νάκης, Η σχέση μεταξύ των ανακοπών των άρθρων 632 και 933 ΚΠολΔ-Μελέτες Αστικού Δικαίου & Πολιτικής Δικονομίας, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023, σελ. 139· Π. Μάζης, Οι πρόσθετοι λόγοι ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ και η προθεσμία άσκησής τους, ΕλλΔνη 1994 (8), σελ. 1681-1685.

⁹⁵ Ν. Νίκας, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, τόμ. 1, 3η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023, σελ. 622.

παραδεκτής άσκησης του δικογράφου των πρόσθετων λόγων, ως το κρίσιμο, κατά τα προλεχθέντα, χρονικό σημείο εφαρμογής του απαραδέκτου κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ, ο δικονομικός νομοθέτης όρισε ρητά, στο εδ. γ' παρ. 1 άρθρο 933 ΚΠολΔ, προθεσμία οκτώ (8) ημερολογιακών ημερών⁹⁶, υπολογιζόμενη πριν από την συζήτηση της ανακοπής, ομοίως δε αξίωσε την τήρηση συγκεκριμένης προδικασίας, με την κατάθεση και επίδοση ιδιαίτερου δικογράφου, μη αρκούσης της περίληψης αυτών στις προτάσεις ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου ή στο δικόγραφο της έφεσης^{97 98}.

Αξιοσημείωτη, ως προς την προθεσμία άσκησης των πρόσθετων λόγων ανακοπής, ήταν η ζωνρή διαμάχη μεταξύ θεωρίας και νομολογίας που είχε ανακύψει, μέχρι τη νομοθετική μεταβολή που επέφερε το άρθρο όγδοο του άρθρου 1 του Ν.4335/2015, σχετικά με το εάν οι πρόσθετοι λόγοι της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ έπρεπε να ασκηθούν μόνο εντός της προθεσμίας των οκτώ (8) ημερών⁹⁹ πριν από τη συζήτηση της ανακοπής ή έπρεπε, σωρευτικά, να έχουν τηρηθεί οι προθεσμίες των σταδίων του άρθρου 934 ΚΠολΔ σε συνάρτηση με τις εκάστοτε προσβαλλόμενες πράξεις της εκτέλεσης. Η Νομολογία του Ακυρωτικού¹⁰⁰ και των δικαστηρίων της ουσίας¹⁰¹ τασσόταν υπέρ της σωρευτικής συνδρομής των δύο χρονικών κριτηρίων, με προβαλλόμενη επιχειρηματολογία την ανάγκη διασφάλισης αφενός του αυτού σκοπού της γρήγορης άρσης των αμφιβολιών περί του κύρους της αναγκαστικής εκτέλεσης και στην περίπτωση των πρόσθετων λόγων ανακοπής, όπως ακριβώς και στην περίπτωση του αρχικού δικογράφου της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, λόγω της κατ' ουσίαν μη διαφοροποίησης των δύο δικογράφων (κύριου και πρόσθετων λόγων) όσον αφορά στις προσβαλλόμενες πράξεις, αφετέρου της ύπαρξης της κατά στάδια προσβολής των πράξεων της εκτέλεσης του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Στα παραπάνω προστέθηκαν και η

⁹⁶ Πρόκειται για ειδικότερη διάταξη έναντι της αντίστοιχης του εδ. β' της παρ. 2 του άρθρου 585 ΚΠολΔ.

⁹⁷ Στην περίπτωση αυτή, οι πρόσθετοι λόγοι απορρίπτονται και αυτεπάγγελτα ως απαράδεκτοι λόγω έλλειψης προδικασίας, βλ. Π. Ρεντούλης σε Χ. Απαλλαγάκη – Στ. Σταματόπουλο, Ο Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας-2ος τόμος-Ερμηνεία κατ' άρθρο μετά τους Ν. 4842/2021, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022, σελ. 2997 επ.. Σχετική και η ΑΠ 2067/2022 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁹⁸ Βλ. σχετικώς τις υπ' αριθμ. ΜΕφΘρακ 139/2023 & ΜΕφΘεσσαλ. 197/2024 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, σύμφωνα με τις οποίες «η δυνατότητα καθυστερημένης πρότασης νέου λόγου ανακοπής για πρώτη φορά στην εκκλητή δίκη, θα παραβίαζε...τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ που καθιερώνει την αρχή της συγκέντρωσης των λόγων ανακοπής ως ειδική έκφραση της αρχής του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι»...».

⁹⁹ ή αντίστοιχα των τριάντα ημερών εάν η διαφορά εκδικαζόταν κατά την τακτική διαδικασία, ότε και ίσχυε το εδ. β' της παρ. 2 του άρθρου 585 ΚΠολΔ αναφορικά με τη δικονομική δυνατότητα άσκησης πρόσθετων λόγων ανακοπής, ελλείπει της ειδικής νομοθετικής πρόβλεψης του άρθρου 933 παρ. 1 ΚΠολΔ.

¹⁰⁰ ΑΠ 1774/2001, ΑΠ 1621/2001 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁰¹ Βλ. ΜΠρΔράμας 64/1999, ΜΠρΑθ. 3061/2013, ΕφΠειρ. 557/2009, ΕφΠειρ. 697/2014, ΕφΔωδ. 303/2019 άπασες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

ανάγκη αποφυγής αιφνιδιασμού του καθ' ου η ανακοπή¹⁰² καθώς και η διαφορετική λειτουργία των δύο διατάξεων, αφενός της εμπρόθεσμης ειδοποίησης του αντιδίκου (για την περίπτωση της διάταξης του άρθρου 585 παρ. 2 ΚΠολΔ) αφετέρου της αποτροπής διαιώνισης της εκτελεστικής διαδικασίας (για την περίπτωση της διάταξης του άρθρου 934 ΚΠολΔ)¹⁰³.

Η κρατούσα στη Θεωρία άποψη¹⁰⁴, εξ' αντιδιαστολής, υποστήριξε, ορθότερα και κατά τη γνώμη της γράφουσας, ότι η άσκηση των πρόσθετων λόγων ανακοπής υπάγεται μόνο στην προθεσμία των οκτώ (8) ημερών από τη συζήτηση της ανακοπής, καθόσον οι πρόσθετοι λόγοι δεν αποσκοπούν σε αυτοτελή προσβολή των πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά απλά και μόνο στο να διευρύνουν τη νομική και πραγματική βάση της ανακοπής¹⁰⁵. Κατά τη θέση αυτή της Θεωρίας, η υποβολή των πρόσθετων λόγων ανακοπής στην προθεσμία του άρθρου 934 ΚΠολΔ αντιβαίνει προς τη λειτουργία τους, με μία κατ' ουσίαν εκμηδένιση της πρακτικής σημασίας της ασκήσεως προσθέτων λόγων, δοθέντος ότι ο ανακόπτων, διαφορετικά, θα μπορούσε να παραιτηθεί από το αρχικό δικόγραφο της ανακοπής του και να ασκήσει νέα ανακοπή με τους πρόσθετους λόγους εντός της προθεσμίας της διάταξης του άρθρου 934 ΚΠολΔ¹⁰⁶. Έξαλλου, όπως ορθώς εντοπιζόταν από τη Θεωρία, η ratio της σταδιακής προσβολής των πράξεων της εκτέλεσης κατ' άρθρο 934 ΚΠολΔ, ήτοι η άρση της αβεβαιότητας και η αποφυγή διαιώνισης των εκκρεμοτήτων αναφορικά με το κύρος της εκτελεστικής διαδικασίας, ούτως ή άλλως ετίθετο εν' αμφιβόλω ήδη με την άσκηση

¹⁰² Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 159.

¹⁰³ Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής σύμφωνα με το νόμο 4335/2015, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015, σελ. 78 · Ν. Νίκας Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, ό.π. σελ. 625.

¹⁰⁴ Αντίθετα ο Γ. Νικολόπουλος σε Πρόσθετοι Λόγοι Ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, Φύση, Λειτουργία και Προθεσμία ασκήσεώς τους, Δ (1993), σελ. 1007, 1009 ο οποίος, με αφορμή την υπ' αριθμ. 40/1993 απόφαση του Ακυρωτικού, τονίζει τη πάση θυσία διατήρηση ακέραιης της σταδιακής προσβολής των λόγων ακυρότητας στην εκτελεστική διαδικασία και τον αποκλεισμό προσπαθειών έμμεσης καταστρατήγησής της και τάσσεται υπέρ της υποχρέωσης του οφειλέτη να τηρήσει και τις δύο προθεσμίες (άρθρου 585 παρ. 2 & 934 ΚΠολΔ) κατά την άσκηση του δικογράφου των πρόσθετων λόγων ανακοπής, επισημαίνοντας ότι έκαστη διάταξη επιτελεί και διαφορετική λειτουργία: στην μεν περίπτωση των οκτώ ημερών πριν τη συζήτηση του άρθρου 585 παρ. 2 ΚΠολΔ, η προθεσμία επιτελεί προσλαμβάνει προστατευτικό χαρακτήρα έναντι του καθ' ου η ανακοπή αναφορικά με τη συζήτηση του πρόσθετου λόγου, εν αντιθέσει με τη δεύτερη που επιβάλει στον οφειλέτη την εμπρόθεσμη προσβολή του πρόσθετου λόγου.

¹⁰⁵ Δ. Τσικρικάς, Η προθεσμία ασκήσεως πρόσθετων λόγων ανακοπής κατά διαδικαστικών πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως, Δ1997, σελ. 392επ.

¹⁰⁶ Το ίδιο και ο Τσικρικάς σε Παρέμβαση, στον τόμο ΕΕΔ, 39ο Πανελλήνιο Συνέδριο, 2014, Πρόσθετοι λόγοι Ενδίκων Μέσων και Βοηθημάτων, σελ. 63, ο οποίος, με αφετηρία τη θεώρηση της μη αυτοτέλειας των πρόσθετων λόγων ανακοπής και του παρακολουθηματικού χαρακτήρα τους έναντι του κύριου δικογράφου της ανακοπής, υποστηρίζει ότι παρέλκει η υποβολή τους στις προθεσμίες του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Το ίδιο Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής σύμφωνα με το νόμο 4335/2015, ό.π. σελ. 81.

του αρχικού δικογράφου της ανακοπής¹⁰⁷. Προς ενίσχυση της κρατούσας στη θεωρία άποψης συνηγορούν και οι προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚΠολΔ, από τις οποίες προκύπτει εναργώς ότι η άσκηση των πρόσθετων λόγων δεν εμπίπτει στην προθεσμία που ορίζεται για την ανακοπή¹⁰⁸. Μετά τη νομοθετική μεταβολή του άρθρου 933 ΚΠολΔ με το Ν. 4335/2015 η ανωτέρω διχαστασία παραμένει ενδιαφέρουσα μόνο σε θεωρητικό επίπεδο.

Σημειώνεται, περαιτέρω, ότι για τον υπολογισμό της οκταήμερης προθεσμίας του άρθρου 933 ΚΠολΔ των πρόσθετων λόγων ανακοπής εξαιρούνται τόσο η ημέρα της επίδοσης του δικογράφου όσο και η ημέρα της συζήτησης της ανακοπής¹⁰⁹ ενώ το διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου υπολογίζεται κανονικά, ελλείψει ρητής πρόβλεψης στην παρ. 2 του άρθρου 147 ΚΠολΔ. Η έννοια της «συζήτησης» προσδιορίζεται από το άρθρο 281 ΚΠολΔ, δηλαδή πρόκειται για εκείνη κατά την οποία εκφωνήθηκε η υπόθεση και άρχισε η εκδίκασή της, ανεξάρτητα από το αν το δικαστήριο άρχισε ή όχι να εξετάζει την ουσία της. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι επί αναβολής της συζήτησης της ανακοπής, κατά τα άρθρα 249 και 250 ΚΠολΔ, η προθεσμία θα υπολογίζεται με βάση τη μετ' αναβολή συζήτηση ή επί ματαίωσης της αρχικής συζήτησης με βάση την επισπευδόμενη μετά τη ματαίωση συζήτηση. Ομοίως, και αν η συζήτηση κηρύχθηκε απαράδεκτη ή αν η ανακοπή παραπέμφθηκε λόγω αναρμοδιότητας σε αρμόδιο δικαστήριο¹¹⁰. Αντίθετα, επί επανάληψης της συζήτησης, κατά το άρθρο 254 ΚΠολΔ, η προθεσμία άσκησης πρόσθετων λόγων υπολογίζεται από την αρχική συζήτηση, ώστε, εάν ασκηθούν αυτοί εντός οκτώ ημερών πριν από την επαναλαμβανόμενη συζήτηση, θα απορριφθούν ως απαράδεκτοι λόγω έλλειψης τήρησης της απαιτούμενης προδικασίας¹¹¹.

Τέλος, οι λόγοι ανακοπής μπορεί να καλύπτουν ελαττώματα του εκτελεστού τίτλου, της εκτελούμενης απαίτησης αλλά και εν γένει της εκτελεστικής διαδικασίας¹¹² ενώ στην έννοια εμπίπτουν τόσο οι γνωστοί στον ανακόπτοντα λόγοι όσο και εκείνοι που ενδεχομένως ήταν άγνωστοι σε αυτόν, ανεξαρτήτως δηλαδή, υποκειμενικής ή

¹⁰⁷ Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 159 επ.

¹⁰⁸ Σ.-Σ. Πανταζόπουλος Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής σύμφωνα με το νόμο 4335/2015, ό.π. σελ. 81 · Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 160.

¹⁰⁹ Ν. Νίκας Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ό.π. σελ. 622.

¹¹⁰ Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, Δικονομικά ζητήματα πρόσθετων λόγων ανακοπής, σε: Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Τιμητικός Τόμος Νικολάου Κ. Κλαμαρή, τόμ. 1, 2016, σελ. 804.

¹¹¹ Α. Βαθρακοκόιλης ό.π. σελ. 236.

¹¹² Π. Ρεντούλης σε Ι. Τέντες, Αναγκαστική Εκτέλεση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2019, σελ. 239 · Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 149.

αντικειμενικής αιτίας, αρκεί, βέβαια, τα πραγματικά περιστατικά που τους συγκροτούν να ήταν γεννημένα μέχρι το χρονικό σημείο των πρόσθετων λόγων ανακοπής¹¹³.

i.-Οι οψιγενείς λόγοι ανακοπής:

Εκ των προαναφερόμενων προκύπτει αφαιρετικά ότι από τον αποκλεισμό του άρθρου 935 ΚΠολΔ δεν καταλαμβάνονται οι λόγοι που γεννήθηκαν μετά από το χρονικό σημείο έως το οποίο ήταν δυνατή η κατάθεση δικογράφου πρόσθετων λόγων στην πρώτη δίκη¹¹⁴. Εκφεύγουν, δηλαδή, του συγκεντρωτικού συστήματος οι οψιγενείς λόγοι ανακοπής. Οι οψιγενείς λόγοι ανακοπής, ήτοι εκείνοι που γεννήθηκαν μετά το αψάτατο χρονικό όριο της κατάθεσης των πρόσθετων λόγων ανακοπής, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, εφόσον σώζεται ακόμα προθεσμία προβολής τους, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ, δεν καταλαμβάνονται από την αρχή της συγκέντρωσης^{115 116}. Πρόκειται για εύλογη και έλλογη πρόβλεψη, δοθέντος ότι διαφορετικά θα συρρικνωνόταν το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας του ανακόπτοντος, σε κάθε περίπτωση, διότι ουδείς υποχρεούται στα αδύνατα¹¹⁷. Συνεπώς, παραδεκτή τυγχάνει η προβολή των οψιγενών λόγων ανακοπής σε μεταγενέστερη δίκη που βάλει κατά του κύρους της ίδιας ή μεταγενέστερης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, ότι επαρκεί ακόμα η προθεσμία του άρθρου 934 ΚΠολΔ¹¹⁸.

Παραδείγματος χάριν, εκφεύγουν του συγκεντρωτικού συστήματος σε μία μεταγενέστερη δίκη, όπου εριζόμενο ζήτημα αποτελεί το κύρος των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, οι γνήσιες ανατρεπτικές και οι καταχρηστικές δικαιοφθόρες ενστάσεις, προεχόντως η ένσταση εξόφλησης εφόσον έλαβε χώρα μετά την εκπνοή της προθεσμίας άσκησης των πρόσθετων λόγων ανακοπής. Το ίδιο συμβαίνει και με την ένσταση παραγραφής που ολοκληρώθηκε κατά την επιδικία της αρχικής ανακοπής ή της ένστασης συμβιβασμού που ολοκληρώθηκε μετά την παρέλευση της οκταήμερης

¹¹³ Β. Βαθρακοκύλης, ό.π. σελ. 434 · Π. Ρεντούλης σε Χ. Απαλλαγάκη – Στ. Σταματόπουλο ό.π. σελ. 3011.

¹¹⁴ Ε. Ποδηματά, Ζητήματα εφαρμογής των άρθρων 933 και 936 ΚΠολΔ, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1991, σελ. 41.

¹¹⁵ Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 162 επ. · Ν. Νίκας ό.π. σελ. 693 · Σ.-Σ. Πανταζόπουλος Αναγκαστική Εκτέλεση ό.π. σελ. 276 · Ι. Κατράς ό.π. σελ. 1487.

¹¹⁶ ΜΠρΑθ. 1682/2023, ΜΠρΑθ. 1446/2022 σε ΤΝΠ Qualex.

¹¹⁷ Α. Κιτσικόπουλος, Πολιτική Δικονομία, τόμ. β', Εκδ. Μιχαήλ Ζεμπούλης, 1937, σελ. 1299.

¹¹⁸ Χ. Μιχαηλίδου ό.π. σελ. 227 · Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 163 επ..

κατά τα ανωτέρω προθεσμίας¹¹⁹. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη Νομολογία¹²⁰, ως οψιγενείς αντιμετωπίζονται και οι λόγοι ανακοπής όταν η εκτέλεση ερείδεται σε νέα επιταγή προς εκτέλεση, ένεκα της αποδυνάμωσης της πρώτης, λόγω παρέλευσης της ενιαύσιας προθεσμίας του άρθρου 926 ΚΠολΔ, με τον περιορισμό ωστόσο, της προβολής μόνο εκείνων των ελαττωμάτων της νέας επιταγής, τα οποία δεν χαρακτήριζαν την προηγούμενη.

Πάντως, η μη κάλυψη των οψιγενών ισχυρισμών από το απαράδεκτο του συγκεντρωτικού συστήματος δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιμετωπίζονται ως προνομιακοί ισχυρισμοί, προβαλλόμενοι δηλαδή, οποτεδήποτε και σε κάθε μεταγενέστερο στάδιο¹²¹. Παραδεκτά προβάλλονται μόνον όταν προβληθούν στο αμέσως επόμενο της γέννησής τους διαδικαστικό στάδιο, με αποφασιστικής σημασίας χρονικό ορόσημο το διαδικαστικό στάδιο στο οποίο ήταν αντικειμενικά δυνατή η προβολή τους¹²².

Προσέτι, ειδικά όσον αφορά την ένσταση συμψηφισμού, παρά τον προνομιακό της χαρακτήρα κατ' άρθρο 442 ΑΚ, υπό την προϋπόθεση της παραχρήμα απόδειξης της ανταπαίτησης, ο ανακόπτων δεν θα πρέπει να εφησυχάσει, αλλά θα πρέπει να την προβάλλει ως λόγο ανακοπής στην πρώτη χρονικά ανακοπή που θα ασκήσει και θα είχε αντικειμενικά τη δυνατότητα να την προβάλλει. Ομοίως, οψιγενής ο σχετικός λόγος ανακοπής θα χαρακτηριστεί μόνον αν ο χρόνος κατά τον οποίο ο ανακόπτων απέκτησε την ανταπαίτησή του προς συμψηφισμό εντοπίζεται μετά το χρονικό σημείο κατάθεσης της αρχικής ανακοπής και των πρόσθετων λόγων αυτής, παραμένει δε αδιάφορος ο χρόνος κατά τον οποίο προτάθηκε η υφιστάμενη ανταπαίτηση¹²³.

Σε αντιδιαστολή από τους οψιγενείς, όπως προαναφέρθηκε, για τους οψιφανείς λόγους ανακοπής, ήτοι λόγους ανακοπής που υπήρχαν κατά το χρόνο διεξαγωγής της προγενέστερης δίκης, πλην, όμως, δεν τελούσαν για οιονδήποτε λόγο σε γνώση του ανακόπτοντα, επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση και οι τελευταίοι καλύπτονται από την ρυθμιστική εμβέλεια του άρθρου 935 ΚΠολΔ.

¹¹⁹ Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 164.

¹²⁰ ΜΠρΦλωρ. 224/2018 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹²¹ Π. Αρβανιτάκης, Παρατηρήσεις σε ΜΠρΘες 23368/2012, ΕΠολΔ 2012, σελ. 628.

¹²² Α. Παπαδοπούλου ό.π. σελ. 170.

¹²³ Α. Παπαδοπούλου, Οψιγενείς Λόγοι Ανακοπής, σε Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων, Πρόσθετοι λόγοι ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, 2015, σελ. 99 επ..

Γ.- Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΜΕΝΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΝΑΚΟΠΗΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΑΚΟΠΤΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΔΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥΣ

Η ανωτέρω εξετασθείσα προϋπόθεση της ύπαρξης γεννημένων λόγων ανακοπής στην αρχική δίκη δεν παρίσταται από μόνη της αρκετή για να αναπτύξει την ισχύ του το άρθρο 935 ΚΠολΔ, αλλά συμπληρώνεται αναγκαίως και από τη δυνατότητα προβολής από τον ανακόπτοντα των γεννημένων αυτών λόγων στην αρχική δίκη και τη συνακόλουθη παράλειψη προβολής τους. Συνεπώς, οι λόγοι που ήταν γεννημένοι και μπορούσαν να προταθούν με το δικόγραφο της ανακοπής ή των πρόσθετων λόγων αλλά δεν προτάθηκαν, αποκλείονται από κάθε μεταγενέστερη δίκη, στην οποία ανακύπτει ζήτημα κύρους της ίδιας πράξεως εκτελέσεως.

Το ζήτημα του εάν το συγκεντρωτικό σύστημα καλύπτει ή όχι μόνο εκείνους τους λόγους ανακοπής που ο ανακόπτον από οικείο πταίσμα παρέλειψε να προβάλλει απασχόλησε τη Θεωρία, με αποτέλεσμα να προβληθεί από μερίδα αυτής η άποψη ότι το απαράδεκτο δεν ισχύει για εκείνους τους λόγους ανακοπής, η αδυναμία προβολής των οποίων οφείλεται σε αντικειμενικούς παράγοντες π.χ. όταν πρόκειται για λόγους που δεν μπορούσαν να αποδειχθούν παραχρήμα.

Ειδικότερα ως προς τους παραχρήμα αποδεικνυόμενους λόγους ανακοπής, στην παρ. 5 του άρθρου 933 ΚΠολΔ ο δικονομικός νομοθέτης, αναφερόμενος ρητά στους αποσβεστικούς της απαίτησης ισχυρισμούς, αξιώνει αποκλειστικά την παραχρήμα απόδειξη αυτών, δηλαδή την απόδειξη είτε με δικαστική ομολογία είτε με έγγραφο¹²⁴. Πρόκειται για λόγους αποσβεστικούς των ενοχών, όπως αυτοί τυποποιούνται στο ένατο κεφάλαιο του ΑΚ (άρθρα 416-454 ΑΚ), ανεξαρτήτως αν υπήρχαν πριν ή προέκυψαν μετά την έκδοση του εκτελεστού τίτλου. Ως εκ τούτου στη δικονομική επιταγή της παραχρήμα απόδειξης υπάγονται ισχυρισμοί του καθ' ου – οφειλέτη περί εξόφλησης της απαίτησης, άφεσης χρέους, δημόσιας κατάθεσης του ποσού, συμβιβασμού, συμψηφισμού με ανταπαίτηση αλλά και εν γένει οι αντενστάσεις του

¹²⁴ Άμεση απόδειξη δεν σημαίνει απλώς προαπόδειξη, με την οποία, αν και την προϋποθέτει, δεν ταυτίζεται εννοιολογικώς, αλλά απόδειξη των αποσβεστικών της εκτελούμενης απαιτήσεως ισχυρισμών, κατά την υποβολή τους, μόνο με έγγραφο ή δικαστική ομολογία (ΑΠ 1747/2013 www.areiospagos.gr).

καθ' ου που φέρουν αποσβεστικό χαρακτήρα¹²⁵. Πάντως, του αποδεικτικού περιορισμού εκφεύγουν ευλόγως εκείνοι που καλύπτονται από το δεδικασμένο.

Η συμβολή της Ολομέλειας του Ακυρωτικού, αναφορικά με το ζήτημα της υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ των μη προβληθέντων κατά την αρχική δίκη ισχυρισμών λόγω της αδυναμίας παραχρήμα απόδειξής τους ήταν καθοριστική, ανατρέποντας τη μέχρι τότε ακολουθούμενη θέση, σύμφωνα με την οποία η δυνατότητα προβολής ενός λόγου ανακοπής εκ μέρους του ανακόπτοντα ήταν αποσυνδεδεμένη από υποκειμενικά κριτήρια¹²⁶. Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. 10/1993 απόφασή της η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, κινούμενη στο πλαίσιο του προ του ν. 4335/2015 δικονομικού καθεστώτος, τάχθηκε υπέρ της προβολής σε μεταγενέστερη δίκη των καταχρηστικών και των γνήσιων μη αυτοτελών ενστάσεων που αφορούν στην απόσβεση της απαίτησης ή στην παρακώλυση της άσκησης του δικαιώματος (λ.χ. ένσταση ΑΚ 281 περί κατάχρησης δικαιώματος), όταν στην προηγούμενη δίκη, αφενός απορρίφθηκαν επειδή δεν μπορούσαν να αποδειχθούν άμεσα, αφετέρου ακόμα και αν δεν προβλήθηκαν καθόλου, ένεκα της αδυναμίας παραχρήμα απόδειξής τους¹²⁷. Εισήχθη, με άλλα λόγια, από την Νομολογία του Ακυρωτικού ο έλεγχος ενός υποκειμενικού παράγοντα για την διαπίστωση εφαρμογής του απαραδέκτου του συγκεντρωτικού συστήματος¹²⁸.

Η νομολογιακή αυτή θέση της Ολομέλειας, ωστόσο, δεν χαιρετίστηκε θερμά από μερίδα της Θεωρίας, η οποία επεσήμανε σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την ορθότητα του δεύτερου σκέλους αυτής. Έτσι, μολονότι για τους απορριφθέντες λόγους ανακοπής επισημάνθηκε η ορθή κατεύθυνση της νομολογιακής θέσης, υπό την έννοια ότι η κάλυψη των προβληθέντων ισχυρισμών από το δεδικασμένο κατ' άρθρο 330 ΚΠολΔ αξιώνει ουσιαστική κρίση, η οποία απουσιάζει στην περίπτωση της απόρριψης λόγω μη άμεσης απόδειξης (τύποις απόρριψη) και ως εκ τούτου, επειδή ο προβληθείς και απορριφθείς λόγος στη δίκη της αρχικής ανακοπής, δεν εξετάστηκε στην ουσία του

¹²⁵ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, σελ. 180 επ.

¹²⁶ Κ. Καλαβρός, Πολιτική Δικονομία, 4η έκδ., Εκδ. Σάκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σελ. 1066

¹²⁷ Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης ό.π. σελ. 976

¹²⁸ Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 230

δεν καλύφθηκε από το δεδικασμένο της εκδοθείσας απόφασης^{129 130}, για τους εξ' ολοκλήρου μη προβληθέντες ισχυρισμούς λόγω αδυναμίας παραχρήμα απόδειξης επισημάνθηκε ότι δεν απαλλάσσει τον ανακόπτοντα από το βάρος επίκλησής τους, παρά μόνον θέτει περιορισμό ως προς το βάρος απόδειξης. Σε κάθε περίπτωση, το εάν ένας ισχυρισμός αποδεικνύεται άμεσα διαπιστώνεται αρμοδίως από το εκάστοτε επιληφθέν Δικαστήριο και ουχί από τον διάδικο¹³¹, συνάμα δε, όπως κανείς δεν μπορεί αντικειμενικά να αποκλείσει εξ' ύπαρξης την πιθανότητα εύρεσης και προσκόμισης σημαντικού για την απόδειξη του λόγου εγγράφου σε οποιαδήποτε στάση της δίκης ή τον δικαστικό εξαναγκασμό του αντιδίκου προς επίδειξη τέτοιου εγγράφου κατόπιν αποκάλυψης αυτού ή τη δικαστική ομολογία του δανειστή αλλά και τη συναγωγή σιωπηρής ομολογίας, κατ' άρθρο 261 ΚΠολΔ¹³², έτσι και το Δικαστήριο που ερευνά την μεταγενέστερη ανακοπή δεν μπορεί να θεωρήσει ως απόλυτα δεδομένο ότι ο σχετικός με την απόσβεση ισχυρισμός ήταν αδύνατο να αποδειχθεί «αμέσως», αν είχε προβληθεί στην προηγούμενη δίκη, πρωτόδικα ή στο Εφετείο, μέσω προσαγωγής του σχετικού εγγράφου¹³³.

Πέραν των ανωτέρω, επισημάνθηκε ότι η ευρεία αυτή ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ, όπως προκρίθηκε από την Ολομέλεια, με την εξαίρεση, δηλαδή, και των μη προβληθέντων (πλην γεννημένων) λόγων ανακοπής εξαιτίας της αδυναμίας παραχρήμα απόδειξής τους, δεν ανταποκρίνεται και στη βούληση του δικονομικού

¹²⁹ Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση ό.π. σελ. 187 · Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης ό.π. σελ. 976 · Σχετικά και ο Καλαβρός σε Πολιτική Δικονομία ό.π. σελ. 1066, ο οποίος διατυπώνει τη θέση ότι, μέσω του άρθρου 331 ΚΠολΔ, εφαρμόζεται το άρθρο 322 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ και, εφόσον θεραπευθεί η δικονομική πλημμέλεια μελλοντικά, υπάρχει δυνατότητα παραδεκτής προβολής των απορριφθέντων λόγων σε μεταγενέστερη δίκη χωρίς να συντρέχει ζήτημα απαραδέκτου αιτία δεδικασμένου.

¹³⁰ Ομοίως και η ΟΛΑΠ 12/2009, σύμφωνα με την οποία «Το ανωτέρω κατά το άρθρο 933 παρ. 4 του ΚΠολΔ απαράδεκτο των μη αποδεικνυόμενων αμέσως ισχυρισμών απόσβεσης της απαίτησης περιλαμβάνει, εκτός των ισχυρισμών που στηρίζονται στους αποσβεστικούς λόγους των ενοχών, και τις παρακωλυτικές, κατά το ουσιαστικό δίκαιο, ενστάσεις ασκήσεως του δικαιώματος, όπως είναι η καταχρηστική ένσταση από το άρθρο 281 ΑΚ. Το παραγόμενο, άρα, απορριπτικό δεδικασμένο από τη διάταξη αυτή εκτείνεται μόνο στο απαράδεκτο της προβολής αυτών, που απαγγέλλεται λόγω της μη άμεσης αποδείξεώς των, ώστε οι ισχυρισμοί αυτοί δεν εμποδίζονται, από το, κατά το άρθρο 330 ΚΠολΔ, δεδικασμένο και τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ, να προβληθούν, εφόσον είναι ουσιώδεις κατά το ουσιαστικό δίκαιο, προς κατ' ουσίαν έρευνα, σε μεταγενέστερη δίκη, που ανοίγεται με νέα ανακοπή κατά της ίδιας εκτέλεσης (Ολ. ΑΠ 10/1993) ή και που ανοίγεται με αγωγή κατά τη συζήτηση της οποίας δεν αποκρούονται από το, κατά το άρθρο 330 ΚΠολΔ, δεδικασμένο».

¹³¹ Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 190 επ. · Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 230.

¹³² Ν. Κατηφόρης, Υποχρέωση αποζημίωσης επί άδικης αναγκαστικής εκτελέσεως, Εισήγηση σε 47^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, Αθήνα, 13-14 Σεπτεμβρίου 2024, σελ. 34.

¹³³ Π. Μάζης, ΕΠολΔ 2011, Άδικη αναγκαστική εκτέλεση και αγωγή αποζημίωσης άρθρου 94, παρ. 2 ΚΠολΔ. Η συνέχιση της αμφισβήτησης, σελ. 296.

νομοθέτη, ο οποίος αν επιθυμούσε να τους εξαιρέσει από το πεδίο εφαρμογής του συγκεντρωτικού συστήματος θα το είχε πράξει ρητά, εισάγοντας αντίστοιχη ρύθμιση στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως είχε πράξει αντιστοίχως στη διαγνωστική δίκη στο δικονομικό καθεστώς που ίσχυε πριν το Ν. 4335/2015¹³⁴. Περαιτέρω, στην επιχειρηματολογία της κριτικής προστέθηκε και η εξής θέση¹³⁵, με αφετηριακή σκέψη ότι τα απαράδεκτα που θεσπίζονται με τα άρθρα 933 παρ. 5 και 935 ΚΠολΔ συνιστούν επάλληλα απαράδεκτα καθόσον αρκεί το ένα εξ' αυτών για να επιφέρει το επιθυμητό εκ του νόμου αποτέλεσμα και να καταστήσει απαράδεκτες τις αντιρρήσεις κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης, παράλληλα δε μέσα από τη διαφορετική λειτουργία του καθενός επιτυγχάνεται το αυτό αποτέλεσμα, ήτοι η ισχυροποίηση της αμφισβητούμενης πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας και ο αποκλεισμός οποιασδήποτε μεταγενέστερης αμφισβήτησης: δεν δύναται η λειτουργία του ενός απαράδεκτου να αποδυναμώνει και να λειτουργεί εις βάρος της λειτουργίας του άλλου. Πάντως, υποστηρίζεται¹³⁶ ότι η άποψη πως το άρθρο 935 ΚΠολΔ εφαρμόζεται και όταν ο λόγος δεν προβλήθηκε, επειδή δεν ασκήθηκε καν ανακοπή, σημαίνει κατ' αποτέλεσμα ότι το πρόσωπο κατά του οποίου στρέφεται η αναγκαστική εκτέλεση πρέπει να υποχρεώνεται να ασκήσει την ανακοπή του άρθρου 933, παρά το ότι γνωρίζει ότι δεν μπορεί να αποδείξει το λόγο της παραχρήμα.

Με τις ανωτέρω σκέψεις, η Θεωρία τάχθηκε υπέρ της ανεξάρτητης εφαρμογής του συγκεντρωτικού συστήματος, δηλαδή, και στην περίπτωση των μη προβληθέντων λόγων ανακοπής εξαιτίας της αδυναμίας παραχρήμα απόδειξής τους, σε αντίθεση με τη Νομολογία, η οποία έμεινε σταθερή και μεταγενέστερα στην ίδια υποστηριζόμενη ως άνω θέση, την οποία διεύρυνε και σε σχέση με την αποζημίωση σε περίπτωση άδικης εκτέλεσης, κατ' άρθρο 940 παρ. 3 ΚΠολΔ. Έτσι, με την υπ' αριθμ. 49/2005 απόφαση της ΟΛΑΠ, η οποία αποτέλεσε ομοίως μία απόφαση που επικρίθηκε δριμεία από τη Θεωρία, καθώς, όπως γλαφυρά αναφέρει η Απαλλαγάκη, «θυσίασε» το άρθρο

¹³⁴ Άρθρο 269 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ (πλέον καταργημένο δυνάμει του άρθρου δεύτερου του άρθρου 1 του Ν.4335/2015): «Μέσα επίθεσης και άμυνας μπορεί να προβληθούν παραδεκτά έως και τη συζήτηση με προτάσεις ή και προφορικά αν αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου.». Ομοίως, σύμφωνα με το άρθρο 527 αρ. 3, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του, πλέον 527 αρ. 6 ΚΠολΔ, «είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 269 ΚΠολΔ.».

¹³⁵ Χ. Απαλλαγάκη, , Προβολή και διάγνωση ισχυρισμών στις δίκες περί την εκτέλεση, ΕφΑΔΠολΔ 8-9/2010, σελ. 907.

¹³⁶ .Σ. Πανταζόπουλος, Αναγκαστική Εκτέλεση ό.π. σελ. 276

935 ΚΠολΔ¹³⁷, η Ολομέλεια παρέκαμψε πλήρως¹³⁸ την αμετάκλητη ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης ως απαραίτητο προαπαιτούμενο για την αξίωση αποζημίωσης από άδικη αναγκαστική εκτέλεση, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 3 του άρθρου 940 ΚΠολΔ, δεχόμενη την άσκηση αγωγής αποζημίωσης για άδικη εκτέλεση, αρκεί να πληρούνται μόνο οι απαιτήσεις των άρθρων 914 ή 919 ΑΚ.

Δ. Η ΥΠΑΡΞΗ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΔΙΚΗΣ ΜΕ ΑΝΑΦΥΟΜΕΝΟ ΖΗΤΗΜΑ (ΩΣ ΚΥΡΙΟ Η ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΟ) ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Έτερη απαιτούμενη προϋπόθεση για την ανάπτυξη των εννόμων συνεπειών του συγκεντρωτικού συστήματος αποτελεί η διεξαγωγή μεταγενέστερης δίκης, με αφορμή την οποία θα κριθεί, κυρίως ή παρεμπιπτόντως, το κύρος ορισμένης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης. Ως μεταγενέστερη δίκη, παρά την ένταξη του συγκεντρωτικού συστήματος στο πεδίο της κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ ανακοπής, δε νοούνται μόνον αμιγώς οι δίκες περί την εκτέλεση, και συγκεκριμένα οιαδήποτε μεταγενέστερη ασκούμενη ανακοπή κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ που βάλει κατά του κύρους της εκτελεστικής διαδικασίας, ή μεταγενέστερη ανακοπή του άρθρου 583 ΚΠολΔ¹³⁹, αλλά και κάθε άλλη νέα δίκη που ανοίγει με αφορμή την έγερση αγωγής ή άλλου ενδίκου βοηθήματος, στο πλαίσιο των οποίων θα τεθεί ως κύριο ή προδικαστικό ζήτημα η εγκυρότητα πράξης της εκτέλεσης, διαστέλλοντας το πεδίο εφαρμογής της διάταξης. Ισχύει, επομένως, η αρχή της συγκέντρωσης και στο πλαίσιο νεότερης δίκης, που εκκίνησε με την άσκηση αρνητικής αναγνωριστικής αγωγής αναφορικά με την εκτελούμενη αξίωση καθώς και με την άσκηση αγωγής για αποζημίωση ένεκα

¹³⁷ Χ. Απαλλαγάκη, ό.π. σελ. 909· Δριμεία κριτική ασκεί και ο Νίκας, σύμφωνα με τον οποίο «η εκδοχή ότι η αποζημίωση οφείλεται και χωρίς προηγούμενη ακύρωση της εκτελέσεως οδηγεί και σε πλήρη απονεύρωση της αρχής της συγκέντρωσης των λόγων ανακοπής (ΚΠολΔ 935) που καθιερώνει ο ΚΠολΔ» σε ΕΠολΔ 2011, Αποζημίωση για άδικη εκτέλεση, σελ. 286· Το ίδιο και Κ. Καλαβρός, Αποζημίωση για άδικη εκτέλεση-με αφορμή τις ΑΠ 2143/2007, ΑΠ 2207/2009 και ΟλομΑΠ 9/2010, ΕΠολΔ 2010, σελ. 780, σύμφωνα με τον οποίο αποκλείεται η ευθεία εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 914 ή 919 ΑΚ είτε όταν δεν προβλήθηκε ο σχετικός λόγος ανακοπής σε προηγούμενη ανοιγείσα δίκη ανακοπής, είτε όταν δεν προβλήθηκε διότι δεν είχε ανοιγεί καν δίκη ανακοπής, οπότε σε αμφότερες περιπτώσεις αποκλείεται σε κάθε μεταγενέστερη δίκη, σύμφωνα με το άρθρο 935 ΚΠολΔ. Ο ίδιος σε Παρέμβασή του στο 34^ο Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, Χίος 10-13 Σεπτεμβρίου 2009, υποστήριξε ότι η θέση της Νομολογίας με την υπ' αριθμ. 49/2005 απόφαση αποτέλεσε στρέβλωση.

¹³⁸ Ν. Κατηφόρης, Παρατηρήσεις σε Ανακοπή άρθρου 933 ΚΠολΔ-Παραχρήμα απόδειξη ισχυρισμών, ΕφΑΔ 12/2009, σελ. 1392.

¹³⁹ Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 203 επ.· Β. Βαθρακοκόιλης ό.π. σελ. 433

αδικοπραξίας ή αδικαιολόγητου πλουτισμού, εξ' αφορμής των οποίων τίθεται ζήτημα του κύρους της εκτέλεσης¹⁴⁰. Συνεπώς, αν ο οφειλέτης ασκήσει μεταγενέστερα αρνητική αναγνωριστική αγωγή για να κριθεί η ανυπαρξία της αξίωσης, η οποία οδήγησε σε επίσπευση της αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του, θα πρόκειται για απαράδεκτη ενέργεια η οποία θα προσκρούει στο απαράδεκτο του άρθρου 935 ΚΠολΔ, καθόσον όφειλε να είχε δράσει προγενέστερα¹⁴¹.

Αντίθετος, ωστόσο, εμφανίζεται ο αείμνηστος Μπέης, ο οποίος εξέφρασε ρητά τη θέση, ότι στην έννοια της «μεταγενέστερης δίκης» εμπίπτει αποκλειστικά μεταγενέστερη δίκη ανοιγείσα με νεότερη ανακοπή ασκηθείσα από τον αυτό διάδικο εναντίον του αυτού διαδίκου για την ακύρωση μεταγενέστερης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης. Πρόκειται, ωστόσο, για θέση που δέχεται κριτική, ιδίως λόγω του παραγκωνισμού της αιτίας κατοχύρωσης του συγκεντρωτικού συστήματος και στην αναγκαστική εκτέλεση, η οποία δεν περιορίζεται μόνο στην ανάγκη ταχείας εκκαθάρισης της εκτελεστικής διαδικασίας, κατά τα προαναφερόμενα, αλλά συμπληρώνεται και από την ανάγκη θωράκισης της νομιμότητας της εκτελεστικής διαδικασίας. Κατά τη γνώμη της γράφουσας, πράγματι πιο δόκιμη παρίσταται η μεμονωμένη αυτή άποψη, πλην, όμως, παραμένει κατανοητή και εύλογη η ανάγκη για εδραίωση ασφάλειας δικαίου.

Περαιτέρω, ειδικά ως προς το πεδίο των εκτελεστικών δικών, το άρθρο τυγχάνει εφαρμογής σε κάθε μεταγενέστερη δίκη που μπορεί να ανακύψει εξ' αφορμής ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ μέχρι και την ολοκλήρωση της εκτελεστικής διαδικασίας, τούτου συνεχόμενου με την κατά στάδια προσβολή των πράξεων της εκτέλεσης, κατ' άρθρο 934 ΚΠολΔ, όπως θα αναλυθεί διεξοδικά κατωτέρω. Σημειώνεται ότι το συγκεντρωτικό σύστημα εφαρμόζεται αδιακρίτως του είδους της εκτέλεσης, δηλαδή τόσο στην άμεση όσο και στην έμμεση¹⁴², πλην, όμως, όπως ευλόγως μπορεί να συναχθεί, το πεδίο εφαρμογής του στην πρώτη κατηγορία εμφανίζεται αρκετά συρρικνωμένο, λόγω της φύσης της άμεσης εκτέλεσης, υπό την έννοια ότι ο καταναγκασμός επιτυγχάνεται με άμεσες ενέργειες των οργάνων της εκτέλεσης (μία μονάχα πράξη της εκτέλεσης) και συνεπώς δεν προκύπτει ανάγκη άσκησης διαδοχικών ανακοπών εκ μέρους του ανακόπτοντος¹⁴³. Εξ' αντιδιαστολής,

¹⁴⁰ Χ. Μιχαηλίδου ό.π. σελ. 232 · Ν. Νίκας, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ό.π. σελ. 625

¹⁴¹ Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης ό.π. σελ. 976

¹⁴² Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π. σελ. 758

¹⁴³ Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 206

στην έμμεση εκτέλεση και ιδίως στην ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, η διάρθρωση της εκτελεστικής διαδικασίας σε επιμέρους στάδια και η συνακόλουθη προβολή τους εκ μέρους του ανακόπτοντος σύστοιχα προς τις προβλεπόμενες προθεσμίες του άρθρου 934 ΚΠολΔ, ευνοεί στο να ξεδιπλωθεί πλήρως το πεδίο εφαρμογής της εξεταζόμενης στην παρούσα διάταξης, από το χρονικό σημείο επιβολής της κατάσχεσης έως και την επιτυχή διενέργεια του πλειστηριασμού, με αποτέλεσμα ο ανακόπτων να υποχρεούται να πειθαρχήσει στις επιταγές του νόμου και να προβάλλει συγκεντρωτικά όλες τις αιτιάσεις του στην αρχική ανακοπή. Ομοίως, τα αυτά ισχύουν και για την κατάσχεση εις χείρας τρίτου, την κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων, την αναγκαστική διαχείριση καθώς και την προσωπική κράτηση¹⁴⁴. Σε αντιδιαστολή, εκφεύγουν από το πεδίο εφαρμογής της εξεταζόμενης διάταξης, οι δίκες σε συνέχεια έγερσης της ανακοπής κατά της δήλωσης τρίτου (άρθρο 986 ΚΠολΔ), δοθέντος ότι δεν ανοίγεται δίκη περί την εκτέλεση, οι δίκες σχετικά με τις αντιρρήσεις που βάλλουν κατά των αναγγελιών και του πίνακα διανομής, επί κατάσχεσης ειδικών περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 1031 ΚΠολΔ καθώς και οι δίκες των αντιρρήσεων που βάλλουν κατά της αναγγελίας και του πίνακα διανομής, σύμφωνα με το άρθρο 1044 παρ. 1 ΚΠολΔ, στην περίπτωση της αναγκαστικής διαχείρισης¹⁴⁵.

i.- Η περίπτωση της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης

Αντίθετα, όταν η μεταγενέστερη δίκη αφορά ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 979 παρ. 2 ΚΠολΔ και 1006 παρ. 3 ΚΠολΔ, τότε το συγκεντρωτικό σύστημα εφαρμόζεται, ωστόσο, διαδραματίζουν κομβικό ρόλο, αφενός τα μετέχοντα πρόσωπα αφετέρου το χρονικό σημείο στο οποίο ανάγονται οι επικαλούμενες εκ μέρους τους πλημμέλειες. Έτσι, όταν την ανακοπή εκείνη ασκεί ο καθ' ου οφειλέτης κατά του επισπεύδοντος δανειστή και αυτή περικλείει λόγους αναφορικά με την απαίτηση, οι οποίοι ανάγονται σε χρονικό σημείο πριν τον πλειστηριασμό, τότε εφαρμόζεται το άρθρο 935 ΚΠολΔ. Ανεφάρμοστο παραμένει το άρθρο, όταν τα ενεργητικώς νομιμοποιούμενα πρόσωπα είναι έτεροι αναγγελθέντες δανειστές του καθ' ου ή ο ίδιος ο καθ' ου και οι πλημμέλειες που αφορούν την απαίτηση ανάγονται σε χρονικό σημείο μετά τον πλειστηριασμό. Η θέση αυτή ερείδεται αφενός στο γεγονός ότι, η εν λόγω ανακοπή δεν υπόκειται στις προθεσμίες

¹⁴⁴ Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 211.

¹⁴⁵ Σ. Πανταζόπουλος Αναγκαστική Εκτέλεση, ό.π. σελ. 275 · Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 211 · Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης ό.π. σελ. 976 · Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 232 επ..

του άρθρου 934 ΚΠολΔ, ήτοι στην κατά στάδια προσβολή των πράξεων της εκτέλεσης αφού ο νομοθέτης επιφυλάσσει ως προς αυτήν ειδική προθεσμία άσκησης δώδεκα εργάσιμων ημερών, αφετέρου στο γεγονός ότι, οι πλημμέλειες της απαίτησης που ανάγονται σε χρόνο μετά τον πλειστηριασμό, πάλι θα εξαιρούνταν του πεδίου εφαρμογής της διάταξης, ως οψιγενείς¹⁴⁶. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί, η αντίθετη θέση που υποστηρίχθηκε από τον Άρειο Πάγο με την υπ' αριθμ. 1711/2014 απόφασή του¹⁴⁷, όπου ρητώς, δίχως αιρέσεις, εξαιρέθηκε του πεδίου εφαρμογής της διάταξης η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης.

ii.- Η περίπτωση της ανακοπής κατά της δήλωσης συνέχισης και δήλωσης υποκατάστασης σε πλειστηριασμό

Προσέτι, και το ζήτημα του εάν η αρχή της συγκέντρωσης βρίσκει εφαρμογή και στην περίπτωση της μεταγενέστερης ανοιγείσας δίκης επί ανακοπής κατά της δήλωσης συνέχισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 973 παρ. 6 ΚΠολΔ, δεν άφησε Θεωρία και Νομολογία δίχως διχασμό και διατύπωση εκατέρωθεν απόψεων. Ειδικότερα, με την εμφάνιση του Ν. 4335/2015 και την κατάργηση του ενδιάμεσου σταδίου άσκησης ανακοπής που ίσχυε στο προγενέστερο δίκαιο, θεσπίστηκε το ένδικο βοήθημα των αντιρρήσεων κατά της δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού, ακριβώς, ως έμπρακτη προσπάθεια κάλυψης του νομοθετικού κενού που δημιουργήθηκε¹⁴⁸, με τα ελαττώματα της δήλωσης συνέχισης να μην μπορούν να υπαχθούν –και ως εκ τούτου να παραμένει αυτή απρόσβλητη – σε κανένα από τα δύο προβλεπόμενα στάδια προσβολής των πράξεων της εκτέλεσης, κατ' άρθρο 934 ΚΠολΔ¹⁴⁹.

Έτσι, ο δικονομικός νομοθέτης εισήγαγε ειδικό ένδικο βοήθημα του άρθρου 973 παρ. 6 ΚΠολΔ¹⁵⁰, το οποίο επέλεξε να μην ονομάσει ανακοπή, παρά στράφηκε στη χρήση

¹⁴⁶ Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 215 επ..

¹⁴⁷ https://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=CZZP6R6WDZ8NOR2ZGCU5KFOSMG8IH8&apof=1711_2014&info=%D0%CF%CB%C9%D4%C9%CA%C5%D3%20-%20%20%C12

¹⁴⁸ Ε. Κιουπτσίδου -Στρατουδάκη σε Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας, Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 2^η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σελ. 481.

¹⁴⁹ Σ.-Σ Πανταζόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 509.

¹⁵⁰ Σύμφωνα με το άρθρο, «Αντιρρήσεις για οποιονδήποτε λόγο που αφορά το κύρος της δήλωσης συνέχισης, ασκούνται με ανακοπή μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημέρα της κατά την παρ. 1 ανάρτησης. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της και γίνεται με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Κατά της απόφασης που εκδίδεται μέσα σε έναν (1) μήνα από τη συζήτηση της ανακοπής δεν επιτρέπεται η άσκηση ενδίκων μέσων ούτε και αίτηση ανάκλησης. Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής μπορούν να προταθούν μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από την οποία συντάσσεται έκθεση, και κοινοποιείται στον αντίδικο οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση».

του όρου «αντιρρήσεις». Στην πραγματικότητα, όμως, πρόκειται για ανακοπή και έτσι επικράτησε να ονομάζεται στην πράξη, αποτελώντας, μάλιστα, ειδική εκδήλωση της ανακοπής του άρθρου 583 ΚΠολΔ αλλά και της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, καθώς πλήττει το κύρος διαδικαστικής πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας¹⁵¹. Το περιεχόμενο και η έκταση των λόγων της ειδικής αυτής ανακοπής κατά της δήλωσης συνέχισης του δανειστή ή δήλωσης υποκατάστασης σε θέση επισπεύδοντος¹⁵² έχει εγείρει αντικρουόμενες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και διαμορφώσει αντίστοιχα διαφορετικές νομολογιακές τάσεις, ενόψει του ότι ασκείται σε ένα μεταγενέστερο στάδιο της εκτέλεσης και όχι κατά την έναρξη αυτής¹⁵³ και μπορεί εμμέσως να οδηγήσει σε παράκαμψη τόσο του συγκεντρωτικού συστήματος κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ όσο και της σταδιακής προβολής των λόγων ανακοπής, κατ' άρθρο 934 ΚΠολΔ.

Σύμφωνα, με μία υποστηριζόμενη θέση, δοθέντος ότι η προβολή των αντιρρήσεων με την υπό εξέταση ειδική ανακοπή δεν επιτρέπεται να λειτουργεί καθ' υπέρβαση του αξιώματος του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι»¹⁵⁴, το εύρος των επιτρεπτών λόγων ανακοπής υπόκειται σε προϋποθέσεις και διακρίσεις. Έτσι, προς διάγνωση τούτου, κρίσιμο είναι αφενός το εάν έχει ή θα μπορούσε να έχει προηγηθεί άλλη δίκη ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ και αφετέρου από το ποιος είναι ο δανειστής που υποβάλλει τη δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού, ο αρχικός επισπεύδων, ο διάδοχός του ή άλλος δανειστής που υποκαταστάθηκε στη θέση του επισπεύδοντος¹⁵⁵. Έτσι, σύμφωνα με την διάκριση που ακολουθείται: Α) στην περίπτωση κατά την οποία τη σχετική δήλωση συνέχισης πλειστηριασμού επιχειρεί ο αρχικός επισπεύδων, τότε έχει ήδη προηγηθεί η άσκηση ή η δυνατότητα άσκησης ανακοπής για τους λόγους που

¹⁵¹ Π. Γιαννόπουλος, Δικονομικά Ζητήματα της ανακοπής του άρθρου 973 παρ. 6 ΚΠολΔ, ΕΠολΔ 6/2023, σελ. 609.

¹⁵² Μολονότι η γραμματική ερμηνεία του άρθρου κάνει λόγο αποκλειστικά για ανακοπή κατά δήλωσης συνέχισης, η κρατούσα άποψη τάσσεται υπέρ της άσκησης της ανακοπής τόσο στην περίπτωση της κατ' άρθρο 973§1 ΚΠολΔ δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού από τον ίδιο τον επισπεύδοντα [και ως «ίδιος» επισπεύδων, υποβάλλων δήλωση συνέχισης θεωρείται και ο διάδοχος (καθολικός ή ειδικός) του αρχικού επισπεύδοντα, δοθέντος ότι αυτό που ενδιαφέρει είναι η ταυτότητα της απαίτησης και όχι του εκάστοτε φορέα της, όσο και στην κατ' άρθρο 973§2 και 3 ΚΠολΔ δήλωση υποκατάστασης από τρίτο δανειστή (εξώδικη ή δικαστική), όταν πλέον τα ηνία της εκτέλεσης τα αναλαμβάνει ο τελευταίος και επομένως στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης εισέρχεται νέα, διαφορετική σε σχέση με αυτού του αρχικού επισπεύδοντος, απαίτηση.

¹⁵³ Α. Βαθρακοκοίλης, Ζητήματα από την ανακοπή κατά της δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού (άρθρο 973 § 6 ΚΠολΔ), ΕλλΔνη 5/2022, σελ. 1309.

¹⁵⁴ Α. Βαθρακοκοίλης, Ζητήματα από την ανακοπή κατά της δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού (άρθρο 973 § 6 ΚΠολΔ), ό.π. σελ. 1314. · Π. Γιαννόπουλος, ό.π. σελ. 615. Βλ. ενδεικτικά και την ΜΠρΛασιθίου 87/2023 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁵⁵ Βλ. 232/2024 ΜΠρΡοδόπης ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΜΠρΡόδου. 232/2022 σε ΤΝΠ Qualex.

επιτρέπονται κατ' άρθρο 934 παρ.1α ΚΠολΔ, δηλαδή για λόγους που βάλλουν κατά της απαίτησης, του κύρους του τίτλου και κατά ελαττωμάτων της εκτελεστικής διαδικασίας από τη σύνταξη της επιταγής μέχρι τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης. Επομένως, η προβολή τέτοιων λόγων με την ανακοπή του άρθρου 973 παρ.6 ΚΠολΔ δεν επιτρέπεται, διότι παραβιάζει την αρχή της συγκέντρωσης και την κατά στάδια προβολή των λόγων της ανακοπής στην εκτελεστική διαδικασία.

Συνεπώς, στην περίπτωση της δήλωσης συνέχισης από τον ίδιο τον επισπεύδοντα, με την εκ του άρθρου 973§6 ΚΠολΔ ανακοπή δύναται να προβληθούν είτε ακυρότητες που αφορούν καθαυτή τη δήλωση συνέχισης (πρωτογενείς ακυρότητες), είτε δευτερογενείς ακυρότητες της δήλωσης συνέχισης, που προκύπτουν από δικονομικά ανίσχυρες προγενέστερες πράξεις εκτέλεσης, στις οποίες στηρίζεται η επίδικη πράξη εκτέλεσης (π.χ. την κατάσχεση). Η δεύτερη όμως ως άνω περίπτωση (δευτερογενούς ή εξηρητημένης από προγενέστερη πράξη εκτέλεσης ακυρότητας που «μεταδίδεται» στην επόμενη δήλωση συνέχισης), τελεί υπό την προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο που έλαβε χώρα η (μετέπειτα προσβαλλόμενη) δήλωση συνέχισης, οι εν λόγω (προγενέστερες ανίσχυρες) πράξεις είτε έχουν ακυρωθεί με δικαστική απόφαση, κατά παραδοχή, ακόμη και με πρωτόδικη απόφαση, της εκ του άρθρου 933 ΚΠολΔ ανακοπής, είτε έστω έχουν παύσει να υφίστανται και να παράγουν έννομες συνέπειες με κάθε άλλο νόμιμο τρόπο (π.χ. απόφαση για την κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ ανατροπή κατάσχεσης, δήλωση παραίτησης από κατάσχεση κ.ά.)¹⁵⁶, μη αρκούντος του γεγονότος ότι οι προγενέστερες της δήλωσης συνέχισης πράξεις έχουν απλώς προσβληθεί, έστω και εμπροθέσμως, με ανακοπή.

Εξ' αντιδιαστολής, Β) αν η δήλωση συνέχισης υποβάλλεται από υποκατασταθέντα δανειστή (κατόπιν δικαστικής ή εξώδικης υποκατάστασης), οπότε στη διαδικασία εκτέλεσης εισέρχεται νέα απαίτηση, οι λόγοι της ανακοπής του άρθρου 973 παρ.6 ΚΠολΔ επιτρέπεται να αφορούν την απαίτησή του συνεχίζοντος τον πλειστηριασμό κατά του καθ' ου η εκτέλεση και το κύρος του εκτελεστού τίτλου του. Τούτο διότι ο υποκατασταθείς δανειστής δεν επέσπευσε την αναγκαστική εκτέλεση, ήτοι δεν επέδωσε επιταγή προς εκτέλεση κατ' άρθρο 924 ΚΠολΔ και δεν επέβαλε αναγκαστική

¹⁵⁶ [βλ. Κεραμέα/Νίκα/Κονδύλη, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 973 αριθ. 2 και τις εκεί αναφερόμενες παραπομπές, ΜΠρΠατρ. 208/2023, ΜΠρΧαλκ. 461/2022, ΜΠρΡοδ. 223/2022, ΜΠρΑΘ 3192/2021, ΜΠρΑΘ 195/2020, ΜΠρΘεσ 8145/2020 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

κατάσχεση. Επομένως κατ' αυτού δεν υπήρχε η δικονομική δυνατότητα άσκησης της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ και ως εκ τούτου δεν είναι νοητή σε σχέση με αυτόν τον δανειστή η εφαρμογή της αρχής της συγκέντρωσης και της κατά στάδια προβολής των λόγων της ανακοπής. Εξαιτίας τούτου, οι λόγοι που αναφέρονται στην απαίτησή του και στο κύρος του τίτλου του παραδεκτώσ προβάλλονται με την ανακοπή του άρθρου 973 παρ.6 ΚΠολΔ. Επίσης, εάν η δήλωση συνέχισης υποβάλλεται από υποκατασταθέντα δανειστή, με την ανακοπή του άρθρου 973 παρ.6 ΚΠολΔ δεν επιτρέπεται να προβληθούν λόγοι που αναφέρονται στις προηγούμενες πράξεις της εκτέλεσης (επιταγή, κατάσχεση, επιδόσεις, δημοσιεύσεις-αναρτήσεις), όταν τις διενήργησε ο αρχικός επισπεύδων, διότι στην περίπτωση αυτή οι λόγοι της ανακοπής ήταν ήδη γεγεννημένοι και μπορούσαν να προβληθούν με ανακοπή κατά του αρχικού επισπεύδοντος με αίτημα την ακύρωση των επίμαχων πράξεων, εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 παρ.1α ΚΠολΔ. Σύμφωνα με τη θεώρηση αυτή, επιτρεπτή είναι η προβολή μόνο λόγων που αναφέρονται στις πράξεις της εκτέλεσης από τη δήλωση στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και έπειτα. Πρόκειται για λόγους που βάζουν κατά της προδικασίας της εκτέλεσης που τήρησε ο υποκατασταθείς (όχι ο αρχικός επισπεύδων), δηλαδή εστιάζουν σε πλημμέλειες της δήλωσής του ή των πράξεων που ακολούθησαν (επιδόσεων, πράξης του συμβολαιογράφου, ανάρτησης) (λ.χ. με τη δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού ορίσθηκε ημερομηνία διεξαγωγής του εντός της διάρκειας αναστολής που χορηγήθηκε κατ' άρθρο 1000 ΚΠολΔ).

Υποστηρίζεται, όμως και η αντίθετη θέση εκ μέρους της Θεωρίας¹⁵⁷ και της Νομολογίας¹⁵⁸, σύμφωνα με την οποία, αδιακρίτως, η ανακοπή του άρθρου 973 παρ. 6 ΚΠολΔ ασκείται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, στρέφεται κατά του δηλώσαντος τη συνέχιση και οι λόγοι της μπορεί να αφορούν την απαίτησή του κατά του οφειλέτη ή το κύρος του τίτλου του ή την προδικασία της εκτέλεσης που τήρησε (την επιταγή προς εκτέλεση, που επέδωσε) ή πλημμέλειες της δήλωσής του και των πράξεων που την ακολούθησαν (επιδόσεων, ανάρτησης κλπ) ή και την υποκατάσταση ενώ δε συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις της.

¹⁵⁷ Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, Αναγκαστική Εκτέλεση, ό.π. σελ. 509.

¹⁵⁸ Βλ. ενδεικτικά ΜΠρΚερκ. 5/2024, ΜΠρΚεφαλ. 192/2023, ΜΠρΑθ. 1797/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

iii.- Η νομοθετική τροποποίηση με το Ν. 4055/2012

Μέχρι να τεθεί σε λειτουργία η επελθούσα με το άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 4055/2012 αντικατάσταση της διάταξης, κατά την κρατούσα στη νομολογία και στη θεωρία θέση, το απαράδεκτο του συγκεντρωτικού συστήματος εφαρμοζόταν, όταν επρόκειτο για μεταγενέστερη προβολή λόγων ακύρωσης της ίδιας πράξης εκτέλεσης, με συνέπεια να γινόταν δεκτό ότι δεν αποκλείεται η άσκηση περισσότερων ανακοπών για λόγους που αφορούσαν διαφορετικές κάθε φορά πράξεις εκτέλεσης, οι οποίοι ήταν γεννημένοι στην άσκηση της πρώτης¹⁵⁹. Άλλως ειπείν, το επιληφθέν Δικαστήριο δε δεσμευόταν από το απαράδεκτο του συγκεντρωτικού συστήματος σε περίπτωση μεταγενέστερης δίκης όπου καλούνταν να κρίνει το κύρος μεταγενέστερης πράξης εκτέλεσης διαφορετικής από την ήδη προσβληθείσα με την αρχική ανακοπή.

Ωστόσο, δεν εξέλιπαν και οι αντίθετες «φωνές» στους θεωρητικούς κύκλους, οι οποίες υποστήριζαν ότι σημασία για την εφαρμογή του συγκεντρωτικού συστήματος δεν έχει η ταυτότητα της προσβαλλόμενης πράξης, αλλά η ταυτότητα του λόγου ανακοπής¹⁶⁰ και, ως εκ τούτου, αδιάφορο παρέμενε αν με την νεότερη ανακοπή προσβαλλόταν η ίδια ή μεταγενέστερη πράξη της εκτέλεσης σε σχέση με εκείνη που είχε προσβληθεί με την αρχική ανακοπή¹⁶¹, εφαρμοζόμενου του συγκεντρωτικού συστήματος αδιακρίτως. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Καλαβρός¹⁶², η κρατούσα ερμηνεία επέτρεπε, «την επανειλημμένη προβολή των αυτών λόγων ανακοπής κατά διαδοχικών πράξεων της εκτέλεσης, με το εντεύθεν αποτέλεσμα και οι δίκες περί την εκτέλεση να πολλαπλασιάζονται αδικαιολόγητα, αφού πρόκειται ο ίδιος λόγος ανακοπής, αλλά και να επαυξάνει σημαντικά ο κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων». Ομοίως και η Φαλτσή, η οποία υποστήριξε ότι επρόκειτο για στενή ερμηνεία του νόμου τελεολογικά αποδοκιμαστέα και μη ερειδόμενη στο γράμμα αυτού, ο οποίος έκανε λόγο «για ζήτημα του κύρους της εκτέλεσης» και όχι για λόγο ανακοπής που προσβάλλει την ίδια πράξη της εκτέλεσης^{163 164}.

¹⁵⁹ Π. Μάζης σε Κ. Κεραμεύς/Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ - Αναγκαστική εκτέλεση, 2η έκδ., Εκδ. Σάκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2021, σελ. 247 · Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 223

¹⁶⁰ Κ. Καλαβρός, Θεμελιώδη Ζητήματα του Δικαίου Αναγκαστικής Εκτέλεσης, ό.π. σελ. 150

¹⁶¹ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 224

¹⁶² Κ. Καλαβρός, Πολιτική Δικονομία, ό.π. σελ. 1066

¹⁶³ Π. Γέσιου-Φαλτσή ό.π. σελ. 760.

¹⁶⁴ Ομοίως, και ο αείμνηστος Μπέης, ο οποίος γλαφυρά αναφέρει ότι η τότε κρατούσα θέση θα οδηγούσε σε μάταιη προσπάθεια της έννομης τάξης («πίθο Δαναΐδων») να καθιερώσει το αξίωμα του «άνευ επικουρίας δικάζεσθαι» και στο χώρο της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Υπέρ της δεύτερης ως άνω άποψης τάχθηκε ο νομοθέτης του Ν. 4055/2012, βάζοντας τέλος στο «διχασμό» με την τροποποίηση του άρθρου 935 ΚΠολΔ δυνάμει του άρθρου 19, με το οποίο αποσαφηνίστηκε ρητά ότι το απαράδεκτο αφορά την ήδη προσβληθείσα ή οποιαδήποτε άλλη πράξη της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης¹⁶⁵. Συνεπώς, πλέον δίχως αμφιβολίες, τυχόν γεννημένοι αλλά μη προβληθέντες λόγοι ανακοπής στην αρχική δίκη είτε στρέφονται κατά της ίδιας πράξης της εκτέλεσης με την αρχικώς προσβληθείσα είτε αφορούν σε άλλη μεταγενέστερη πράξη, εμπίπτουν στο συγκεντρωτικό σύστημα και δεν μπορούν να προταθούν σε καμία μεταγενέστερη δίκη.

Ε. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΑΔΙΚΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΔΙΚΗ

Το σύνολο των προϋποθέσεων για την εφαρμογή της αρχής της συγκέντρωσης στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης ολοκληρώνεται με την ταυτότητα των διαδικών σε προγενέστερη και μεταγενέστερη δίκη. Συνεπώς, η διάταξη τυγχάνει ανεφάρμοστη όταν στην αρχική δίκη της ανακοπής κατά της εκτέλεσης ανακόπτων υπήρξε ο καθ' ου οφειλέτης στρεφόμενος κατά του επισπεύδοντος δανειστή, ενώ στην μεταγενέστερη δίκη υπήρξε κάποιος άλλος δανειστής του καθ' ου ή τούμπαλιν¹⁶⁶. Έτσι, ο τρίτος δανειστής που δεν άσκησε προγενέστερα ανακοπή, δεν καταλαμβάνεται από το απαράδεκτο της κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ διάταξης, αφού νομιμοποιείται εξ' ιδίου δικαίου για την άσκησή της¹⁶⁷. Προσέτι, η ταυτότητα των διαδικών δεν αναιρείται όταν στην αρχική και μεταγενέστερη δίκη στα πρόσωπα των διαδικών (καθ' ου η εκτέλεση και δανειστή) έχει χωρήσει καθολική ή ειδική διαδοχή¹⁶⁸. Οι ειδικοί ή καθολικοί

¹⁶⁵ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4055/2012, σύμφωνα με την οποία, «Περαιτέρω λόγω του συστήματος της σταδιακής προσβολής των πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης ο οφειλέτης (καθ' ου η εκτέλεση) δικαιούται να ασκήσει ξεχωριστές ανακοπές κατά αυτών, με αποτέλεσμα τη δημιουργία πολλών δικών. Με την προσθήκη στο τέλος του α' εδαφίου του άρθρου 935 επιχειρείται ο περιορισμός του αριθμού των ανακοπών από τον οφειλέτη με αποτέλεσμα όχι μόνο την ταχύτερη εκδίκασή τους και την ελάφρυνση των πινακίων αλλά και τη μέσα σε εύλογο χρόνο ολοκλήρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης και να μην παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα εκκρεμές και αμφισβητούμενο το κύρος της εκτελεστικής διαδικασίας.»

¹⁶⁶ Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, ό.π. σελ. 277 · Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 234 · Π. Γέσιου-Φαλτσή ό.π. σελ. 761.

¹⁶⁷ Β. Βαθρακοκοίλης, ό.π. σελ. 434.

¹⁶⁸ Βλ. σκεπτικό της υπ' αριθμ. 11151/2019 απόφασης του ΜΠρΘεσσαλονίκης σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, σύμφωνα με την οποία «ταυτότητα των διαδικών στη πρώτη και στη δεύτερη δίκη, δεδομένου ότι μόνον εκείνος που άσκησε ήδη προηγούμενη ανακοπή αποκρούεται με τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ και όχι τρίτος δανειστής του καθ' ου (βλ. ΜΠρΘεσ 23368/2012 ΕΠολΔ 2012.623 και Ι.Μπρίνιας, ό.π., άρθ.935, σελ.481, Π. Γέσιου - Φαλτσή, ό.π., 761, Ν. Νίκας, ό.π., σελ.655, Α. Παπαδόπουλου, ό.π., σελ.228

διάδοχοι θεωρούνται ως συνέχεια του αρχικού διαδίκου ενόψει της εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ, λαμβάνουν τη νομική θέση του και συνεχίζουν την ίδια διαδικασία εκτέλεσης¹⁶⁹.

Ολοκληρώνοντας, υποστηρίχθηκε από τον Κουσουλή¹⁷⁰ και η αντίθετη θέση, σύμφωνα με την οποία το συγκεντρωτικό σύστημα καταλαμβάνει και την περίπτωση του δανειστή που ασκεί μεταγενέστερα ανακοπή, ενώ την αρχική είχε ασκήσει ο καθ' ου οφειλέτης. Ο ίδιος, αφενός δίνοντας έμφαση στην ανάγκη αποφυγής επαναπροβολής του λόγου ανακοπής και όχι στο πρόσωπο που τον προβάλλει, αφετέρου συγκρίνοντας την νομιμοποίηση του δανειστή έναντι εκείνης του καθ' ου οφειλέτη, θεωρώντας ότι η πρώτη υστερεί ιεραρχικά και ποιοτικά έναντι της δεύτερης, γεγονός που επιτρέπει τη διαφορετική δικονομική αντιμετώπιση δανειστή και καθ' ου οφειλέτη, προέταξε τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 935 ΚΠολΔ. Ωστόσο, πρόκειται για θέση¹⁷¹, που όπως διατυπώθηκε, περιορίζει υπέρμετρα το αυτοτελές δικαίωμα κάθε δανειστή για άσκηση ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ, πολλώ μάλλον όταν ο τελευταίος δεν έχει καν τη δυνατότητα να γνωρίζει αν και πότε ασκήθηκε η ανακοπή από τον καθ' ου οφειλέτη, καθώς και ποιοι λόγοι ανακοπής προβλήθηκαν. Πρόκειται για ορθές επιφυλάξεις και κατά τη γνώμη της γράφουσας.

επ., 232 επ.). Ταυτότητα των διαδίκων μεταξύ αρχικής και μεταγενέστερης δίκης υπάρχει, όμως, και στις περιπτώσεις, όπου στο πρόσωπο του καθ' ου οφειλέτη ή του δανειστή χωρεί καθολική ή ειδική διαδοχή, ενόσω διαρκεί η αναγκαστική εκτέλεση (βλ. ΟλΑΠ 17/2004 ΕλλΔνη 2004.1320, ΕφΑΘ 1991/1986 ΑρχΝ 1987.216). Το άρθρο 935 ΚΠολΔ εφαρμόζεται συνακόλουθα και όταν η μεταγενέστερη δίκη διεξάγεται μεταξύ των κληρονόμων (βλ. ΑΠ 1311/2011 ΝοΒ 2012.291) του αρχικού ανακόπτοντος ή του δανειστή ή του οιονεί καθολικού διαδόχου τους, όπως λ.χ. επί μετατροπής μιας εταιρίας σε άλλη νομική μορφή ή συγχώνευσης ανωνύμων εταιριών (βλ. ΟλΑΠ 12/1999 ΕλλΔνη 1999.606, ΑΠ 345/2006 Δ 2006.1170, ΠΠρΧίου 73/2001 ΤΝΠ Νόμος, ΜΠρΑΘ 610/2010 ΤΝΠ Νόμος), ή του ειδικού διαδόχου τους κατόπιν αναδοχής του χρέους του οφειλέτη (άρθρα 471 επ. ΑΚ) ή έπειτα από εκχώρηση της απαίτησης του δανειστή (άρθρα 455 επ. ΑΚ) (βλ. ΑΠ 1079/1991 Δ 1992.702). Οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι θεωρούνται ως συνέχεια του αρχικού διαδίκου στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ, υπεισέρχονται, μάλιστα, στη νομική του θέση (βλ. ΟλΑΠ 12/1999 ό.π., ΑΠ 345/2006 ό.π.) και συνεχίζεται η ίδια διαδικασία εκτέλεσης, τηρουμένων και των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 935 ΚΠολΔ (βλ. ΑΠ 345/2006 ό.π., ΑΠ 1279/1994 ΕλλΔνη 1996.644 και Α. Παπαδοπούλου, ό.π., σελ. 228)».

¹⁶⁹ Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης ό.π. σελ. 977 · Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 229.

¹⁷⁰ Σ. Κουσουλής, Η παρέμβαση του δανειστή στην εκτελεστή δίκη, Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1990, σελ. 83.

¹⁷¹ Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π. σελ. 761 σημ. 228 · Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 232.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ι. ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ ΕΝΑΝΤΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Η σχέση του εξεταζόμενου στην παρούσα απαραδέκτου, όπως αυτό εισάγεται με την καθιέρωση του συστήματος της σώρευσης των ισχυρισμών στην αναγκαστική εκτέλεση, με άλλες δικονομικές διατάξεις που εισάγουν ομοίως προϋποθέσεις παραδεκτής προβολής των λόγων ανακοπής, πρόκειται για ζήτημα με ιδιαίτερο θεωρητικό αλλά και πρακτικό ενδιαφέρον. Ειδικότερα, το πεδίο εφαρμογής του απαραδέκτου που εισάγεται με την διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ αλληλοεπιδρά και καθορίζεται από ποικίλους περιορισμούς που καθιερώνουν άλλες διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης, στις επιταγές των οποίων οφείλει να συμμορφωθεί ο ανακόπτων¹⁷² και συγκεκριμένα: από χρονικούς περιορισμούς, όπως αυτοί εισάγονται στο άρθρο 934 ΚΠολΔ με τη σταδιακή προσβολή των πράξεων της εκτέλεσης, από περιορισμούς που εισάγει το δεδικασμένο του άρθρου 330 ΚΠολΔ στο οποίο παραπέμπει η παρ. 4 του άρθρου 933 ΚΠολΔ, καθώς και, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, περιορισμούς σε σχέση με την απόδειξη, κατ' άρθρο 933 παρ. 5 ΚΠολΔ¹⁷³, ζητήματα που θα αναλυθούν στην επιμέρους ενότητα.

i.- Σχέση της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ με τη διάταξη του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ.

Ένα από τα ζητήματα με το μεγαλύτερο θεωρητικό ενδιαφέρον αποτελεί ο προσδιορισμός της σχέσης του άρθρου 935 ΚΠολΔ με τη διάταξη του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το γράμμα της οποίας *«Αν ο εκτελεστός τίτλος είναι δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, οι αντιρρήσεις είναι απαράδεκτες στην έκταση που ισχύει το δεδικασμένο σύμφωνα με τα άρθρα 330 και 633 παράγραφος 2 εδάφιο γ', αντίστοιχα»*. Το ζήτημα ευλόγως εγείρει προβληματισμό, καθόσον η πρώτη ανάγνωση μπορεί να

¹⁷² Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 235.

¹⁷³ Σύμφωνα με την Απαλλαγάκη, ό.π. σε ΕφΑΔΠολΔ (8-9/2010) σελ. 906, στους περιορισμούς μπορεί να προστεθεί αφενός η περιοριστική απαρίθμηση των προβλεπόμενων κατ' άρθρο 933-934 ΚΠολΔ λόγων ανακοπής αφετέρου η πρόβλεψη της αμετάκλητης ακύρωσης της εκτέλεσης, ως προϋπόθεση για την επιδίκαση αποζημίωσης από άδικη ή άκυρη εκτέλεση, κατ' άρθρο 940 παρ. 3 ΚΠολΔ.

οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η παρουσία του άρθρου 935 ΚΠολΔ εισήχθη ως εκ περισσού, ενόψει της καθιέρωσης του απαραδέκτου λόγω δεδικασμένου, κατά την προαναφερόμενη διάταξη, πλην, όμως, τούτο στην πράξη δε συμβαίνει, καθόσον το απαράδεκτο των λόγων ανακοπής που επισύρει η εφαρμογή του συγκεντρωτικού συστήματος εκτείνεται και ενεργεί πέραν και ανεξάρτητα από τα όρια που εισάγει το δεδικασμένο¹⁷⁴.

Προτού εξεταστεί η σχέση των δύο διατάξεων, σκόπιμη κρίνεται μία σύντομη εννοιολογική ανάλυση της διάταξης του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο, στις περιπτώσεις που η αναγκαστική εκτέλεση έχει επισπευστεί επί τη βάση εκτελεστού τίτλου δικαστικής απόφασης ή διαταγής πληρωμής¹⁷⁵, οι αντιρρήσεις είναι απαράδεκτες στο μέτρο που ισχύει το δεδικασμένο κατά τα άρθρα 330 ΚΠολΔ και 633 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ. Το νόημα της εν λόγω διάταξης είναι ότι στις δίκες σχετικά με την εκτέλεση, οι οποίες έπονται χρονικά της προγενέστερης διαγνωστικής δίκης, αποκλείεται η προβολή ενστάσεων που καταλαμβάνονται από το δεδικασμένο της δίκης αυτής¹⁷⁶. Ειδικότερα, εφόσον το πεδίο εφαρμογής της δέσμευσης του δεδικασμένου όσον αφορά στις ενστάσεις καταλαμβάνει κάθε μεταγενέστερη δίκη, καταλαμβάνει και τις ενστάσεις όταν προταθούν ως λόγοι ανακοπής στις δίκες περί την

¹⁷⁴ Δ. Κονδύλης, Το δεδικασμένο κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, β' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007, σελ. 279 σημ. 2.

¹⁷⁵ Από τις διατάξεις των άρθρων 631, 632 παρ. 1, 633 παρ. 2, 904 παρ. 2, 933, 935 και 330 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι η κατά τα άρθρα 623 επ. του ίδιου Κώδικα εκδιδόμενη διαταγή πληρωμής, μολοντί δεν φέρει το χαρακτήρα δικαστικής απόφασης, αλλά αποτελεί τίτλο εκτελεστό, ισοδυναμεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση κατά τα αποτελέσματά της, και αποκτά κατά το νόμο ισχύ δεδικασμένου, μετά την τελεσίδικη απόρριψη της ασκηθείσας κατ' αυτής ανακοπής, ή σε περίπτωση μη άσκησης ανακοπής, μετά την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας άσκησης και των δύο ανακοπών που προβλέπονται από τις ως άνω διατάξεις των άρθρων 632 παρ. 1 και 633 παρ. 2 ΚΠολΔ (ΟΛΑΠ 6/1996, ΑΠ 621/2016, ΑΠ 133/2003). Η διαταγή πληρωμής που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, προσομοιάζει κατά τα αποτελέσματά της με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, υπό την έννοια ότι ο οφειλέτης δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της βεβαιούμενης με αυτή απαίτησης, ούτε να προτείνει αρνητικούς ισχυρισμούς ή ενστάσεις κατ' αυτής, ακόμη και με ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, αφού έκτοτε αποτελεί, κατά ρητή διάταξη του άρθρου 633 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ, δεδικασμένο που, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 330 και 935 ίδιου κώδικα, καθιστά απαράδεκτη την προβολή σε μεταγενέστερη δίκη, που αφορά το κύρος της εκτέλεσης, λόγων ανακοπής, οποίοι, αν και ήταν γεννημένοι και μπορούσαν να προταθούν, δεν προτάθηκαν με μία από τις πιο πάνω ανακοπές κατά της διαταγής πληρωμής (ΟΛΑΠ 30/1987 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Το γεγονός ότι η διαταγή πληρωμής δεν είναι δικαστική απόφαση δεν συνεπάγεται αναγκαιώς και ότι αυτή δεν δύναται κατά νόμο να παραγάγει δεδικασμένο, υπό τη θετική και την αρνητική λειτουργία του, αφού το δεδικασμένο δεν αποτελεί εννοιολογικό γνώρισμα των δικαστικών αποφάσεων, αλλά έννομη συνέπεια αυτών που την προσδίδει διάταξη νόμου (ΑΠ 53/2004 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Ενόψει των εκτεθέντων η διαταγή πληρωμής, παρότι δεν είναι δικαστική απόφαση, στην περίπτωση του άρθρου 633 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ παράγει δεδικασμένο και συνεπώς ισχύουν επ' αυτής οι διατάξεις των άρθρων 322 επ. ΚΠολΔ, η δε έννοια και η λειτουργία του δεδικασμένου τούτου, καθώς και τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά όριά του ταυτίζονται με την έννοια, τη λειτουργία και τα όρια του δεδικασμένου των δικαστικών αποφάσεων (ΑΠ 1443/2017 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

¹⁷⁶ Π. Γέσιου-Φαλτσή, Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, 3η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022, σελ. 254.

εκτέλεση. Με άλλα λόγια, δεν επιτρέπεται η νέα δίκη, έστω και αν δεν πρόκειται για νέα δίκη με αντικείμενο την αναγνώριση της ανυπαρξίας της αξίωσης αλλά για ανακοπή με αντικείμενο την ακύρωση της πράξης της εκτέλεσης, να αποτελεί το όχημα για την ανατροπή του ουσιαστικού δεδικασμένου¹⁷⁷.

Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 330 ΚΠολΔ, βασική εμφανίζεται η διάκριση των λόγων ανακοπής που προτάθηκαν στη διαγνωστική δίκη με τη μορφή της ένστασης και των λόγων που δεν προτάθηκαν. Οι πρώτοι δεν εκφεύγουν της εμβέλειας του δεδικασμένου, και μάλιστα, ανεξαρτήτως του είδους των ενστάσεων που καλύπτουν, είτε δηλαδή πρόκειται για γνήσιες είτε για καταχρηστικές. Πρόκειται για εύλογη πρόβλεψη, δοθέντος ότι αποτέλεσαν αντικείμενο δικαστικής κρίσης¹⁷⁸. Την ίδια τύχη θα έχουν και εκείνες οι ενστάσεις οι οποίες αντικειμενικά μπορούσαν να προταθούν, πλην, όμως, τελικά δεν προτάθηκαν. Στην τελευταία κατηγορία εντάσσονται και όσες ενστάσεις προτάθηκαν πλην, όμως κατά τρόπο απαράδεκτο, αόριστο, ή δεν εξετάστηκαν στην ουσία τους¹⁷⁹. Πάντως, στην περίπτωση των ενστάσεων που δεν προτάθηκαν αλλά μπορούσαν να προταθούν απαιτείται σωρευτικά από τη Νομολογία¹⁸⁰ να θεμελιώνονται σε γεγονότα ήδη γεννημένα κατά τα το χρόνο διεξαγωγής της διαγνωστικής δίκης, να είχαν δηλαδή συμβεί μέχρι την τελευταία συζήτηση στο ακροατήριο όλα τα αναγκαία για τη θεμελίωσή της πραγματικά περιστατικά, έστω και αν ο διάδικος τα αγνοούσε, υπαίτια ή ανυπαίτια. Εξαιρούνται μόνο από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα (οι καλούμενες γνήσιες μη αυτοτελείς ή αυθύπαρκτες ενστάσεις), που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή, σύμφωνα με το εδ. β' του άρθρου 330 ΚΠολΔ. Ως κύρια δε αγωγή μπορεί να νοηθεί μόνο η κατανηφιστική ή διαπλαστική αγωγή και όχι η αναγνωριστική¹⁸¹. Τέλος, δεν καταλαμβάνονται από την ενέργεια του δεδικασμένου

¹⁷⁷ Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 243.

¹⁷⁸ Π. Γαλάνης, Το απαράδεκτο προβολής λόγων ανακοπής του άρθρ. 933 ΚΠολΔ συνεπεία υπάρξεως δεδικασμένου. Μια συμβολή στην ερμηνεία του άρθρ. 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, ΕφΑΔΠολΔ 3-4/2020, σελ. 287.

¹⁷⁹ Συνεπώς, δεν μπορούν να προταθούν ως παραδεκτοί λόγοι ανακοπής στη δίκη περί την εκτέλεση, λόγω δέσμευσης του δεδικασμένου, έστω και αν δεν προβλήθηκαν στη διαγνωστική δίκη, η εξόφληση, η ακυρότητα του άρθρου 179 ΑΚ, η άφηση χρέους, η ένσταση συμβιβασμού κ.ά..

¹⁸⁰ ΑΠ 1861/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁸¹ Ως προς την εξαίρεση του εδ. β' του άρθρου 330 ΚΠολΔ αξίζει να σημειωθεί η συστολή του πεδίου εφαρμογής του από τη Νομολογία, εισάγοντας πρόσθετη προϋπόθεση, προκειμένου να διαπιστωθεί αν κάποια από τις ενστάσεις αυτές που δεν προτάθηκε καλύπτεται από το δεδικασμένο, «τη διερεύνηση αν σε περίπτωση παραδοχής της, θα οδηγούσε σε κατάλυση ή περιορισμό του δεδικασμένου, διότι δεν θα πρέπει το εν λόγω δικαίωμα, αν ασκηθεί με αγωγή και γίνει δεκτό από το δικαστήριο, να οδηγήσει σε αναγνώριση ή απαγγελία έννομης συνέπειας, ασυμβίβαστης με το δεδικασμένο, δεδομένου ότι η ίδια η έννοια του δεδικασμένου αποκλείει την παραδοχή κάθε αντίθετου προς αυτό δικαιώματος που αναιρεί ή

και μπορούν να προταθούν παραδεκτά όσοι λόγοι ανακοπής αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προταθούν ως ενστάσεις στη διαγνωστική δίκη, διότι είχαν έρεισμα πραγματικά περιστατικά που δεν ήταν γεννημένα έως την τελευταία συζήτηση επί της ουσίας στον α' ή τον β' βαθμό, μετά την οποία εκδόθηκε η δικαστική απόφαση που αποτελεί ή επικυρώνει τον εκτελεστό τίτλο, με άλλα λόγια, πρόκειται για τις οψιγενείς ενστάσεις.

Με αφετηρία τα ως άνω αναφερόμενα, περνώντας στη σχέση του ενδιαφέροντος την παρούσα άρθρου 935 ΚΠολΔ με το απαράδεκτο λόγω δεδικασμένου, διευκρινίζεται αρχικά, ότι δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 933 ΚΠολΔ, η οποία αφορά λόγους ανακοπής που πλήττουν την απαίτηση¹⁸², εισάγεται περιορισμός ως προς την προβολή ισχυρισμών κατά την άσκηση της ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ, χαράσσοντας τα όρια μεταξύ διαγνωστικής δίκης και αναγκαστικής εκτέλεσης, μονάχα όμως στις περιπτώσεις που η τελευταία ερείδεται σε τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή διαταγή πληρωμής, ως τίτλο εκτελεστό^{183 184}. Αντίθετα, ο περιορισμός του άρθρου 935 ΚΠολΔ, οριοθετεί τη σχέση της δίκης επί της αρχικής ανακοπής έναντι των επόμενων δικών περί της εκτέλεσης, όπου ανακύπτει ζήτημα του κύρους της ίδιας ή άλλης πράξης της εκτέλεσης¹⁸⁵. Επί τη βάση της ειδοποιούς αυτής διαφοράς, στην περίπτωση άσκησης πρώτης ανακοπής εκ μέρους του οφειλέτη, εφαρμογής θα τύχουν τόσο το άρθρο 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, ώστε να αποκλειστούν λόγοι ανακοπής οι οποίοι περιλαμβάνουν ενστάσεις της προηγηθείσας διαγνωστικής δίκης, όσο και το άρθρο 935 ΚΠολΔ, το οποίο θα επιστήσει την προσοχή στον ανακόπτοντα προκειμένου να προβάλλει όλους τους υφιστάμενους και δυνάμενους να προταθούν λόγοι ανακοπής κατά κάθε πράξης της εκτέλεσης, που έχει συμβεί μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο. Δε θα συμβεί το ίδιο στην περίπτωση άσκησης δεύτερης ανακοπής από τον ίδιο ανακόπτοντα κατά της αυτής ή άλλης πράξης της εκτέλεσης, ότε θα εφαρμοστεί ως προς τους μη

περιορίζει την έννομη συνέπεια, η οποία αναγνωρίστηκε με την τελεσίδικη απόφαση. Έτσι, για να καλυφθεί από το δεδικασμένο μια τέτοια ένσταση που δεν προτάθηκε, θα πρέπει η έννομη αυτής συνέπεια να είναι ασυμβίβαστη προς εκείνη που απαγγέλθηκε από την τελεσίδικη απόφαση, ήτοι το δικαίωμα, στο οποίο στηρίζεται η ένσταση, να αντιφάσκει προς το δεδικασμένο». Βλ. ΑΠ 536/2023, ΑΠ 1058/2019, ΑΠ 58/2019, ΑΠ 456/2018 σε www.areiospagos.gr.

¹⁸² Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 243.

¹⁸³ Σημειώνεται, ωστόσο, ότι και οι διαιτητικές αποφάσεις που εξοπλίζονται με δεδικασμένο, ότι υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 896 ΚΠολΔ, περιλαμβάνονται στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ. Ό.π. Π. Γαλάνης, σελ. 290..

¹⁸⁴ Προκύπτει ευλόγως, ότι σε περίπτωση εκτελεστών τίτλων που δεν έχουν διέλθει το στάδιο της εκτελεστικής διαδικασίας και δεν παράγουν δεδικασμένο, λ.χ. συμβολαιογραφικά έγγραφα, πρακτικό διαμεσολάβησης, το άρθρο 935 ΚΠολΔ έχει πλήρη εφαρμογή.

¹⁸⁵ Α. Παπαδοπούλου Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής, ό.π. σελ. 294 · Ε. Ποδηματά, ό.π. σελ. 38.

προβληθέντες στην αρχική ανακοπή λόγους αποκλειστικά το άρθρο 935 ΚΠολΔ, καθόσον τόσο οι προβληθείσες όσο και οι μη ως λόγοι ανακοπής της προηγούμενης διαγνωστικής δίκης θα έχουν καλυφθεί ήδη κατά την άσκηση της πρώτης ανακοπής λόγω της ενέργειας του δεδικασμένου, οι δε προβληθέντες και κριθέντες στην αρχική δίκη της ανακοπής λόγοι θα έχουν ήδη καλυφθεί ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία τους από το δεδικασμένο της απόφασης επί της προηγούμενης ανακοπής κατ' άρθρα 322-324 ΚΠολΔ. Πάντως, δεν υπάρχει πεδίο πρακτικής εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ στις περιπτώσεις που λειτουργεί το δεδικασμένο της απόφασης που εκδόθηκε σε προγενέστερη ανακοπή, καθόσον, εφαρμοζόμενου του άρθρου 330 ΚΠολΔ, παρέλκει η επίκληση του άρθρου 935 ΚΠολΔ για να θεωρηθούν αυτοί απαράδεκτοι σε επόμενη δίκη¹⁸⁶. Αν λ.χ. ασκηθεί από τον ανακόπτοντα ανακοπή με λόγο κατά της απαίτησης (εξόφληση) και εκδοθεί απόφαση που απορρίπτει τελεσίδικα την ανακοπή και στη συνέχεια ο οφειλέτης επανέλθει επικαλούμενος άλλο λόγο κατά της απαίτησης (π.χ. ότι η σύμβαση από την οποία απορρέει είναι άκυρη), η ανακοπή θα απορριφθεί, επειδή θα λειτουργήσει το δεδικασμένο κατά το άρθρο 330 ΚΠολΔ, διότι ο νέος ισχυρισμός μπορούσε να προταθεί και δεν προτάθηκε¹⁸⁷.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το απαράδεκτο που καθιερώνει το άρθρο 935 ΚΠολΔ βαίνει παράλληλα, ανεξάρτητα, και πέρα από εκείνο του άρθρου 933 παρ. 4 για τους καλυπτόμενους από το δεδικασμένο λόγους, και η χρησιμότητα της διάταξης ακριβώς έγκειται στην κάλυψη περιπτώσεων, όπου δεν συντρέχουν οι όροι του¹⁸⁸. Η εισαγωγή του απαραδέκτου άρθρου 935 ΚΠολΔ αντικατοπτρίζει την πρόνοια του δικονομικού νομοθέτη, --ο οποίος, αντιλαμβανόμενος ότι έκαστος λόγος ανακοπής εισάγει ξεχωριστό και αυτοτελές αντικείμενο δίκης και, ως εκ τούτου, θα επέτρεπε την επάνοδο του ανακόπτοντα, χωρίς δέσμευση από το δεδικασμένο, ενόψει της επίκλησης διαφορετικού λόγου ανακοπής δηλαδή διαφορετικού αντικείμενου δίκης-- να αποκλείσει την επανειλημμένη αμφισβήτηση του κύρους της εκτελεστικής διαδικασίας¹⁸⁹. Ακολούθως, γίνεται εύδηλα κατανοητό, όπως επισημάνθηκε ήδη εκ προοιμίου, ότι το απαράδεκτο του συγκεντρωτικού συστήματος λειτουργεί ανεξάρτητα και ευρύτερα. Η ουσία, δηλαδή, του απαραδέκτου του άρθρου 935 ΚΠολΔ έγκειται

¹⁸⁶ Π. Γέσιου -Φαλτσή, ό.π. σελ. 762 · Π. Ρεντούλης σε Χ. Απαλλαγάκη – Στ. Σταματόπουλο, ό.π. σελ. 3011.

¹⁸⁷ Σ.Σ. Πανταζόπουλος Αναγκαστική Εκτέλεση, ό.π. σελ. 278.

¹⁸⁸ Π. Μάζης σε Κ. Κεραμεύς/Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας, ό.π. σελ. 248 · ΕφΠειρ. 54/2024 αναρτημένη σε επίσημη ιστοσελίδα Εφετείου Πειραιά.

¹⁸⁹ Χ. Ανδρεσάκη/Π. Γαλάνης, ό.π. σελ. 978.

στην κάλυψη των διαφορετικών αντικειμένων δίκης¹⁹⁰ και, μάλιστα, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη τελεσίδικης κρίσης ως προς τη βασιμότητά τους, αρκεί ότι υφίσταται η αντικειμενική δυνατότητα επίκλησής τους σε προηγούμενη δίκη επί ανακοπής και η παράλειψη προβολής τους¹⁹¹. Πρόκειται για χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν τη διάταξη από το απαράδεκτο λόγω δεδικασμένου, το οποίο προϋποθέτει ταυτότητα αντικειμένου δίκης και τελεσίδικη κρίση. Συνεπώς, ο αποκλεισμός που εισάγει το άρθρο 935 ΚΠολΔ είναι γενικότερος, ευρύτερος αλλά και αποτελεσματικότερος, σύμφωνα με τον Καλαβρό¹⁹², έναντι εκείνου από το άρθρο 933 § 4 σε συνδυασμό με το άρθρο 330, αφού ο αποκλεισμός δυνάμει του άρθρου 935 ΚΠολΔ είναι σχετικώς ανεξάρτητος της προηγούμενης δίκης ανακοπής, η οποία μπορεί να εξακολουθεί να είναι εκκρεμής ή και να έχει περατωθεί με την έκδοση οριστικής, όχι, όμως, και τελεσίδικης απόφασης¹⁹³. Συνάγεται, επομένως, η παραπληρωματική λειτουργία των δύο διατάξεων, αφού εκεί όπου τελειώνει το πεδίο εφαρμογής της μίας, έρχεται η άλλη να λειτουργήσει συμπληρωματικά, αναδεικνύοντας έτσι την παραπλήσια τελολογία και τη συμπόρευση των δύο αυτών διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης¹⁹⁴: αφενός του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ να αποκλείσει τη διαφορετική κρίση αναφορικά με την

¹⁹⁰ Σχετικά και ο Καλαβρός, σύμφωνα με τον οποίον, «Υποστηρίζεται η άποψη, ότι ο αποκλεισμός των μη προταθέντων στην πρώτη δίκη λόγων ανακοπής επέρχεται ως αποτέλεσμα του δεδικασμένου κατ' άρθρο 330, ώστε ο καθιερούμενος από τη διάταξη του άρθρου 935 αποκλεισμός των μη προβληθέντων λόγων ανακοπής να καταλαμβάνει, εντεύθεν, μόνο τις περιπτώσεις των λοιπών εκτελεστών τίτλων, επί των οποίων δεν υπάρχει δεδικασμένο. Με την έννοια αυτή υποστηρίζεται, ότι ο κατ' άρθρο 935 καθιερούμενος αποκλεισμός των μη προβληθέντων λόγων ανακοπής είναι ευρύτερος και ανεξάρτητος του αντίστοιχου αποκλεισμού κατ' άρθρο 330. Εντούτοις, όπως αναλύθηκε ήδη, ο καθιερούμενος από τη διάταξη του άρθρου 330 αποκλεισμός στις δίκες περί την εκτέλεση καταλαμβάνει μόνο τις τυχόν προταθείσες ή και τις μη προταθείσες ενστάσεις στη δίκη επί της ανακοπής του άρθρου 933 ή και τις ενστάσεις, που προτάθηκαν ή όχι σε τυχόν προηγηθείσα διαγνωστική δίκη, ενώ δεν καταλαμβάνει και τους μη προταθέντες λόγους ανακοπής, αφού στις δίκες περί την εκτέλεση κάθε λόγος ανακοπής οριοθετεί ίδιο (προδικαστικό) αντικείμενο δίκης και συνεπώς οι μη προβληθέντες λόγοι ανακοπής δεν (μπορούν να) εμπίπτουν σε ενιαίο ευρύτερο αντικείμενο δίκης, ώστε να καταστούν αντικείμενο του κατ' άρθρο 330 αποκλεισμού. Και αυτή, μάλιστα, είναι η ουσία του αποκλεισμού, που καθιερώνει η διάταξη του άρθρου 935, ότι, δηλαδή, αποκλείει διαφορετικά (προδικαστικά) αντικείμενα δίκης, που θεμελιώνονται στους μη προβληθέντες εγκαίρως λόγους ανακοπής. Εξάλλου, δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας, ότι οι μη προβληθέντες λόγοι ανακοπής θεμελιώνουν αντίστοιχο –αυτοτελές– δικαίωμα δικαστικής διάπλασης του ανακόπτοντος οφειλέτη και συνεπώς εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης του άρθρου 330 εδ. β' και εκφεύγουν, εντεύθεν, της ενέργειας του αποκλεισμού, εμπίπτουν, όμως, στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 935.».

¹⁹¹ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 300.

¹⁹² Κ. Καλαβρός, Πολιτική Δικονομία, ό.π. σελ. 1060

¹⁹³ Έτσι και ο αείμνηστος Μπέης, ό.π. σελ. 1352, σύμφωνα με τον οποίο, το απαράδεκτο των λόγων ανακοπής σύμφωνα με το άρθρο 935 ΚΠολΔ δεν στηρίζεται στην αρνητική λειτουργία του δεδικασμένου προγενέστερης τελεσίδικης απόφασης, με την οποία είχε απορριφθεί προγενέστερη ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ εκ μέρους του ίδιου ανακόπτοντα εναντίον του ίδιου διαδίκου, καθόσον, η αρνητική λειτουργία του δεδικασμένου έχει ήδη στερήσει το δικονομικό δικαίωμα του διαδίκου να επικαλεστεί τις ενστάσεις κατά τους κύρους της εκτέλεσης, τις οποίες μπορούσε πλην όμως δεν πρότεινε.

¹⁹⁴ Χ. Απαλλαγάκη, ό.π. σελ. 912.

απαίτηση, αφετέρου του άρθρου 935 ΚΠολΔ να αποκλείσει την συνεχή αμφισβήτηση ως προς το κύρος της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται¹⁹⁵, ελλειπούσης της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ, εκκινώντας με τη θεώρηση ότι αμφοτέρα αίτημα και λόγος ανακοπής συγκαθορίζουν το αντικείμενο της δίκης της τελευταίας, η θετική λειτουργία του δεδικασμένου δεν θα λειτουργούσε σε περίπτωση απόρριψης προηγούμενης ανακοπής κατά συγκεκριμένης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης για ορισμένο λόγο που κρίθηκε και απορρίφθηκε, καθόσον πλέον θα επρόκειτο για διαφορετικό λόγο ανακοπής και συνεπώς έλλειψη της απαιτούμενης, κατά τα άρθρα 324 ΚΠολΔ, ταυτότητας ιστορικής και νομικής αιτίας.

ii.- Σχέση της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ με τη διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ

Η διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ¹⁹⁶, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του άρθρου από το ν. 4335/2015, θεμελιώνει έτερη προϋπόθεση του παραδεκτού των προβαλλόμενων λόγων ανακοπής, τους οποίους την προβολή διαρθρώνει, επί ποινή απαραδέκτου, σε επιμέρους χρονικά στάδια, αναλόγως του είδους της εκτέλεσης (άμεση ή έμμεση) καθώς και του προβαλλόμενου ελαττώματος αυτής¹⁹⁷. Έτσι, με το

¹⁹⁵ Χ. Απαλλαγάκη, ό.π. σελ. 911.

¹⁹⁶ «1. Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή: α) Αν αφορά ελαττώματα από τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης κατά τα άρθρα 955 και 995 ή την απαίτηση ή σε περίπτωση κατάσχεσης στα χέρια τρίτου μέχρι και την επίδοση του κατασχετήριου εγγράφου στον καθ' ου, μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης. Σε περίπτωση άμεσης εκτέλεσης, η ανακοπή κατά της επιταγής προς εκτέλεση ασκείται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την επίδοση της επιταγής. β) Αν αφορά την εγκυρότητα της τελευταίας πράξης της εκτέλεσης, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες αφότου η πράξη αυτή ενεργηθεί και αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημέρα του πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού αν πρόκειται για κινητά, και εξήντα (60) ημέρες αφότου μεταγράψει η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, αν πρόκειται για ακίνητα. 2. Αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, τελευταία πράξη εκτέλεσης είναι η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης.»

¹⁹⁷ Βλ. το άκρως κατατοπιστικό δικανικό συλλογισμό της ΜΕΦΠατρών 251/2023 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, σύμφωνα με την οποία, «το πρώτο στάδιο προσβολής των πράξεων εκτέλεσης περιλαμβάνει τους λόγους ανακοπής, που βάλλουν κατά του κύρους του εκτελεστού τίτλου, της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης κατά τα άρθρα 955 παρ. 2 και 995 παρ. 4 ΚΠολΔ καθώς επίσης και κατά της εκτελούμενης απαίτησης. Στο στάδιο αυτό ανήκουν πρωτίστως οι αντιρρήσεις κατά του εκτελεστού τίτλου (αντιρρήσεις που αφορούν την εγκυρότητα του τίτλου) καίτοι αυτό δεν αναφέρεται στο άρθρο 934 παρ. 1 στοιχ. α' ΚΠολΔ. Μεταξύ των λόγων, που πρέπει να προταθούν στην προθεσμία του άρθρου αυτού, εκτός από αυτούς που αφορούν στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου (τυπικά ή ουσιαστικά ελαττώματα) και των πράξεων της προδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης (κύρος επιταγής προς εκτέλεση), υπάγονται και οι λόγοι της ανακοπής, που αφορούν σε προγενέστερες ή και μεταγενέστερες της επιταγής πράξεις εκτέλεσης.»

άρθρο 934 ΚΠολΔ, καθιερώνεται η αρχή της σταδιακής προσβολής των πράξεων της διαδικασίας εκτέλεσης, η οποία έχει ως συνέπεια τη σταδιακή ισχυροποίηση της εκτέλεσης και ακολούθως την πρόοδο της διαδικασίας, δοθέντος ότι αφενός καθίστανται απρόσβλητες οι προγενέστερες πράξεις του προηγούμενου σταδίου, αφετέρου, το ελάττωμά τους (των προγενέστερων πράξεων) δεν επιδρά στο κύρος των μεταγενέστερων πράξεων¹⁹⁸.

Το απαράδεκτο που εισάγει το άρθρο 934 με την υποχρέωση εμπρόθεσμης προσβολής των λόγων ανακοπής δεν επηρεάζει το απαράδεκτο που καθιερώνεται με το άρθρο 935 ΚΠολΔ, το πεδίο εφαρμογής του οποίου εκτείνεται πέραν των ορίων εφαρμογής του

Επίσης, υπάγονται οι λόγοι, με τους οποίους αμφισβητείται, η εγκυρότητα των πράξεων της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης (934 παρ. 1 στοιχ. α) δηλαδή ατασθαλίες, οι οποίες επιδρούν ακυρωτικά σε κάποια πράξη της διαδικασίας της εκτέλεσης, που επιχειρήθηκε από την πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης κατά τα άρθρα 955 παρ. 2 εδ. β και 995 παρ. 4 εδ. β, στην οποία εντάσσονται τα ελαττώματα της εκθέσεως κατασχεσεως (ΜονΕφΠειρ 334/2019 αδημ). Συνεπώς, το άρθρο 934 παρ. 1 στ. α ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε ανωτέρω, προβλέπει μία ενιαία προθεσμία για όλους τους λόγους ανακοπής, που υπάγονταν προηγουμένως στο (παλαιό) άρθρο 934 παρ. 1 αρ. α και β και συνεπώς, όλους τους λόγους ανακοπής που βάλλουν κατά των πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας έως και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας εκθέσεως, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό τους ως πράξεων της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσεως, όπως και τους λόγους που αφορούν στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, καίτοι δεν περιλαμβάνονται στην γραμματική διατύπωση του άρθρου, και στην απαίτηση. Η προθεσμία, που πρέπει να τηρήσει ο εκάστοτε ανακόπων κρίνεται (και) υπό την νέα μορφή του άρθρου 934 ΚΠολΔ, όχι από το αίτημα της ανακοπής του, δηλαδή από την πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης που προσβάλλει αυτός, αλλά από τους λόγους που προτείνει με την ανακοπή του, δηλαδή από τα ιστορούμενα σε αυτήν ελαττώματα, τα οποία πρέπει να αναφέρονται ευθέως και αμέσως στο κύρος της προσβαλλόμενης με την ανακοπή πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης (ΕφΠατρ 182/2022 αδημ, ΕφΑιγ 80/2020 αδημ, Χ. Απαλαγάκη, Συστηματική παρουσίαση των Βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ υπό το Ν. 4335/2015, 2016, σελ. 50, Π. Γέσιου -Φαλτσή, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης - Γενικό Μέρος, 2017, σελ. 692). Έτσι, όλες οι ανακοπές για ενδεχόμενες πλημμέλειες, που εντοπίζονται στο χρονικό πλαίσιο από την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση μέχρι και τη δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης, που συντελούνται από την προδικασία της επιταγής (924), την εντολή προς εκτέλεση (927) και την κατάσχεση (954, 955, 992, 995) ή και την προδικασία του πλειστηριασμού (ιδίως 999), πρέπει να ασκηθούν μέσα σε προθεσμία σαράντα πέντε ημερών από την ημερομηνία της κατάσχεσης. Πέραν τούτων, με βάση το θεσπιζόμενο με το άνω άρθρο 934 του ΚΠολΔ σύστημα της κατά στάδια προσβολής με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ των επιμέρους πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας, τυχόν ακυρότητα μιας προηγούμενης πράξης εκτέλεσης δεν συμπαρασύρει σε ακυρότητα αυτοδικαίως και την επόμενη πράξη αλλά απαιτείται να προσβληθεί με ανακοπή και αυτή, εφόσον υπάρχει ακόμη η από το άρθρο 934 ΚΠολΔ προθεσμία για την προσβολή της, για να κηρυχθεί από το δικαστήριο η ακυρότητά της. Διαφορετικά, εφόσον προχώρησε η εκτελεστική διαδικασία και δεν προσβλήθηκε εμπροθέσμως αυτοτελώς με ανακοπή και η επόμενη πράξη, η τελευταία ισχυροποιείται και παραμένει απρόσβλητη. Κριτήριο δηλαδή του εμπρόθεσμου της ανακοπής αποτελεί ο προσβαλλόμενος λόγος, ήτοι η πράξη όπου ενυπάρχει η επικαλούμενη ελάττωμα και όχι το αίτημά της, δηλαδή οι επόμενες πράξεις των οποίων ζητείται η ακύρωση. Αν κάποια πράξη της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν προσβληθεί μέσα στην προσηκούμενη, κατά τα παραπάνω, προθεσμία, επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα προσβολής της, γεγονός που εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο που κρίνει τη σχετική ανακοπή (ΟλΑΠ 9/2010ΝοΒ 2011.750, ΑΠ 1898/2011 ΕΠΟΛΔ 2012. 525, ΜονΕφΑΘ 2007/2022 αδημ, ΕφΠειρ 342/2016 αδημ).».

¹⁹⁸ ΑΠ 284/2023 σε www.areiospagos.gr.

πρώτου¹⁹⁹. Οι γεννημένοι πλην μη προβληθέντες στην πρώτη δίκη ανακοπής λόγοι δεν μπορούν να επαναφερθούν με νέα ανακοπή, ακόμα και στην περίπτωση που σώζεται ακόμα προθεσμία για την προβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 934 ΚΠολΔ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στη Νομολογία, η προσβολή των πράξεων της εκτέλεσης καθίσταται όχι απλώς σταδιακή, αλλά υποχρεωτικώς σταδιακή²⁰⁰.

Με δεδομένο, λοιπόν, ότι το απαράδεκτο του άρθρου 935 ΚΠολΔ βαίνει πέραν του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 934 ΚΠολΔ, παρέλκει η επίκλησή του, όταν ο ανακόπτων ασκεί νέα ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ και ο λόγος ανακοπής είναι ήδη απαράδεκτος λόγω μη εμπρόθεσμης άσκησής του²⁰¹. Τούτο, άλλωστε, προκύπτει ευλόγως αν αναλογιστεί κανείς ότι ο έλεγχος του εμπροθέσμου της ανακοπής προηγείται του ελέγχου του απαράδεκτου λόγω συγκεντρωτικού συστήματος, συνεπώς, προβάδισμα αποδίδεται στο άρθρο 934 ΚΠολΔ έναντι του 935 ΚΠολΔ, του οποίου η επίκληση θα καθίσταται περιττή²⁰².

Πάντως, σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής, η σημασία των ανωτέρω έχει ατονήσει, λόγω του περιορισμού, μετά τον ν. 4335/2015, των σταδίων προσβολής των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης (μείωση των σταδίων από τρία σε δύο) και της συνακόλουθης προβολής όλων των αιτιάσεων του ανακόπτοντος που αφορούν σε οποιαδήποτε πλημμέλεια της εκτέλεσης από τη σύνταξη της επιταγής προς εκτέλεση μέχρι και την δημοσίευση του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης σχετικών με ζητημάτων εγκυρότητας του εκτελεστού τίτλου, της διαδικασίας αλλά και της απαίτησης, εντός ενιαίας προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών από την επιβολή της κατάσχεσης. Υπό το προγενέστερο καθεστώς και με έρεισμα τα ανωτέρω, σε περίπτωση επίσπευσης αναγκαστικής εκτέλεσης και συνακόλουθα άσκησης ανακοπής εκ μέρους του καθ' ου η ανακοπή, βάλλοντας κατά της επιταγής προς εκτέλεση με λόγο την άκυρη επίδοσή της και την απόρριψη αυτής, επάνοδος του ανακόπτοντα με δεύτερη ανακοπή, δύο μήνες μετά την κατάσχεση, με τον ισχυρισμό ότι ο εκτελεστός τίτλος

¹⁹⁹ Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστικής εκτέλεση ό.π. σελ. 301. · Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π. σελ. 763 · Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 278 · Ν. Νίκας, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ό.π. σελ. 623.

²⁰⁰ ΜΠρΠειρ. 1727/2023, ΕφΑθ 6162/2022, ΜΠρΑθ. 1021/2020, ΜΠρΑθ. 195/2020 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²⁰¹ Β. Βαθρακοκοίλης, ό.π. σελ. 433 · Π. Γέσιου-Φαλτσή, ό.π. σελ. 763.

²⁰² Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 302.

έχει ελάττωμα, θα απορριπτόταν ως απαράδεκτος λόγω εκπρόθεσμης άσκησής του²⁰³. Παράλληλα, σε κάθε περίπτωση, θα επρόκειτο για απαράδεκτο λόγο, ενόψει της ύπαρξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ. Εκ των ανωτέρω, καθίσταται φανερή η συμπληρωματική λειτουργία²⁰⁴ των δύο διατάξεων.

II. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠΟΛΔ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΚΟΠΗ ΚΑΤΑ ΔΙΑΤΑΓΗΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ 632 – 633 ΚΠΟΛΔ.

Η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης με εκτελεστό τίτλο διαταγή πληρωμής, δίνει στον καθ' ου- οφειλέτη το δικαίωμα αμφισβήτησής της (ως εκτελεστού τίτλου) και προσβολής της με την άσκηση ανακοπής των άρθρων 632 επ. ΚΠολΔ, δίχως να στερείται της παράλληλης δυνατότητας άσκησης ανακοπής κατά της εκτέλεσης, κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ, σε περίπτωση συγκοινοποίησης κάτωθι επικυρωμένου αντιγράφου του απογράφου της εκδοθείσας διαταγής πληρωμής, επιταγής προς εκτέλεση. Γεννάται, έτσι, ευλόγως το ερώτημα, αν, το συγκεντρωτικό σύστημα του άρθρου 935 ΚΠολΔ δύναται να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση συνύπαρξης των δύο αυτών ανακοπών, ελλείπει μάλιστα, σχετικής πρόβλεψης του νόμου ως προς την περίπτωση της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής.

Αρχικά, η προηγούμενη άσκηση ανακοπής κατ' άρθρο 632 ΚΠολΔ και η παράλληλη ή διαδοχική άσκηση ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την κρατούσα στη Θεωρία και Νομολογία θέση, είναι καθ' όλα επιτρεπτή και δεν εγείρει ζητήματα εκκρεμοδικίας κατά τη συζήτηση τούτων, έστω και αν προβάλλονται ίδιοι λόγοι ανακοπής²⁰⁵. Η άποψη αυτή εδράζεται αφενός στη μη ταύτιση των αντικειμένων των

²⁰³ Σύμφωνα με την προγενέστερη μορφή του άρθρου 934 ΚΠολΔ, η παρ. 1 εδ. α' όριζε το πρώτο στάδιο, σύμφωνα με το οποίο «Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή α) αν αφορά την εγκυρότητα του τίτλου ή την προδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες αφότου γίνει η πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης.».

²⁰⁴ Κ. Καλαβρός, Θεμελιώδη Ζητήματα του Δικαίου Αναγκαστικής Εκτέλεσης, ό.π. σελ. 149.

²⁰⁵ Βλ. σκεπτικό της υπ' αριθμ. 7283/2023 απόφασης του ΜΠρΘεσσαλ. σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ “Κύριο αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής με την οποία επιδιώκεται λόγω της διαπλαστικής της φύσης, η ακύρωσή της, είναι το κύρος της, ενώ η ισχύς και το μέγεθος της απαίτησης, της οποίας έχει διαταχθεί η πληρωμή, όταν αμφισβητείται με την ανακοπή, είναι απλώς προδικαστικό ζήτημα του ανωτέρω κυρίου ζητήματος (ΟΛΑΠ 10/1997, ΑΠ 1831/2012, ΑΠ 1347/2011 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Ανδρίτσος Σ./Βαρσάνης Κ. ΕρμΚΠολΔ, επιμ. Απαλλαγάκη Χ., εκδ. 2019, τ. II, άρθρο 632 σελ.2108, αρ. 28, Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., ΕρμΚΠολΔ, εκδ. 2018, τ. II, άρθρο 632, σελ. 91, αρ 19 Πανταζόπουλος Στ., Η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, εκδ. 2019, σελ. 22 επ.). Σε αντιστοιχία δε με τα ισχύοντα γενικά στις διαπλαστικές δίκες, το αντικείμενο της δίκης της ανακοπής οριοθετείται διττώς και συγκεκριμένα όχι μόνο από το ακυρωτικό της αίτημα, αλλά και από τους προβαλλόμενους με

αυτή λόγους ανακοπής, οι οποίοι και προσδιορίζουν την έκταση της εκκρεμοδικίας, που επάγεται η άσκηση της (ΟΛΑΠ 10/1997, ΑΠ 341/2021, ΑΠ 83/2020 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Ανδρίτσος Σ./Βαρσάνης Κ., ό.π., άρθρο 632, σελ. 2108, αρ. 28, Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., ό.π., άρθρο 632, σελ. 92, αρ. 19). Προς θεμελίωση του διαπλαστικού αιτήματος ακύρωσης της διαταγής πληρωμής μπορούν να προταθούν τόσο λόγοι σχετιζόμενοι με την έλλειψη της συνδρομής των τυπικών προϋποθέσεων για την έγκυρη έκδοσή της, όσο και αντιρρήσεις ως προς την ύπαρξη, την εξέλιξη ή την απόσβεση της ουσιαστικής απαίτησης, ήτοι ο ανακόπτων μπορεί να επικαλεστεί οποιαδήποτε ουσιαστική, διακωλυτική ή αποσβεστική, εν όλω ή εν μέρει, ένσταση, λόγω της οποίας, όταν εκδόθηκε η ανακοπτόμενη διαταγή πληρωμής, είτε είχε καταλυθεί η οφειλή, την οποία αυτή αφορά, είτε ήταν άκυρη η δικαιοπραξία από την οποία αυτή πήγαζε (ΟΛΑΠ 10/1997, ΑΠ 387/2020. ΑΠ 105/2019, ΕφΠατρ 438 / 2021, ΕφΘεσ 214/ 2020 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Ανδρίτσος Σ./Βαρσάνης Κ., ό.π. άρθρο 632, σελ. 2102, αρ. 18 και 19, Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., ό.π., σελ. 92, αρ. 22, Ποδηματά Κ., ΕρμΚΠολΔ, Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, έκδ. 2000, τ. ΙΙ, άρθρο 632, σελ. 1185, αρ. 15). Περαιτέρω, η ακυρότητα της αναγκαστικής εκτέλεσης πλήττεται με την προβλεπόμενη στο άρθρο 933 ΚΠολΔ ανακοπή, η οποία αποτελεί και το μόνο πρόσφορο για την προσβολή της ένδικο βοήθημα. Και στην περίπτωση αυτή κύριο αντικείμενο της δίκης επί της ανακοπής κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι το κύρος της πράξης εκτέλεσης της οποίας ζητείται η ακύρωση, ενώ η ισχύς και το μέγεθος της απαίτησης, της οποίας επιτάσσεται η πληρωμή, όταν αμφισβητείται με την ανακοπή, είναι απλώς προδικαστικό ζήτημα του κυρίου τούτου ζητήματος (ΑΠ 1329/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Οι δε προβαλλόμενοι λόγοι μπορεί να αφορούν την τυπική και ουσιαστική εγκυρότητα του εκτελούμενου τίτλου, τη διαδικασία του αναγκαστικού πλειστηριασμού και την ύπαρξη της απαίτησης για την οποία έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής (ΑΠ 83/2020, ΕφΠατρ 476/2021, ΕφΔωδ 153/2020 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., ό.π., σελ. 519, αρ. 45, Γέσιου-Φαλτσή Π., Αναγκαστική Εκτέλεση, Γενικό Μέρος, εκδ. 2017, §39, σελ. 641 επ. αρ. 1 επ.). Στην τελευταία, ωστόσο, περίπτωση πρέπει η απαίτηση για την οποία εκδόθηκε η διαταγή πληρωμής να μην έχει αποκτήσει δύναμη δεδικασμένου, είτε με την άπρακτη πάροδο των προθεσμιών των άρθρων 632§ 1 και 633§2 ΚΠολΔ, για την άσκηση ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής, είτε με την τελεσίδικη απόρριψη της τυχόν ασκηθείσας κατά της διαταγής πληρωμής, ανακοπής (ΑΠ 83/2020, ΑΠ 792/2015, ΕφΔωδ 153/2020, ΕφΑιγ 23/2019, δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Οποιοσδήποτε, όμως, και, εάν είναι ο λόγος της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, το αίτημά της είναι πάντοτε η ακύρωση ορισμένης διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, που προσβάλλεται με αυτήν, και όχι η ακύρωση της διαταγής πληρωμής, έστω και, εάν περιέχει λόγο κατά της εγκυρότητας της ή της ανυπαρξίας ή ελαττωματικότητας της απαίτησης για την οποία αυτή έχει εκδοθεί (ΑΠ 83/2020, ΑΠ 792/2015, ΕφΔωδ 153/2020, ΕφΑιγ 23/2019 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Απαλλαγάκη Χ./Ρεντούλης Π., σε ΕρμΚΠολΔ, επιμ. Απαλλαγάκη, εκδ. 2019, τ. ΙΙ, άρθρο 933, σελ. 2880 και 2881, αρ. 1 και 3, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., §34, σελ. 580 επ. αρ. 47 επ.). Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η προγενέστερη άσκηση της ανακοπής του άρθρου 632 ΚΠολΔ δεν αποκλείει την άσκηση, μετά την έναρξη της εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, και εκείνης του άρθρου 933 ΚΠολΔ, η οποία βάλλει κατά των πράξεων εκτέλεσης, ακόμη και στην περίπτωση που αυτή βασίζεται στους ίδιους λόγους, που ήδη έχουν προβληθεί με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ. Ούτε εκλείπει στη συγκεκριμένη περίπτωση το έννομο συμφέρον του ανακόπτοντος για την άσκησή της διότι αυτό θεμελιώνεται επαρκώς αφενός μεν, στην ανάγκη τήρησης των προθεσμιών του άρθρου 934 ΚΠολΔ, αφετέρου δε, στο γεγονός ότι η ακύρωση πράξης εκτέλεσης μόνο με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ μπορεί να επιτευχθεί (ΕφΙωανν 157/2021, ΕφΑιγ 23/2019, ΠΠρΑθ 1408/2015, ΜΠρΠειρ 2/2021, ΜΠρΗλείας 276/2021 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., §34, σελ. 586, αρ. 53, Μπρίνιας Ι., Αναγκαστική εκτέλεση, 1985, τ. Ι, άρθρο 933, σελ. 413 επ., Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 434 επ., Ποδηματά Κ., ό.π., άρθρο 632, σελ. 1190, αρ. 37). Επιπλέον το αίτημα για την ακύρωση της διαταγής πληρωμής διαφέρει και λειτουργικά από το αίτημα για την ακύρωση της πράξης εκτέλεσης, ώστε δεν μπορεί να γίνει λόγος για έλλειψη εννόμου συμφέροντος, η δε παρεχόμενη έννομη προστασία, που επιτυγχάνεται με το αίτημα της ανακοπής του άρθρου 632 ΚΠολΔ δεν θεωρείται ισοδύναμη με εκείνη, που επάγεται το αίτημα για ακύρωση της πράξης εκτέλεσης (ΜΠρΛαμ 2656/2008, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., §34, σελ. 589, αρ. 53, Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 434). Επιπροσθέτως, επιχείρημα υπέρ της δυνατότητας παράλληλης επίκλησης εκ μέρους του ανακόπτοντος των ίδιων λόγων, τόσο με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ, όσο και με εκείνη του άρθρου 933 ΚΠολΔ, αντλείται από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ καθώς η διάταξη αυτή αφορά μόνο τη σχέση μεταξύ διαδοχικών ανακοπών του άρθρου 933 ΚΠολΔ, χωρίς να διαλαμβάνει ειδική ρύθμιση και για την περίπτωση της διαδοχικής άσκησης ανακοπών των άρθρων 632 και 933 ΚΠολΔ (ΕφΑθ 1340/2019, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 221 §1 εδ. α και 222 ΚΠολΔ προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, η οποία δημιουργείται με την κατάθεση, μεταξύ άλλων, και της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής, δεν μπορεί να ασκηθεί άλλη (δεύτερη) ανακοπή για την ίδια επίδικη διαφορά. Σε περίπτωση δε που τέτοια ανακοπή ασκηθεί, αναστέλλεται αυτεπαγγέλτως η εκδίκασή της, εωσότου περατωθεί η πρώτη

δύο ανακοπών, λόγω του διαφορετικού αιτήματος εκάστης εξ' αυτών, παρά την επίκληση ενδεχομένως ίδιων λόγων ανακοπής, αφετέρου δε στην ύπαρξη έννομου συμφέροντος του διαδίκου²⁰⁶, τούτου συνιστάμενου στην άσκηση αυτοτελούς ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, η οποία, κατά τα προαναφερόμενα αποτελεί το μοναδικό ένδικο βοήθημα για την προσβολή των πράξεων της εκτέλεσης, και μάλιστα, συμμορφούμενος προς τις επιταγές του νόμου για την εμπρόθεσμη άσκησή της. Στο πλαίσιο αυτό, και με σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων, τα Δικαστήρια καταφεύγουν στη λύση της αναστολής εκδίκασης της ανακοπής κατά της εκτέλεσης, κατ' άρθρο 249 ΚΠολΔ.

Περαιτέρω, στην περίπτωση που η διαταγή πληρωμής τελεσιδικήσει και ιδίως στην περίπτωση που η ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής που βάλλει κατά της απαίτησης απορριφθεί για ουσιαστικούς λόγους με την έκδοση τελεσιδικής απόφασης, θα παραχθεί δεδικασμένο ως προς την ανυπαρξία του προβαλλόμενου λόγου κατ' άρθρο 322, 324 ΚΠολΔ, το οποίο δια του άρθρου 331 ΚΠολΔ θα καταλαμβάνει και το προδικαστικό ζήτημα της ύπαρξης της απαίτησης. Τούτο, ως προς την μεταγενέστερη ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ θα συνεπάγεται την αδυναμία προβολής των λόγων που ήδη προτάθηκαν στην ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής, καθώς και των λόγων που ενώ ήταν γεγενημένοι δεν προτάθηκαν, καλούμενου σε εφαρμογή του απαραδέκτου λόγω δεδικασμένου, κατ' άρθρο 933 παρ. 4 ΚΠολΔ μαζί με παραπομπή

δίκη. Προκειμένου δε, να υπάρχει εκκρεμοδικία πρέπει οι δύο δίκες να ταυτίζονται πλήρως, να έχουν, δηλαδή, το ίδιο αντικείμενο ή το αντικείμενο της πρώτης να είναι ευρύτερο εκείνου της δεύτερης, οπότε η δεύτερη είναι, κατά λογική αναγκαιότητα, περιττή. Αντίθετα, εάν οι δύο δίκες δεν ταυτίζονται πλήρως, είτε γιατί έχουν διαφορετικό αντικείμενο, είτε γιατί το αντικείμενο της δεύτερης είναι ευρύτερο εκείνου της πρώτης, τότε η δεύτερη δίκη δεν είναι περιττή, αφού με αυτήν ζητείται διαφορετική ή μείζων προστασία σε σχέση με εκείνη, που ζητήθηκε με την πρώτη δίκη. Για την ύπαρξη, συνεπώς, της εκκρεμοδικίας απαιτείται η σύμπτωση της ιστορικής και νομικής αιτίας καθώς και του αιτήματος των δύο δικών (ΑΠ 34/2017, ΕφΑιγ 53/2020, ΕφΑρ 249/2019, ΜΠρΑθ 983/2020 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Μακρίδου Κ. σε ΕρμΚΠολΔ, Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, εκδ. 2000, τ. Ι, άρθρο 222, σελ. 485, αρ. 11 επ., Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., ό.π., τ.Ι, άρθρο 222, σελ. 283 επ., αρ. 12 και 14 επ.). Σημειώνεται ότι με την άσκηση της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής δημιουργείται εκκρεμοδικία ως προς το δικονομικό δικαίωμα ακύρωσής της (Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 212). Κατά την κρατούσα άποψη, την οποία και προκρίνει ως ορθότερη το παρόν Δικαστήριο στην περίπτωση άσκησης ανακοπής του άρθρου 632 ΚΠολΔ και εκείνης του άρθρου 933 ΚΠολΔ δεν ιδρύεται εκκρεμοδικία από την πρώτη χρονικά ασκηθείσα ανακοπή, καθώς και μεν, οι δύο ανακοπές αντιμετωπίζουν τα ίδια προδικαστικά ζητήματα, πλην όμως, τα κύρια αντικείμενά τους είναι διαφορετικά δεδομένου ότι, το αίτημά τους ως προς την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση, δεν συμπίπτει καθώς η ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής κατατείνει στην ακύρωσή της, ενώ η ανακοπή κατά της εκτέλεσης κατατείνει στην ακύρωση πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας (ΑΠ 5/2003, ΕφΑθ 1340/2019, ΕφΘεσ 2229/2014, ΜΠρΠειρ 2/2021, ΜΠρΡοδ 130/2017 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Απαλλαγάκη Χ./Ρεντούλης Π., ό.π., τ. ΙΙ, άρθρο 933, σελ. 2112, αρ. 39, Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π., §34, σελ. 586 και 588, αρ. 53, Ποδηματά Ε., ό.π., άρθρο 632, σελ. 1190, αριθ. 37. Βλ., ωστόσο, και αντίθετη άποψη ότι αποτελεί εκκρεμοδικία ΜΠρΑθ 93/2021, ΜΠρΓρεβ 99/2015 ΜΠρΑθ 2165/2003 δημοσιευμένες στην ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

²⁰⁶ Χ. Μιχαηλίδου, ό.π. σελ. 531 και 539.

στο άρθρο 330 ΚΠολΔ. Του απαραδέκτου λόγω δεδικασμένου θα εκφεύγουν, βεβαίως, οι αντιρρήσεις κατά της απαίτησης που περιλαμβάνονται σε γνήσιες ενστάσεις στηριζόμενες σε αυτοτελές αγώγιμο δικαίωμα καθώς και εκείνες που αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προταθούν, λόγω οψιγενών περιστατικών.

Συνεπώς και με βάση τα ως άνω αναφερόμενα αναφορικά με το πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, το ζήτημα της αλληλεπίδρασης της χρονικά προγενέστερης ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής και μετέπειτα ανακοπής κατά της εκτέλεσης άπτεται κυρίως του μηχανισμού του δεδικασμένου²⁰⁷, δοθέντος ότι, όπως εκτέθηκε, η εφαρμογή του συγκεντρωτικού συστήματος προϋποθέτει την διεξαγωγή δίκης ανοιγείσας κατόπιν άσκησης ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ και όχι κατ' άρθρο 632 επ. ΚΠολΔ, χωρίς, ωστόσο, να αποκλείεται η αποκλείεται η αρωγή του άρθρου 935 ΚΠολΔ ιδίως ενόψει της διασφάλισης της ταχείας εκκαθάρισης των δικών περί την εκτέλεση. Τούτο, άλλωστε, προκύπτει εμπράκτως και από το γεγονός ότι η Νομολογία του Ακυρωτικού επικαλείται σωρευτικά²⁰⁸ με τη διάταξη του άρθρου 330 ΚΠολΔ την διάταξη και του άρθρου 935 ΚΠολΔ.

Έτσι, σε περίπτωση που η σχετική απορριπτική απόφαση δεν έχει αναπτύξει ακόμα ισχύ δεδικασμένου (έκδοση οριστικής απόφασης), το περιεχόμενο της ανακοπής κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ θα χαραχθεί επί τη βάση του συγκεντρωτικού συστήματος, ώστε να αποκλειστούν λόγοι που ήταν ήδη γεννημένοι και μπορούσαν να προβληθούν με την προγενέστερη ανακοπή, πλην όμως, δεν προτάθηκαν, χάριν της επίτευξης της επιτάχυνσης της εκτελεστικής διαδικασίας, σε συνδυασμό με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, αναφορικά με την ευρύτητα του αποκλεισμού του άρθρου 935 ΚΠολΔ έναντι του 933 παρ. 4 ΚΠολΔ²⁰⁹. Δε συμβαίνει το ίδιο στην περίπτωση που η διαταγή πληρωμής αναπτύξει ισχύ δεδικασμένου κατόπιν της άπρακτης παρέλευσης των δύο διαδοχικών δεκαπενθήμερων, κατά το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 632 παρ. 2 και 633 παρ. 2 εδ. α' και γ' ΚΠολΔ. Στην περίπτωση αυτή, δεν χωρεί περιθώριο εφαρμογής

²⁰⁷ Α. Παπαδοπούλου, Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 242.

²⁰⁸ Βλ. ΑΠ 1203/2020, ΑΠ 243/2018 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ διαταγή πληρωμής που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, προσομοιάζει κατά τα αποτελέσματά της με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, υπό την έννοια ότι δεν δύναται πλέον να αμφισβητηθεί ούτε και με ανακοπή από το άρθρο 933 ΚΠολΔ, η δι' αυτής βεβαιουμένη απαίτηση, εφ' όσον έκτοτε αποτελεί, κατά ρητή διάταξη του άνω άρθρου 633 παρ. 2 εδ. τελευταίο, δεδικασμένο, που κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 330 και 935 του ίδιου Κώδικος καθιστά απαραδέκτη την προβολή σε μεταγενέστερη δίκη, αφορώσα στο κύρος της εκτέλεσης, λόγων ανακοπής, που αν και ήταν γεγεννημένοι και ηδύναντο να προταθούν, δεν προτάθηκαν με μία από τις ανωτέρω ανακοπές κατά της διαταγής πληρωμής (Ολ ΑΠ 30/1987, ΑΠ 1881/2014).

²⁰⁹ Α. Παπαδοπούλου, η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 244 επ.

του άρθρου 935 ΚΠολΔ, καθόσον, ελλείπει η αρχικώς εξετασθείσα στην παρούσα προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου (ύπαρξη προγενέστερης δίκης επί ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ), παρά μονάχα εφαρμογή του άρθρου 330 ΚΠολΔ²¹⁰.

Διαφορετική είναι η αντιμετώπιση του ζητήματος, όταν χρονικά προηγηθεί η ανακοπή κατά της εκτέλεσης, κατ' άρθρο 933 ΚΠολΔ και ακολουθήσει η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής. Έτσι, ενόσω εκκρεμεί προς εκδίκαση η ανακοπή κατά της εκτέλεσης και μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, η προβολή λόγων ανακοπής του καθ' ου σε μεταγενέστερη δίκη επί ανακοπής κατ' άρθρο 632 ΚΠολΔ δε θα αποτελεί τροχοπέδη επί τη βάση του συγκεντρωτικού συστήματος, καθώς, το τελευταίο αναπτύσσει την ισχύ του, σύμφωνα με το άρθρο 935 ΚΠολΔ, στην περίπτωση μεταγενέστερης δίκης όπου ανακύπτει ζήτημα της εγκυρότητας πράξης της εκτέλεσης, στοιχείο που δε συντρέχει στην περίπτωση της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής.

Τέλος, σε περίπτωση άσκησης διαδοχικών ανακοπών κατά της ίδιας διαταγής πληρωμής, ο Τσαντίνης²¹¹ εμφανίζεται θετικά συγκείμενος σε μία τρόπον τινά συγκεντρωτική προβολή των λόγων ανακοπής επί ποινή αποκλεισμού, στηρίζοντας τη θέση του αυτή περισσότερο στην άπαξ άσκηση των ενδίκων μέσων και κυρίως της έφεσης, επί τη βάση της οποίας υπογραμμίζει την μοναδικότητα της ανακοπής και την άπαξ άσκησή της και όχι στο άρθρο 935 ΚΠολΔ. Χαρακτηριστικά διατυπώνει ότι οι θιασώτες της αντίθετης άποψης, ίσως καταρχήν δικαιολογημένα να τάσσονται υπέρ της διαδοχικής άσκησης ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής, ελλείψει ρητής διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ και ως προς την εν λόγω ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ, πλην, όμως, υπογραμμίζει τη διαφορά, ότι εξ' ορισμού στο πλαίσιο της διαταγής πληρωμής δεν προκύπτει η ανάγκη άσκησης πολλών διαδοχικών ανακοπών, όπως στην περίπτωση της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, η οποία χαρακτηρίζεται από αλληλουχία πράξεων, γεγονός που, ωστόσο, δεν θα πρέπει να οδηγήσει αβίαστα στο συμπέρασμα ότι κατά μίας διαταγής πληρωμής μπορούν να ασκηθούν περισσότερες ανακοπές²¹². Σύμφωνα με την εκεί υποστηριζόμενη θέση, το δικαίωμα άσκησης δεύτερης ή και τρίτης ανακοπής αποσβέννεται με την άσκηση πρώτης, τούτου απορρέοντος κατά τον ίδιο και από τον σκοπό που ήθελε να υπηρετήσει ο νομοθέτης με τον εξοπλισμό της διαταγής πληρωμής με άμεση εκτελεστικότητα. Ο σκοπός αυτός

²¹⁰ Βλ. ΜΠρΠειρ. 2/2021 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²¹¹ Σπ. Τσαντίνης, Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, Δογματική ένταξη και ρύθμιση, Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 2002, σελ. 306.

²¹² Σπ. Τσαντίνης, ό.π. σελ. 310.

θα φαλκιδευόταν από την αναγνώριση στον καθ' ου η διαταγή πληρωμής της δυνατότητας να ασκεί διαδοχικές ανακοπής βάλλοντας κατά του κύρους της, ενώ μία τέτοια δυνατότητα θα οδηγούσε και στην απώλεια της ουσίας της διαταγής πληρωμής, ως μία διαδικασίας που χαρακτηρίζεται από ταχύτητα²¹³.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

I. ΤΑ ΕΝΝΟΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΕΛΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Κατόπιν ανάλυσης των τυπικών προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 935 ΚΠολΔ, τελευταία θεματική της παρούσας θα αποτελέσει η διερεύνηση των εννόμων αποτελεσμάτων που επιφέρει το συγκεντρωτικό σύστημα, και ειδικότερα, όπως έχει εκτεθεί ήδη ανωτέρω, η διερεύνηση της υφής του «απαραδέκτου» του προβαλλόμενου, κατά παράβαση των επιταγών του άρθρου 935 ΚΠολΔ, λόγου ανακοπής.

Συνεπώς, δικονομική κύρωση για τον αμελή ανακόπτοντα, ήτοι εκείνον που παρέλειψε να προβάλει γεννημένους και δυνάμενους να προβληθούν λόγους ανακοπής σε προγενέστερη δίκη επί ανακοπής, αποτελεί η απόρριψη της επαναφοράς τους στη μεταγενέστερη δίκη, ως απαράδεκτων. Πρόκειται, επομένως, για απόρριψη ένεκα τυπικού λόγου, δίχως το Δικαστήριο να εισέλθει στην εξέταση της ουσιαστικής ή νομικής τους βασιμότητας²¹⁴. Αυτονόητα, αν η επίδικη ανακοπή περιέχει εν μέρει λόγους απαράδεκτους κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ και εν μέρει λόγους που εκφεύγουν του απαράδέκτου του συγκεντρωτικού συστήματος, τότε το Δικαστήριο θα απορρίψει τους πρώτους και θα ερευνήσει τη βασιμότητα των δεύτερων.

Γίνεται, επομένως, κατανοητό, ότι η σοβαρή αυτή για τον διάδικο δικονομική ποινή του απαράδέκτου τον υποχρεώνει να σωρεύσει όλες --τις γεννημένες και δυνάμενες να προταθούν-- αντιρρήσεις του κατά της εκτελεστικής διαδικασίας (μίας ή περισσότερων πράξεων αυτής) στο κύριο δικόγραφο της ανακοπής του ή έστω στο δικόγραφο των πρόσθετων λόγων. Γίνεται, ακολούθως, λόγος για υποχρεωτική αντικειμενική

²¹³ Σπ. Τσαντίνης, ό.π. σελ. 307.

²¹⁴ Γ. Ράμμος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, τόμος γ', Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1992, σελ. 1401 · Α. Παπαδοπούλου, η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, ό.π. σελ. 316.

σώρευση περισσότερων λόγων ανακοπής, κατ' άρθρο 218 ΚΠολΔ, υπό την έννοια ότι περισσότεροι λόγοι ανακοπής πρέπει να εισαχθούν ενώπιον του αυτού Δικαστηρίου δια του δικογράφου της ανακοπής ή των πρόσθετων λόγων. Ως εκ τούτων, είναι απαράδεκτη η δεύτερη, τρίτη κ.ο.κ. ανακοπή εναντίον της ήδη προσβληθείσας με ανακοπή πράξης, είτε αυτή ορισθεί για να συζητηθεί στην ίδια δικάσιμο με την πρώτη είτε μεταγενέστερα²¹⁵. Άλλως ειπείν, κάθε λόγος ανακοπής θεμελιώνει ορισμένο αίτημα και αποτελεί ιδιαίτερη ανακοπή, συνεπώς, περισσότεροι λόγοι που θεμελιώνουν ένα αίτημα αποτελούν περισσότερες ανακοπές και επισύρουν την εφαρμογή των διατάξεων της αντικειμενικής σώρευσης²¹⁶. Προς τούτο άλλωστε, η πρόβλεψη του Ν. 4335/2015 στην παρ. 1 εδ. β' του άρθρου 933 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία, *«αν ασκηθούν περισσότερες ανακοπές με χωριστά δικόγραφα, με επιμέλεια της γραμματείας προσδιορίζονται και εκδικάζονται όλες υποχρεωτικά στην ίδια δικάσιμο.»*, υποστηρίχθηκε²¹⁷ ότι ήταν ατυχής και περιττή, δοθείσης της ύπαρξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται, ότι τυχόν άσκηση νεότερης ανακοπής κατά παράβαση του συγκεντρωτικού συστήματος, ήτοι αν ο ανακόπτων επανέλθει με την προβολή δι' αυτής λόγων ακυρότητας που προϋπήρχαν στην προγενέστερη χρονικά ασκηθείσα ανακοπή, θα επιφέρει την απόρριψή της ως απαράδεκτης. Η τυχόν εισαγωγή της μεταγενέστερης ανακοπής προς συζήτηση στην ίδια δικάσιμο με την αρχική ανακοπή δεν μπορεί να θεραπεύσει το απαράδεκτο του συγκεντρωτικού συστήματος, εκτός εάν, τηρούμενων των προϋποθέσεων του άρθρου 933 παρ. 1 εδ. γ' ΚΠολΔ, μπορεί να ιδωθεί κατά μετατροπή ως δικόγραφο πρόσθετων λόγων²¹⁸. Ο ανακόπτων, συνεπώς, σε περίπτωση που παραβεί τις επιταγές του συγκεντρωτικού συστήματος, εκπίπτει οριστικώς του δικαιώματος αμφισβήτησης μεταγενέστερα των σχετικών πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης και ως εκ τούτου δεν μπορεί να συμπαρασύρει σε ακυρότητα ούτε τις επόμενες πράξεις της εκτέλεσης, που βασίζονται στην αρχικά προσβληθείσα, με αποτέλεσμα να ισχυροποιούνται και να καθίστανται απρόσβλητες. Οι ανωτέρω διαπιστώσεις συνειρμικά οδηγούν στην ευθύβολη παρατήρηση του Καθηγητή

²¹⁵ Ι.Μπρίνιας, ό.π. σελ. 480.

²¹⁶ Ι. Χαμηλοθώρης/Χ. Κλουκίνας/Θ. Κλουκίνας, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Γενικό Μέρος, τόμ. α', Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2003, σελ. 334.

²¹⁷ Π. Μάζης, Παρέμβαση αναφορικά με τις διατάξεις του Σχεδίου για την αναγκαστική εκτέλεση, ΕΠολΔ 2014, σελ. 279.

²¹⁸ Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 322· Ι.Μπρίνιας, ό.π. σελ. 480.

Τσικρικά²¹⁹, ότι το συγκεντρωτικό σύστημα της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ αποτελεί έναν κανόνα λειτουργικά ισοδύναμο με εκείνον της άπαξ ασκήσεως των ενδίκων μέσων.

Εξαίρεση στο αυστηρό συγκεντρωτικό σύστημα που εισάγει η διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ και στο απαράδεκτο που επισύρει η παράβασή του αποτελεί, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, η περίπτωση των οψιγενών λόγων ανακοπής αλλά και, σύμφωνα με την Νομολογία, η περίπτωση των μη παραχρήμα αποδεικνυόμενων (κατά την αρχική ανακοπή) λόγων ανακοπής, κατ' άρθρο 933 παρ. 4 ΚΠολΔ. Ομοίως, εκφεύγει του συγκεντρωτικού συστήματος η περίπτωση της νομότυπης παραίτησης από το δικόγραφο της αρχικής ανακοπής, τηρούμενων των διατυπώσεων των άρθρων 294 και 297 ΚΠολΔ, η οποία οδηγεί στην αναδρομική ανατροπή των δικονομικών και ουσιαστικών αποτελεσμάτων της ασκηθείσας ανακοπής, αφού θεωρείται ως μηδέποτε ασκηθείσα (άρθρο 295 ΚΠολΔ). Εκλείπει, συνεπώς, στην περίπτωση αυτή η πρώτη προϋπόθεση της εφαρμογής του συγκεντρωτικού συστήματος και έτσι ο ανακόπτων αποδεδεσμεύεται από τα δεσμευτικά όρια αυτού, δυνάμενος να επανέλθει με την άσκηση νέας ανακοπής κατά της εκτέλεσης, εφόσον βέβαια, τρέχει ακόμα σχετική προθεσμία του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Οι ανωτέρω αποκλειστικές εξαιρέσεις του συγκεντρωτικού συστήματος γίνεται λόγος ότι αντικατοπτρίζουν τρόπον τινά μία προσπάθεια μετριασμού του αυστηρού για τον ανακόπτοντα συστήματος συγκέντρωσης.

Αξίζει, προσέτι, να σημειωθεί, η πάντοτε σημαντική παρουσία της επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, κατ' άρθρα 152 επ. ΚΠολΔ, στις οριακές περιπτώσεις ως προς την τήρηση των χρονικών περιορισμών του άρθρου 934 ΚΠολΔ. Ο θεσμός της επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση από την αδυναμία τήρησης δικονομικής προθεσμίας, στηριζόμενος στην αρχή της επιείκειας, αποτελεί ένδικο βοήθημα, χωρίς να υποκαθιστά οποιοδήποτε ένδικο μέσο, παρέχει δε τη δυνατότητα της άρσης με δικαστική απόφαση νομικής και επιβλαβούς για το διάδικο κατάστασης που δημιουργήθηκε από τη μη τήρηση της εν λόγω προθεσμίας για δύο λόγους, δηλαδή της ανώτερης βίας ή του δόλου του αντιδίκου του²²⁰. Το αίτημα, που μπορεί να περιέχεται και σιωπηρώς στην αίτηση, πρέπει να αναφέρεται όχι στη χορήγηση νέας προθεσμίας, αλλά στην κήρυξη παραδεκτής της εκπρόθεσμης

²¹⁹ Δ. Τσικρικάς, Η προθεσμία ασκήσεως πρόσθετων λόγων ανακοπής κατά διαδικαστικών πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως, ό.π. σελ. 387.

²²⁰ ΑΠ 194/2019 σε www.areiospagos.gr

διαδικαστικής πράξης²²¹. Ως ανώτερη βία κατά την έννοια του άρθρου 152 παρ. 1 ΚΠολΔ θεωρείται κάθε γεγονός, το οποίο αντικειμενικώς καθιστά αδύνατη την τήρηση κάποιας δικονομικής προθεσμίας και, σε συγκεκριμένη περίπτωση, είναι απρόβλεπτο και μη δυνάμενο να αποτραπεί ακόμη και με τη λήψη μέτρων άκρας επιμέλειας και σύνεσης. Η αίτηση επαναφοράς απευθύνεται στο κατά το άρθρο 154 ΚΠολΔ αρμόδιο δικαστήριο μέσα στην οριζόμενη από το άρθρο 153 ΚΠολΔ προθεσμία των τριάντα ημερών από την ημέρα της άρσης του εμποδίου που συνιστούσε την ανώτερη βία ή της γνώσης του δόλου. Αν γίνει δεκτή η αίτηση, θεωρείται ότι η εκπρόθεσμη διαδικαστική πράξη είναι παραδεκτή και εμπρόθεσμη.

Συνεπώς, οι εναλλακτικές δικονομικές επιλογές που ανοίγονται στον ανακόπτοντα, που ένεκα ανωτέρας βίας ή δόλου του αντιδίκου του πληροφορείται καθυστερημένα νέο λόγο ανακοπής, συνίστανται, αφενός στη νομότυπη παραίτηση από το ήδη ασκηθέν δικόγραφο της ανακοπής και στην άσκηση νέας με ενσωματωμένο και το νέο λόγο ανακοπής, σωρεύοντας στο δικόγραφο του αίτημα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, σε περίπτωση απώλειας της προθεσμίας του άρθρου 934 ΚΠολΔ, αφετέρου, στην άσκηση δικογράφου πρόσθετων λόγων ανακοπής, με όμοια δυνατότητα προσφυγής στο θεσμό των άρθρων 152 επ. ΚΠολΔ, σε περίπτωση που έχει παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του άρθρου 933 παρ. 1 εδ. γ' ΚΠολΔ. Η εν λόγω δυνατότητα που παρέχει το έκτακτο αυτό ένδικο βοήθημα δικαίως αναφέρεται²²² ότι μπορεί να προστεθεί, μαζί με τις αμέσως προαναφερόμενες εξαιρέσεις, στην προσπάθεια κατευνασμού της αυστηρότητας του συγκεντρωτικού συστήματος.

Τέλος, όπως ομόφωνα γίνεται δεκτό, το απαράδεκτο κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ, εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο²²³, ακόμα δηλαδή και αν δεν προταθεί επιμελεία του διαδίκου. Η αυτεπάγγελτη λήψη υπόψη του απαράδεκτου φανερώνει την υποχρεωτικότητα της διάταξης, η οποία αποτελεί διάταξη αναγκαστικού δικαίου, και καθίσταται δεσμευτική για τους διαδίκους, τυχόν δε συμφωνία των τελευταίων για παράκαμψη του συγκεντρωτικού συστήματος είναι άκυρη, με υπηρεσιακό καθήκον του Δικαστηρίου να την αγνοήσει²²⁴.

²²¹ ΕφΑιγ. 80/2020 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²²² Α. Παπαδοπούλου, ό.π. σελ. 340.

²²³ Κ. Μπέης, Πολιτική Δικονομία-Αναγκαστική Εκτέλεση ό.π. σελ. 1352 · Ν. Νίκας, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως ό.π. σελ. 625 · Σ.-Σ. Πανταζόπουλος, Αναγκαστική Εκτέλεση, ό.π. σελ. 278 · Π. Μάζης σε Κ. Κεραμεύς/Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας, ό.π. σελ. 249. · ΕφΠειρ. 54/2024, ΜΠρΚορ. 23/2024, ΕφΑνατΚρητ. 127/2023, ΕφΑθ. 1724/2023 άπασες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²²⁴ Κ. Μπέης Πολιτική Δικονομία-Αναγκαστική Εκτέλεση, ό.π. σελ. 1352 επ.

II. Η ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 935 ΚΠολΔ & Η ΑΣΚΗΣΗ ΕΝΔΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Ως προς την εξέταση της εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ στο πλαίσιο της εκκλητής δίκης, με την άσκηση έφεσης ενώπιον του β' βαθμίου Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος μπορεί να προβάλλει ως λόγο έφεσης της εκκαλουμένης απόφασης, την εσφαλμένη κήρυξη ή μη κήρυξη από το Δικαστήριο της ανακοπής του προβλεπόμενου απαραδέκτου. Έτσι, αφενός ο ηττηθείς ανακόπτων μπορεί να προβάλλει ενώπιον του Εφετείου, ότι εσφαλμένα απορρίφθηκε η δεύτερη ανακοπή, καθόσον στηριζόταν σε λόγο που, παρότι προϋπήρχε στην πρώτη χρονικά δίκη ανακοπής, δεν καλυπτόταν από το πεδίο της παραχρήμα απόδειξης της διάταξης του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, αφετέρου, ο ηττηθείς καθ' ου η ανακοπή μπορεί να προβάλλει ως πλημμέλεια της απόφασης ότι δεν υπήρχε οψιγενής λόγος ανακοπής, ώστε να γίνει δεκτή η ανακοπή στον α' βαθμό. Αξίζει, πάντως, να διευκρινιστεί ότι σε επίπεδο δευτεροβάθμιας διεξαγωγής της δίκης, υπάρχει πάλι δέσμευση του εκκαλούντος από το συγκεντρωτικό σύστημα, πλην, όμως, με νομοθετικό έρεισμα όχι τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ αλλά τη διάταξη του άρθρου 527 ΚΠολΔ.

Σε επίπεδο αναιρετικού ελέγχου, καθίσταται εφικτός ο έλεγχος της εφαρμογής ή μη του απαραδέκτου του συγκεντρωτικού συστήματος κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ, κατ' επίκληση του υπ' αριθμόν 14 άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγου αναίρεσης²²⁵, σύμφωνα με τον οποίο αναίρεση επιτρέπεται μόνο «αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο». Σύμφωνα με πάγια Νομολογία του Αρείου Πάγου, η εν λόγω διάταξη εισάγει γενικό δικονομικό λόγο αναίρεσης, με τον οποίο ελέγχεται κάθε μορφή ανίσχυρου των διαδικαστικών πράξεων, που πηγάζει από άμεση παραβίαση διάταξης δικονομικής φύσης και αφορά σε ακυρότητες, απαράδεκτα και εκπτώσεις, που χαρακτηρίζονται ως δικονομικές, σχετίζονται δε με τα εισαγωγικά της δίκης έγγραφα (αγωγές, ανακοπές κ.λπ.) ή δημιουργούνται κατά την ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας διαδικασία²²⁶. Ειδικότερα, με τον όρο "απαράδεκτο" νοείται το δικονομικό απαράδεκτο, δηλαδή αυτό που δημιουργείται από την αθέτηση - παραβίαση δικονομικής διάταξης, με αποτέλεσμα η δικονομική ενέργεια να στερείται των αναγκαίων προϋποθέσεων του κύρους της²²⁷.

²²⁵ Βλ. σχετικές ΑΠ 779/2023 σε ΤΝΠ QUALEX, ΑΠ 1711/2016, ΑΠ 1791/2008 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²²⁶ ΑΠ 1436/2023 σε ΤΝΠ Ισοκράτης.

²²⁷ ΑΠ 480/2020 σε www.areiospagos.gr.

Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, το απαράδεκτο αφορά μόνο στις "επιτευκτικές" διαδικαστικές πράξεις, δηλαδή εκείνες που τείνουν στη δημιουργία των αναγκαίων όρων για την έκδοση συγκεκριμένης απόφασης, ώστε η κατ' αποτέλεσμα ενέργειά τους να εκδηλώνεται με την απόφαση και μόνο δυνάμει αυτής. Έτσι, με τον ανωτέρω, από το άρθρο 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ, αναιρετικό λόγο ελέγχονται, πλην άλλων, το παραδεκτό της άσκησης των ενδίκων μέσων, των προσθέτων λόγων έφεσης, της αντέφεσης, των ανακοπών (άρθρα 583 επ. 632, 933 ΚΠολΔ) και των προσθέτων λόγων αυτών, καθώς και το παραδεκτό της προβολής των ισχυρισμών²²⁸. Συνεπώς, εφόσον η εν θέματι διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ προσλαμβάνει διαυγή δικονομικό χαρακτήρα, η παραβίαση ή μη της εφαρμογής της θα ελεγχθεί από τον Άρειο Πάγο μέσω του ανωτέρω δικονομικού λόγου. Τέλος, σημειώνεται, ότι, ελλείπει του ως άνω λόγου αναίρεσης στην περίπτωση του άρθρου 560 ΚΠολΔ, ήτοι στην περίπτωση που ζητείται αναίρεση απόφασης Ειρηνοδικείου ή Μονομελούς Πρωτοδικείου, δικάζοντος κατ' έφεση, δεν καθίσταται εφικτός σχετικός αναιρετικός έλεγχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπυκνώνοντας την ουσία της παρούσας διπλωματικής εργασίας, δέον όπως εκκινήσει κανείς από την αδιαμφισβήτητη παραδοχή ότι το σύστημα της συγκέντρωσης των ισχυρισμών σε ένα πρώιμο στάδιο της διαδικασίας, -- ώστε ο Δικαστής να μπορεί να σχηματίσει ήδη από νωρίς όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη εντύπωση— διαδραματίζει βασικό ρόλο στην παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, μέσω της ταχείας διεξαγωγής της δίκης και της αποφυγής χρονοτριβών ως προς την πρόοδό της. Τούτη η διαπίστωση ερείδεται στην ομοίως αδιαμφισβήτητη παραδοχή ότι μόνο τότε η δικαστική προστασία παρίσταται ολοκληρωμένη και

²²⁸ ΑΠ 1206/2019 σε www.areiospagos.gr

αποτελεσματική για τον διάδικο, όταν η δικαστική απόφαση συνοδεύεται, πέραν από τα εχέγγυα της ορθότητας, και από εκείνο της εύλογης διάρκειας ως προς την έκδοσή της, μολονότι η ορθότητα μίας δικαστικής κρίσης και η ταχεία διαμόρφωση αυτής ενίοτε μπορεί να μην συμβαδίζουν. Παρά την σπουδαία σημασία που επιτελεί το σύστημα της συγκέντρωσης ως προς την εξασφάλιση ταχείας παροχής δικαστικής προστασίας και του αποκλεισμού κακόβουλων διαθέσεων εκ μέρους των διαδίκων με τη θραυσματική προβολή ισχυρισμών, παρίσταται εύλογη και σύμφωνη με το πνεύμα του δικαίου η πρόβλεψη εξαιρέσεων από την εμβέλεια της ενέργειάς του, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπου η κάλυψη τους από τις κυρώσεις που επιφέρει η παραβίαση του συστήματος της συγκέντρωσης (το απαράδεκτο) θα οδηγούσαν σε άδικες και ανεπιεικείς για τους διαδίκους λύσεις.

Ειδικότερα στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης, το συγκεντρωτικό σύστημα αναφορικά με τους λόγους ανακοπής, όπως αυτό καθιερώθηκε νομοθετικά και ισχύει με τη διάταξη του άρθρου 935 ΚΠολΔ, παρουσιάζει μια λειτουργική σύνδεση με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, στο γράμμα της οποίας άλλωστε ρητά αναφέρεται, υπό την έννοια ότι αποτελεί ειδικότερη προϋπόθεση του παραδεκτού της, εισάγοντας πρόσθετο στοιχείο αναφορικά με το εμπρόθεσμο των λόγων ανακοπής, όπως αυτό καθιερώνεται στη διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ, υπό την έννοια ότι, πέραν των προθεσμιών που τίθενται στην τελευταία διάταξη και δεσμεύουν το διάδικο ως προς την χρονικά παραδεκτή άσκηση της ανακοπής του, ανάγεται σε χαρακτηριστικό του επιμελούς διαδίκου η υποχρεωτική σώρευση όλων των γεννημένων και δυνάμενων να προταθούν λόγων ήδη από την πρώτη χρονικά ανακοπή κατά της εκτέλεσης. Έτσι, όχι αδικώς, οδηγείται κανείς στην κρίση ότι το άρθρο 935 του ΚΠολΔ αποτελεί «συγκοινωνούν δοχείο» με τη διάταξη του άρθρου 934 ΚΠολΔ που καθιερώνει την σταδιακή προσβολή των πράξεων της εκτέλεσης, καθόσον η εισαγωγή του την καθιστά υποχρεωτικά σταδιακή, αφού αποκλείει την κατ' επανάληψη προσβολή της ίδιας πράξης εκτέλεσης κατ' επίκληση άλλων κάθε φορά λόγων, συγχρόνως δε και αντιστρόφως αποκλείει την συστηματική επίκληση των ίδιων λόγων στρεφόμενων εναντίον άλλων κάθε φορά πράξεων του ίδιου σταδίου.

Η συμβολή, ωστόσο, της διάταξης του άρθρου 935 ΚΠολΔ στο στάδιο της εκτέλεσης δεν εξαντλείται στα παραπάνω, αλλά εντοπίζεται και στη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 933 παρ. 4 ΚΠολΔ, δοθείσης της αυτοτέλειας των λόγων ανακοπής, κατά την κρατούσα στη Νομική Επιστήμη

Θέση. Συγκεκριμένα, υπό τη θεώρηση ότι το αντικείμενο της δίκης της ανακοπής οριοθετείται διττά, τόσο από τον προβαλλόμενο λόγο ανακοπής όσο και από το αίτημα ακύρωσης των εκάστοτε πράξεων της εκτέλεσης, και ο κάθε λόγος ανακοπής χαρακτηρίζεται από αυτοτέλεια, η έλλειψη της ρύθμισης του άρθρου 935 ΚΠολΔ θα είχε ως αποτέλεσμα την αποδέσμευση του ανακόπτοντα από τις δεσμεύσεις του δεδικασμένου, δίνοντάς του βήμα να επανέλθει με νέα ανακοπή έχουσα διαφορετική βάση. Για τον λόγο αυτό, γίνεται λόγος ότι το συγκεντρωτικό σύστημα του άρθρου 935 ΚΠολΔ λειτουργεί πέραν από τα όρια του δεδικασμένου, αφού καλύπτει και εκείνους τους λόγους που δεν μπορούσαν να καλυφθούν από την ισχύ του δεδικασμένου. Άλλως ειπείν, μη εγκαίρως προβληθέντες λόγοι ακύρωσης της συγκεκριμένης πράξης στη δίκη της ανακοπής αποσβέννυνται και δεν μπορούν να προβληθούν σε μεταγενέστερη δίκη, ακόμα και αν υπάρχει προθεσμία και ακόμα και αν δεν καλύπτονται από δεδικασμένο.

Περαιτέρω, η σωρευτική συνδρομή α) της ύπαρξης προγενέστερης δίκης επί ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, β) της ύπαρξης λόγων ανακοπής γεννημένων κατά το χρόνο διεξαγωγής της προγενέστερης δίκης, γ) της δυνατότητας προβολής τους εκ μέρους του ανακόπτοντος στην αρχική δίκη είτε με το εισαγωγικό της ανακοπής δικόγραφο είτε με το δικόγραφο των πρόσθετων λόγων και συνάμα η παράλειψη προβολής τους στην προγενέστερη δίκη, δ) της ύπαρξης μεταγενέστερης δίκης με αναφύομενο ζήτημα (ως κύριο ή ως προδικαστικό) το κύρος της αναγκαστικής εκτέλεσης και ε) της ταυτότητας των διαδίκων σε προγενέστερη και μεταγενέστερη δίκη, αποτελούν τις νόμιμες προϋποθέσεις προκειμένου να αναπτύξει ενέργεια το συγκεντρωτικό σύστημα κατ' άρθρο 935 ΚΠολΔ. Με το άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 4055/2012 κατέστη υποχρεωτική η σώρευση στο δικόγραφο της ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ όχι μόνο των γεννημένων στην άσκησή της λόγων που αφορούν την προσβαλλόμενη με αυτή πράξη εκτέλεσης, αλλά επιπρόσθετα και όλων των γεννημένων λόγων όσων άλλων πράξεων εκτέλεσης προηγήθηκαν.

Τέλος, η παραβίαση των επιταγών του άρθρου 935 ΚΠολΔ επισύρει ως δικονομική κύρωση το απαράδεκτο της προβολής σε κάθε μεταγενέστερη δίκη των γεννημένων και δυνάμενων να προταθούν λόγων ακυρότητας της εκτελεστικής διαδικασίας, οι οποίοι δεν προβλήθηκαν με την προγενέστερη ανακοπή. Το απαράδεκτο αυτό εξετάζεται από το δικαστή ανεξαρτήτως της επιθυμίας των διαδίκων. Οι μοναδικές εξαιρέσεις που καθιστούν νεότερη ανακοπή κατά της εκτέλεσης παραδεκτή, παρά τις προβλέψεις του άρθρου 935 ΚΠολΔ, αποτελούν: α) οι περιπτώσεις των οψιγενών

λόγων ανακοπής, ήτοι πλημμελειών των πράξεων της εκτέλεσης που γεννήθηκαν σε διαδικαστικό στάδιο μεταγενέστερο του χρόνου άσκησης της αρχικής ανακοπής και των πρόσθετων λόγων αυτής, β) οι περιπτώσεις των λόγων ανακοπής που καταλαμβάνονταν, κατά την αρχική προβολή τους, από την αποδεικτική απαγόρευση της παρ. 5 του άρθρου 933 ΚΠολΔ, όπως παγίως αξιώνει η Νομολογία καθώς και γ) οι περιπτώσεις που προηγήθηκε νομότυπη παραίτηση από το δικόγραφο της αρχικής ανακοπής, εξομοιωθείσας με μηδέποτε ασκηθείσας. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το παραδεκτό της ανακοπής κατά της εκτέλεσης είναι αποτέλεσμα της ταυτόχρονης εφαρμογής πλειόνων διατάξεων, οι οποίες ενεργούν συμπληρωματικά η μία της άλλης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Αλαπάντας Α., σε Απαλλαγάκη Χ.– Σταματόπουλο Στ., Ο Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας -Ερμηνεία κατ' άρθρο μετά τους Ν. 4842/2021, 2ος τόμος, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022.
- ❖ Ανδρεσάκη Χ. / Γαλάνης Π., Το σύστημα του άνευ επικουρίας δικάζεσθαι (συγκεντρωτικό σύστημα, ΕφΑΔΠολΔ 10/2019).
- ❖ Απαλλαγάκη Χ., ΕφΑΔΠολΔ (8-9/2010), Προβολή και διάγνωση ισχυρισμών στις δίκες περί την εκτέλεση.
- ❖ Απαλλαγάκη Χ., Το δικαίωμα ακροάσεως των διαδίκων στην πολιτική δίκη, Διδακτορική Διατριβή, 1989.
- ❖ Αρβανιτάκης Π., ΕΠολΔ 2012, Παρατηρήσεις σε ΜΠρΘες 23368/2012
- ❖ Βαθρακοκοίλης Α., Η ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022.
- ❖ Βαθρακοκοίλης Α., Ζητήματα από την ανακοπή κατά της δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού (άρθρο 973 § 6 ΚΠολΔ), ΕλλΔνη 5/2022.
- ❖ Βαθρακοκοίλης Β., Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Ερμηνευτική – Νομολογιακή Ανάλυση κατ' άρθρο, τόμος Ε', Άρθρα 940-981, 1997.
- ❖ Γαλάνης Π., το απαράδεκτο προβολής λόγων ανακοπής του άρθρ. 933 ΚΠολΔ συνεπεία ύπαρξης δεδικασμένου. Μια συμβολή στην ερμηνεία του άρθρ. 933 παρ. 4Κ ΚΠολΔ, ΕφΑΔΠολΔ 3-4/2020.
- ❖ Γέσιου-Φαλτσή Π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως-Γενικό Μέρος, β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017.
- ❖ Γέσιου-Φαλτσή Π., Εγχειρίδιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, 3η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022.
- ❖ Γιαννόπουλος Π., Δικονομικά Ζητήματα της ανακοπής του άρθρου 973 παρ. 6 ΚΠολΔ, ΕΠολΔ 6/2023.

- ❖ Δεληκωστόπουλος Ι., Τα essentialia των αλλαγών του ν. 4842/2021 στην τακτική διαδικασία, στις ειδικές διαδικασίες και στα ασφαλιστικά μέτρα, ΕΠολΔ2022.
- ❖ Δημαράς Ν., Προβλήματα δικαστικής ακρόασης στην πολιτική δίκη, Δ1984.
- ❖ Καλαβρός Κ., Πολιτική Δικονομία, 4η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016.
- ❖ Καλαβρός Κ., Θεμελιώδη Ζητήματα του Δικαίου Αναγκαστικής Εκτέλεσης, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2009.
- ❖ Καλαβρός Κ., Αποζημίωση για άδικη εκτέλεση-με αφορμή τις ΑΠ 2143/2007, ΑΠ 2207/2009 και ΟλομΑΠ 9/2010, ΕΠολΔ 2010.
- ❖ Κατηφόρης Ν., Παρατηρήσεις σε Ανακοπή άρθρου 933 ΚΠολΔ-Παραχρήμα απόδειξη ισχυρισμών, ΕφΑΔ 12/2009.
- ❖ Κατηφόρης Ν., Υποχρέωση αποζημιώσεως επί άδικης αναγκαστικής εκτελέσεως, Εισήγηση σε 47ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, Αθήνα, 13-14 Σεπτεμβρίου 2024.
- ❖ Κατράς Ι., Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, 4η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023.
- ❖ Κεραμεύς Κ., Αστικό Δικονομικό Δίκαιο-Γενικό Μέρος, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1986.
- ❖ Κιουπτσίδου -Στρατουδάκη Ε. σε Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020.
- ❖ Κιτσικόπουλος Α., Πολιτική Δικονομία, τόμ. β', Εκδ. Μιχαήλ Ζεμπούλης, 1937.
- ❖ Κλαμαρής Ν., Η νέα τακτική διαδικασία υπό το πρίσμα των θεμελιωδών αρχών της πολιτικής δίκης- η προβολή των ισχυρισμών, 2018, Εισήγηση σε ΕΣΔΙ, διαθέσιμη και εδώ https://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2018/klamaris_2018.pdf
- ❖ Κλαμαρής Ν./ Κουσούλης Σ./Πανταζόπουλος Σ.Σ., Πολιτική Δικονομία (Οργανισμός Δικαστηρίων – Γενική Εισαγωγή και Διαδικασία στα Πρωτοβάθμια Δικαστήρια – Απόφαση – Απόδειξη), Ε' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023.

- ❖ Κονδύλης Δ., Το δεδικασμένο κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, β' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007.
- ❖ Κουσουλής Σ., Η παρέμβαση του δανειστή στην εκτελεστή δίκη, Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1990.
- ❖ Μάζης Π., ΕΠολΔ 2011, Άδικη αναγκαστική εκτέλεση και αγωγή αποζημίωσης άρθρου 94, παρ. 2 ΚΠολΔ.
- ❖ Μάζης Π., Παρέμβαση αναφορικά με τις διατάξεις του Σχεδίου για την αναγκαστική εκτέλεση, ΕΠολΔ 2014.
- ❖ Μάζης Π. σε Κεραμεύς Κ. / Κονδύλης Δ. / Νίκας Ν., Ερμηνεία ΚΠολΔ - Αναγκαστική εκτέλεση, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2021.
- ❖ Μάζης Π., Οι πρόσθετοι λόγοι ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ και η προθεσμία άσκησης τους, ΕλλΔνη 1994 (8).
- ❖ Μάινας Π., Ο αποκλεισμός των ισχυρισμών εις την εξέλιξιν των δικονομικών συστημάτων προς επιτάχυνσιν της δίκης, Τιμητικός Τόμος Ράμμου ΙΙ, 1979.
- ❖ Μακρίδου Κ., Μελέτες Αστικού Δικονομικού & Διεθνούς Δικονομικού Δικαίου, 2ος τόμος, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022.
- ❖ Μανιτάκης Α., Κράτος δικαίου & δικαστικός έλεγχος της συνταγματικότητας, τόμος α', Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1994.
- ❖ Μητσόπουλος Γ., Προβολή ενστάσεων και προσκομιδή εγγράφων εν τω πρώτω και δευτέρω βαθμό, ΝοΒ 1954.
- ❖ Μιχαηλίδου Χ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017.
- ❖ Μπέης Κ., Πολιτική Δικονομία-Αναγκαστική Εκτέλεση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2004.
- ❖ Μπέης Κ., Η διαλεκτική του δικονομικού δικαίου ΙΙΙ Συμβολές στην ερμηνεία του ΚΠολΔ, Εκδ. EUNOMIA Verlag, Αθήνα, 1999.
- ❖ Μπρίνιας Ι., Αναγκαστική εκτέλεσις, β' έκδ., Εκδ. Π. Κλεισιούνης, Αθήνα, 1978
- ❖ Νάκης Ν., Η σχέση μεταξύ των ανακοπών των άρθρων 632 και 933 ΚΠολΔ-Μελέτες Αστικού Δικαίου & Πολιτικής Δικονομίας, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκης, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023.

- ❖ Νίκας Ν., Αποζημίωση για άδικη εκτέλεση, ΕΠολΔ 2011.
- ❖ Νίκας Ν., Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, γ' έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2018.
- ❖ Νίκας Ν., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, τόμ. 1, 3η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2023
- ❖ Νικολόπουλος Γ., Πρόσθετοι Λόγοι Ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, Φύση, Λειτουργία και Προθεσμία ασκήσεώς τους, Δ (1993),
- ❖ Πανταζόπουλος Α., Οι τροποποιήσεις στο συγκεντρωτικό σύστημα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με το ν. 4335/2015, ΕλλΔνη 1/2016.
- ❖ Πανταζόπουλος Σ.-Σ., Αναγκαστική Εκτέλεση, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2022.
- ❖ Πανταζόπουλος Σ.-Σ., Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής σύμφωνα με το νόμο 4335/2015, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015
- ❖ Πανταζόπουλος Σ.-Σ., Δικονομικά ζητήματα πρόσθετων λόγων ανακοπής, σε: Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Τιμητικός Τόμος Νικολάου Κ. Κλαμαρή, τόμ. 1, 2016.
- ❖ Παπαδημητρίου Γ., Η θεμελίωση της οικονομίας της δίκης στο Σύνταγμα, Δ 2005.
- ❖ Παπαδοπούλου Α., Οψιγενείς Λόγοι Ανακοπής, σε Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων, Πρόσθετοι λόγοι ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, 2015.
- ❖ Παπαδοπούλου Α., Η συγκέντρωση των λόγων ανακοπής στην αναγκαστική εκτέλεση, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016.
- ❖ Ποδηματά Ε., Ζητήματα εφαρμογής των άρθρων 933 και 936 ΚΠολΔ, 2η έκδ., Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1991.
- ❖ Ράμμος Γ., Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, τόμος α', Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1978.
- ❖ Ράμμος Γ., Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, τόμος γ', Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 1992
- ❖ Ράμμος Γ./ Κλαμαρής Ν./ Ορφανίδης Γ., Εγχειρίδιο Αστικού Δικονομικού Δικαίου, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015.

- ❖ Ρεντούλης Π. σε Απαλλαγάκη Χ.– Σταματόπουλο Στ., Ο Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας-2ος τόμος-Ερμηνεία κατ' άρθρο μετά τους Ν. 4842/2021, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2022,
- ❖ Ρεντούλης Π. σε Τέντες Ι., Αναγκαστική Εκτέλεση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2019.
- ❖ Σταματόπουλος Στ., Η οικονομία της πολιτικής δίκης ως πρόβλημα του θετικού δικονομικού δικαίου στη νομολογία, Δ 2005.
- ❖ Τσαντίνης Σπ. Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, Δογματική ένταξη και ρύθμιση, Εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα, 2002.
- ❖ Τσικρικάς Δ. σε Παρέμβαση, στον τόμο ΕΕΔ, 39ο Πανελλήνιο Συνέδριο, 2014, Πρόσθετοι λόγοι Ενδίκων Μέσων και Βοηθημάτων.
- ❖ Τσικρικάς Δ., Η προθεσμία ασκήσεως πρόσθετων λόγων ανακοπής κατά διαδικαστικών πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως, Δ1997.
- ❖ Χαμηλοθώρης Ι. / Κλουκίνας Χ. / Κλουκίνας Θ., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης -Γενικό Μέρος, τόμ. α', Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2003.
- ❖ ΣχΠολΔ, τόμος ΙΙ.
- ❖ ΣχΠολΔ, τόμος VIII.
- ❖ Πρακτικά Αναθεωρητικής Επιτροπής.

ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΜΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία, την οποία υποβάλλω, δεν περιλαμβάνει στοιχεία προσβολής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σύμφωνα με τους ακόλουθους όρους τους οποίους διάβασα και αποδέχομαι

1. Η διπλωματική εργασία πρέπει να αποτελεί έργο του υποβάλλοντος αυτήν υποψήφιου διπλωματούχου.
2. Η αντιγραφή ή η παράφραση έργου τρίτου προσώπου αποτελεί προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και συνιστά σοβαρό αδίκημα, ισοδύναμο σε βαρύτητα με την αντιγραφή κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Στο αδίκημα αυτό περιλαμβάνεται τόσο η προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας άλλου υποψήφιου διπλωματούχου όσο και η αντιγραφή από δημοσιευμένες πηγές, όπως βιβλία, εισηγήσεις ή επιστημονικά άρθρα. Το υλικό που συνιστά αντικείμενο λογοκλοπής μπορεί να προέρχεται από οποιαδήποτε πηγή. Η αντιγραφή ή χρήση υλικού προερχόμενου από το διαδίκτυο ή από ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια επιφέρει τις ίδιες δυσμενείς έννομες συνέπειες με τη χρήση υλικού προερχόμενου από τυπωμένη πηγή ή βάση δεδομένων.
3. Η χρήση αποσπασμάτων από το έργο τρίτων είναι αποδεκτή εφόσον, αναφέρεται η πηγή του σχετικού αποσπάσματος. Σε περίπτωση επί λέξει μεταφοράς αποσπάσματος από το έργο άλλου, η χρήση εισαγωγικών ή σχετικής υποσημείωσης είναι απαραίτητη, ούτως ώστε η πηγή του αποσπάσματος να αναγνωρίζεται.
4. Η παράφραση κειμένου, αποτελεί προσβολή δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.
5. Οι πηγές των αποσπασμάτων που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να καταγράφονται πλήρως σε πίνακα βιβλιογραφίας στο τέλος της διπλωματικής εργασίας.
6. Η προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επισύρει την επιβολή κυρώσεων. Για την επιβολή των ενδεδειγμένων κυρώσεων, τα αρμόδια όργανα της Σχολής θα λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως το εύρος και το μέγεθος του τμήματος της διπλωματικής εργασίας που συνιστά προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι κυρώσεις θα επιβάλλονται, ύστερα από γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, και μπορούν να συνίστανται στον μηδενισμό της διπλωματικής εργασίας (με ή χωρίς δυνατότητα επανυποβολής), τη διαγραφή από τα Μητρώα των μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και την επιβολή πειδαρχικών ποινών, όπως η αναστολή της φοιτητικής ιδιότητας του υποψήφιου διπλωματούχου.

Επιπλέον, παρέχω τη συναίνεσή μου, ώστε ένα ηλεκτρονικό αντίγραφο της διπλωματικής εργασίας μου να υποβληθεί σε ηλεκτρονικό έλεγχο για τον εντοπισμό τυχόν στοιχείων προσβολής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ημερομηνία

30 Σεπτεμβρίου 2024

Υπογραφή Υποψηφίου

Κωνσταντίνος Παράσης

